

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ EĞİTİM POLİTİKALARI
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: Yılmaz YALÇINKAYA
Öğrenci No:
512514375

Danışman:
Yrd.Doç.Dr. Nurettin BELTEKİN

GAZİANTEP 2015

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Yılmaz YALÇINKAYA tarafından hazırlanan “Adalet ve Kalkınma Partisinin Eğitim Politikaları” başlıklı tez, 11/08/2015 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

İMZA

Prof. Dr. Fatih TÖREMEN
Ana Bilim Dalı Başkanı

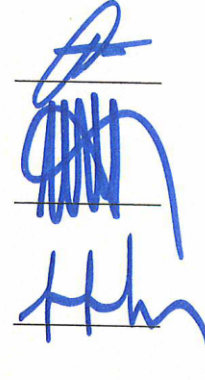
Jüri Üyeleri:

Yrd. Doç. Dr. Meltem ÇAKMAK

Yrd. Doç. Dr. Faysal ÖZDAŞ

Yrd. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN

(Tez Danışmanı)

Doç. Dr. Abdullah DEMİR
Enstitü Müdürü

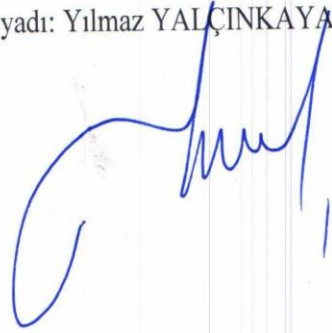

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

Bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, materyal ve sonuçların tam olarak kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. Tarih: 11/08/2015

Adı Soyadı: Yılmaz YALÇINKAYA

İmza

ÖZET

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ EĞİTİM POLİTİKALARI

Yılmaz YALÇINKAYA

Zirve Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

Tezli Yüksek Lisans Tezi 120 Sayfa, Ağustos 2015

Yrd. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de 2002-2015 yılları arasında iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisi’nin eğitim politikalarını saptamak ve çözümlenektir. Araştırma tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Adalet ve Kalkınma Partisi’nin eğitim politikalarını saptamak için ilgili belgeler taranmış, elde edilen veriler eğitim politikaları bağlamında sınıflandırılmış, temel politikalar ve bileşenleri saptanmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi eğitim politikaları; Eğitim paradigması: “özgürlükçü eğitim paradigması”, Eğitimde fırsat eşitliği, eğitim tür ve düzeylerine ilişkin politikalar, öğrenci seçme ve yerleştirme, MEB’in yeniden yapılandırılması, program/müfredat, eğitim ve teknoloji, öğretmen ve yönetici seçme/yerleştirme ve atama ve eğitim finansmanı olarak saptanmıştır. Sonuç olarak eğitim sisteminin siyasal partiler karşında oldukça kırılgan olduğu, siyasal partilerin bakanlık teşkilatından üniformaya kadar her konuda dönüştürücü etkiler içerdiği görülmüştür. Eğitim alanı toplumsal kesimin taleplerine cevap verecek demokratik bir yapıya kavuşturulması ile alanın bilimselliğinin artırılması beraber gerçekleştirilmelidir. Siyasal iktidarla sürekli değişen eğitim sistemlerini daha istikrarlı ve demokratik bir yapıya kavuşturmak için, Milli Eğitim Bakanlığı’nın siyasal vesayetten kurtarılarak, alanında uzman eğitimcilere devredilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal İdeoloji, Siyasal Parti, Eğitim Politikası, Eğitimde Dönüşüm

ABSTRACT**EDUCATION POLICY OF JUSTICE AND DEVELOPMENT PARTY**

Yılmaz YALÇINKAYA

Zirve University

Social Sciences Institute

The Main Field of Study Educational Sciences

The Department of Educational Administration Supervision Planning and Economy

Master's Thesis,120 pages,August 2015

Assist.Prof.Dr.Nurettin BELTEKİN

The aim of this study is to determine and analyze the educational policy of Justice and Development Party in Turkey ruling between 2002-2015. Research is a descriptive study on the scan type. Documents relating to detect the Justice and Development Party's Education Policy is scanned, and the data obtained is classified in terms of education policy, the basic policies and components are determined. Education Policy of Justice and Development Party; Educational Paradigm: "Libertarian Education Paradigm "Equal opportunity in education, Policies relating to Education types and levels, Student Selection And Placement, the Ministry of Education's restructuring Program/Curriculum, Education and technology, Teacher and manager selection, placement and assignments and Educational financing, has been identified. As a result, it was observed that the education system is quite fragile in the face of political parties, political parties include converter affects all about every respect from ministry department to the uniform of it. The conversion of educational field of a democratic structure meeting the increasing demands of the community and increasing its being scientific must be accompanied. In order to make a more stable and democratic structure of political power in everchanging education system, Ministry of Education should be freed from the political tutelage and be transferred to specialists in education.

Key words: Political Ideology, Political Party, Education Policy, Transformation in Education

ÖNSÖZ

Türkiye’de eğitim alanında son yıllarda ciddi bir dönüşüm yaşanmış, çok sayıda düzenlemeye ve değişikliğe gidilmiştir. Bu düzenlemelerin aktörü 2002-2015 yılları arasında iktidarda bulunan Adalet ve Kalkınma Partisidir. Tarihsel bir inşaa olarak eğitimin farklı momentlerdeki iktidarlar tarafından şekillendiğini görmekteyiz. Sözgelimi Türkiye’de kurulan tüm partilerin ve hükümetlerin parti ve hükümet programlarında partilerin siyasi çizgilerine ve amaçlarına uygun eğitime dair faaliyetler ve hedefler yer almaktadır. Buna karşın eğitim bilimcilerin eğitimin politik analizine ilişkin bilimsel bilgi ve çözümleme araçları açısından fazla bir birikiminin olmadığı aşikârdır. Bu nedenle eğitim alanının aktörlerin niyet, amaç ve faaliyetleri temelinde analiz edilmesi eğitimsel gerçekliğin tanımlanması için gerekmektedir. Yapılan bu çalışma ile konuya küçük de olsa bir katkı sunulması umulmaktadır.

Tez konusu olarak Adalet ve Kalkınma Partisi’nin Eğitim Politikası’nı seçmemi öneren, tezin her aşamasında yardımlarını esirgemeyen, yoğun çalışmalarına rağmen her türlü desteği güler yüzle veren, tez danışmanım sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN’e teşekkürü bir borç bilirim. Son olarak öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini bir an bile esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yılmaz YALÇINKAYA

Ağustos 2015

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI

ETİK BİLDİRİM FORMU

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar	vii
KISALTMALAR	viii
1.GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki Siyasi Partilerin Eğitim Misyonu	6
1.2.1 Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Eğitim Misyonu.....	6
1.2.2 Cumhuriyet Halk Partisi'nin Eğitim Misyonu.....	6
1.2.3 Milliyetçi Hareket Partisi'nin Eğitim Misyonu	7
1.2.4 Halkların Demokratik Partisi'nin eğitim Misyonu	8
1.3 Araştırmanın Amacı	11
1.4 Araştırmanın Önemi.....	11
1.5 Sınırlılıklar	12
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	13
2.1 Eğitim.....	13
2.2 Politika	14
2.3 Eğitim Politikası.....	14
2.4 Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Kuruluş ve Siyasal Çizgisi	17
2.4.1 Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri	19
2.4.2 Parti Programlarında Eğitim Politikası	19
2.4.3 Hükümet Programlarında Eğitim Politikası	20
2.5 Cumhuriyet Döneminin Ulusal Eğitim politikaları.....	24
2.6 Eğitim Politikalarına İlişkin Araştırmalar	26
3.YÖNTEM.....	33

4.BULGULAR	35
4.1 Eğitim Paradigması:"Özgürlükçü Eğitim Paradigması" Uygulamaları	35
4.1.1 Farklı dil ve Lehçelerin Eğitime Girmesi.....	35
4.1.2 Kılık Kıyafat Özgürlüğü	38
4.1.3 Okul Üniformasına Alternatif Serbest Kıyafet	40
4.1.4 Andımız Uygulamasının Kaldırılması	40
4.1.5 4+4+4 Mevzuatın Esnek Yönleri	41
4.1.6 Katsayı Uygulamaları.....	44
4.1.7 Demokratikleşme Paketi	45
4.2 Eğitimde Fırsat Eşitliği	45
4.2.1 Ders Kitaplarının Ücretsiz Dağıtımı	46
4.2.2 Taşınmalı İlköğretim Uygulaması	47
4.2.3 Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY).....	47
4.2.4 Evde Eğitim Hizmeti.....	48
4.2.5 Fatih Projesi	49
4.2.6 Parasız Yatılı, Burs ve Yurt İmkanı	49
4.3 Eğitim Tür ve Düzeylerine İlişkin Politikalar	52
4.3.1 Temel Eğitim (İlk ve Ortaokul).....	53
4.3.2 Ortaöğretim (Lise).....	55
4.3.3 Üniversite	57
4.4 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme.....	58
4.4.1 Ortaöğretime Yerleştirme Amaçlı Yapılan sınavlar	59
4.4.2 Yükseköğretime Yerleştirme Amaçlı Yapılan Sınavlar.....	61
4.4.3 Merkezi Sınavların Hegemonyasından Kurtulma Çabaları	62
4.4.4 Dershanelerin Kapatılması	63
4.5 MEB'in Yeniden Yapılandırılması.....	64
4.6 Program/Müfredat	66
4.6.1 Zorunlu Dersler	67
4.6.2 Seçmeli Dersler	69
4.7 Eğitim ve Teknoloji.....	70
4.8 Öğretmen ve Yönetici Seçme/Yerleştirme ve Atama	72

4.9 Eğitim Finansmanı	73
4.10 Eğitimin Sayısal Görünümü	75
4.11 Seçim Beyannamesi.....	77
4.11.1 Neler Yapılacak?.....	77
4.12 Beşinci Sınıflar Hazırlık Sınıfı Olacak	82
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER... ..	83
5.1 Sonuç.....	83
5.2 Tartışma.....	84
5.3 Öneriler.....	87
KAYNAKÇA	89
ÖZGEÇMİŞ.....	96

TABLULAR**Tablo no:**

Tablo1: Politikalar ve Alt Bileşenleri	34
Tablo 2: Yatılı Öğrencilerin Eğitim İmkanları	50
Tablo 2.1: Yükseköğretimde Burs-Yurt ve Kredi	50
Tablo 2.2: Engelli Öğrenci Eğitim Desteği	51
Tablo 2.3: Yurt Dışına Öğrenim İçin Gönderilen Öğrenci Sayısı	51
Tablo 3: İlokulda ve Ortaokulda Zorunlu Dersler	68
Tablo 4: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi	74

KISALTMALAR

- MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu
TDK: Türk Dil Kurumu
FATİH: Eğitimde Fırsatları Araştırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
ÇATOM: Çok Amaçlı Toplum Merkezleri
TEOG: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (Sınavı)
ÖYS: Öğrenci Yerleştirme Sınavı
LGS: Lisans Giriş Sınavı
ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı
LYS: Lisans Yerleştirme Sınavı.
YGS: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı
SBS: Seviye Belirleme Sınavı
AK PARTİ: Adalet ve Kalkınma Partisi
CHP: Cumhuriyet Halk Partisi
MHP: Milliyetçi Hareket Partisi
HDP:Halkların Demokratik Partisi
HSYK: Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu
KDGM: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı
METK: Millî Eğitim Temel Kanunu
ŞEY: Şartlı Eğitim Yardımı
KHK: Kanun Hükmünde Kararname
GM: Genel Müdürlük
AOBP: Ağırlıklı Orta Öğretim Başarı Puanı
OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PISA: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
TÜBİ- TAK:Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kur
TTK: Talim Terbiye Kurulu

1. GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Hayatın her alanına yayılan eğitim, sanayileşmenin de artmasıyla geniş kitlelerin toplumsal hayata daha aktif katılmasına, geniş yığınların eğitildiği okulların çıkmasına, kurumsal yapıların yoğunlaşmasına neden oldu. Modernleşmeci bir anlayış çerçevesinde eğitim kurumlarının yeniden düzenlenmesi gerekliliği ve gelişen demokratik rejimler için bu süreçlerden geçerek kitlelerin aynı zamanda siyasi iktidarlar için önem arz etmesi siyasi partilerin programlarında eğitim-öğretim meselesine yer açmasına neden oldu.

İktidar olan siyasi partiler, mevcudiyetini ve üzerine kurulduğu temel düşüncelerini toplumsal hayatta sürekli hale getirmek için eğitimi önemli bir araç olarak görmüşlerdir. Dolayısıyla aktarmak istediği her türlü toplumsal içeriği eğitim bileşenlerinden faydalanarak gerçekleştirir. Eğitim de bu anlamda kurumsal hizmetini iktidar olan siyasal güç için kullanır. Eğitimle toplumu düzenlemeyi bir vasıta olarak kullanan siyasal güç, kendi yaşamsal değerlerini bireylere aşılacak için eğitim imkanlarından faydalanır. Siyasal gücün kaynağını oluşturan sayısal çoğunluk, bütünlük ve entegrasyon sağlama fonksiyonunu eğitim kurumlarıyla gerçekleştirir. Çünkü güç, birlik ve entegrasyon iktidar partisine bütüncül bir hakimiyet alanı sunarak bütünsel bir yapının oluşması imkanını sağlar. Bu sebeple eğitim sistemi, bu temel düşünceleri olurlama ve halka empoze etme durumuna indirgenir. Bu vaziyet, iktidar partilerin temel kurallarına aidiyet ve kutsi değer katarak eğitim ortamlarında topluma intişar olmasını sağlar. Böylece eğitim ortamlarında kodlanmış öğrenci, siyasal güç için de eğitimi tasarlayan sistem ile toplumu şekillendirmeye odaklanmış eğitimci görmek pekala mümkündür.

Bir toplumun geleceğini inşa eden öğrenci, çocuk ve gençlerle iletişim halinde olan ve bunları belli bir formasyondan geçiren okul, politika için daima güç alanı olarak görülmüştür. Eğitim ve iktidar arasındaki temas sonucunda kurumsal duruma gelen okullarda, belirlenen hedefler doğrultusunda ideolojik sistemin istediği

insan tipini yetiştirmektir. Bu nedenle eğitim ve siyaset ilişkisini okulların işleyişinde görmek mümkündür.

Okullar, genelde kültürel değerler doğrultusunda devlet ideolojisini koruma ve yayma amacına hizmet eder. Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması, 1. sınıfa kayıt yaşının küçültülmesi, anasınıfı eğitiminin yaygınlaştırılması ve tüm eğitim kademelerinde okuma oranının artırılmasına yönelik gayretler; mevcut sistemin korunması ve geliştirilmesine yönelik yatırımlardır.

Okulların nicel olarak çoğaltılması ve işlev hale getirilmesi, her öğrencinin en az zorunlu eğitimi bitirmesi ülkelerin arzuladığı öncelikleri arasında yer almaktadır. Çünkü devletin ideolojik olarak beslediği temel kaynak temel felsefe, yönetim biçimi ve temel kurallar; okullarda okutulmakta olan dersler, konular, kulüp çalışmaları ve ders dışı etkinlikler aracılığı ile öğrencilere kazandırılmaya çalışılmaktadır (Fidan ve Erden, 1991).

Eğitim ve öğretimdeki işleyiş ve yapıyı şekillendiren önemli bir etkende eğitim-öğretim sürecinde kullanılan öğretim malzemeleri, yöntem ve tekniklerdir. Eğitim öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler eğitimsel amaçlarla sıkı bir etkileşim içindedir. Akyüz (1978 akt. Beltekin, 2013) yaptığı çalışmada iktidar ve rejimlerin kendi felsefi ve dünya görüşlerini öğretmenler yoluyla öğrencilere okul içinde ve dışında aktarma imkanı olduğunu bir fırsat unsuru olarakta en iyi şekilde değerlendirildiğini belirtmektedir. Tüm siyasi aktörler eğitim ortamlarında müfredatın etkin ve meşru gücünden faydalanmak için, öğrencilerin neler öğrenmesi gerektiğini önceden planlayan müfredat ve programlar bizzat politik kararların çerçeve planıdır.

Apple'a (akt. Beltekin, 2013) görede müfredat iktidarın hegemonyasının sürdürmede kullandığı hem yeniden üretim hem de üretim aracıdır. Benzer şekilde Gintis ve Bowles (akt. Beltekin, 2014) okulların müfredat yoluyla toplumsal sınıfları yeniden ürettiği tezini savunmaktadırlar. Mesleğe ve üniformaya göre eğitim formasyonu belirlenirken, mavi yakalı olan öğrencilere emre itaat saygı ve dakiklik talimatları öğretilirken, beyaz yakalı olanlarada esnek davranma, ılımlılık, kendi başına iş yapabilme ve değişmeye/yenileşmeye açık olma gibi beceriler öğretilmektedir.

Ayrıca müfredat sadece yaşadığımız çağa özgü bir çalışma olmadığı gibi, tek tip insan yetiştirmeye çalışan sistemler içinde bir üretme aracı olmuştur. İnal (2008) bir

"eğitim-öğretim programı" olarak müfredatı, tarihsel ve daha çok ulus-devlet modeline özđü olarak görerek, müfredat, ulus-devletin eğitim aracılığıyla kendini yeniden var etme aracı olarak görmüştür. Müfredat, ulus-devlet modelinde itaatkar bir yapısı vardır. Çizilen yol haritası eğitim neferleri tarafından mutlaka uygulanması gerekmektedir. Müfredat dışı bir eğitim olamayacağı gibi esneterek iŐletme insiyatifide yoktur. Çünkü oluşturulan müfredat belli bir amaç çerçevesinde yapılmaktadır. Dolayısıyla oluşturulacak amaç dışı bir müfredat misyona ve vizyona hizmet etmeyecektir. Durumun önlenmesi ve denetlenmesi için İnal'ın ifadesiyle müfredat eğitsel sansürden geçirilmektedir. Dolayısıyla bir çok uygulamaya vize çıkarken bir çoğu da dıŐarı da bırakılmaktadır.(İnal, 2008)

Müfredat programlarının sosyolojik boyutlarından birisi de, açık müfredat dışında bir de edimsel olmayan gizli ya da örtük müfredat kavramının varlığıdır. Ders dışı etkinlikleri de içine alan, yazılı olmayan bir kavramdır. Amaçlanmış ya da amaçlanmamıŐ kazanımlara ilişkin bir eğitim sürecini ifade eder. Yönetici, öğretmen ve öğrenciler bu konuda açıkça bilgilendirilmemiŐtir. Edimsel olmayan müfredat sayesinde okulda ve tüm resmi kurumlarda öğrenciye davranış bilinci kazandırılarak toplumsal denetim sağlanmış oluyor. Resmî ve açık müfredatın yanı sıra belirli değer, tutum ve ilkelerden oluşan bir örtük müfredat, öğretmenler tarafından öğrencilere anlatmadan öğretilir. Böylece kültürel üretim yeniden gerçekleştirilmiŐ olur. Yazılı ve sözlü sınavı olmadığı halde açık müfredattan daha etkin olabilir. Gizli müfredat (hidden curriculum, curriculum cache: akt. İnal, 2008) edimsel yazılı ders programlarında belirsiz ve yetersiz kalan konuları daha detaylı biçimde açıklayan iktidar güç, politik işleyişe ve kültüre sosyalleŐtirmeyi öğreten, öğrenci modelini daha dar çerçeve içinde netleŐtirmeye çalışan bir müfredattır. Eğitimcilerin öğrencilere eğitim kurumlarında sık sık yaptıkları tekrarlar içinde kavratılan çok sayıda toplumsal, kültürel ve ahlaki davranış, örtük müfredatın muhteviyatını oluşturur. Wallance'ın ifade ettiği gibi, örtük müfredat, toplumsal tabakalaŐma, verilen emri yerine getiren, uyumlu bir birey yetiştirmek ve geleneksel sınıf yapısını korumak içim önemli görevler yerine getirir (İnal, 2008).

Öğretmen sınıfa girdiğinde ayağa kalkmak, öğretmeni gördüğünde ceketini ilikleemek, izinsiz konuşmamak, ayağa kalkarak konuŐmak, belli bir düzen içinde sınıflara alınmak, öğretmene "siz" diye hitap etmek, kurallara uymanın başarı

getireceğine inandırmak, kapıyı çalmadan içeri girmemek, İstiklal Marşı'nı yüksek sesle okumak, saygıda kusur etmemek, görgü kurallarına uymak, okul ve çevre temizliğine önem vermek, okulun araç-gerecini korumak, koridorlarda yüksek sesle konuşmamak gibi davranışlar çoğu zaman açık müfredatta yer almaz. Bunlar, gizli müfredatın konusudur. Birçok davranışın bilgi değerini gizli müfredat oluşturur.

Edimsel olmayan müfredatın ideolojik ya da siyasal yönü de vardır. Okul içinde veya okul dışında öğrencilere verilmeye çalışılan her türlü açık veya gizli mesaj, hedeflenen değerler, bilgi ve davranışlar sistemin varlığını korumak ve güçlendirmek amacıyla yapılmakta. Eğitim sistemlerinde oluşturulan örtülü müfredat çoğu zaman açık müfredattan daha etkili olur. Türk eğitim sisteminde istenilen kazanımlarda "Türk Eğitiminin Genel Amaçları" ile okuldaki her türlü etkinlik aracılığıyla gerçekleştirilmeye çalışılmakta.

Okullarda müfredat denetiminde verilmeye çalışılan örtülü eğitim muhtevası, bölgenin sınıfsal ya da sosyoekonomik durumuna göre de değişim gösterebilmekte. Öğrencinin gittiği okul veya yerleştiği programın niteliğine göre gizli müfredatın içerik ve amaçları da değişebiliyor. Örneğin, gecekondu mahallesindeki bir devlet okulundaki gizli müfredat, bir kolejdekinden çok daha farklı olabilir, ilkinde, verilen emirleri yerine getiren, düzenli işleyen, üste saygı gibi değerler önem kazanır. Çünkü bu tür okullardaki beklenti, alt ve ara elaman ihtiyacı için yumuşak başlı bir emekçi yetiştirmektir. Özel okullar ise daha çok özgüvenle yetişmiş lider, yarışmacı, araştırmacı, siyasetçi, bilim adamı ve yönetici insan gücünü yetiştirmek amacıyla programlanmışlar. Doğal olarak ta okulun veli-öğrenci profiline göre öğrenciye yaklaşım şeklide bu amaç doğrultusunda farklılık gösterilmektedir. Kolejde okuyan öğrenci herhangi bir davranış için aferim övgüsünü alırken, gecekondu öğrencisi aynı davranış için azarlanabilmektedir. Dolayısıyla öğrenciyi öven veya yargılayan ifadeler öğrenci davranışı üzerinde çok etkili olmaktadır. Bu yaklaşım biçimleri, öğrencinin geleceğini önceden şekillendirmektedir.

Bu yönüyle gizli müfredat, fırsat eşitsizliğinin yarattığı ortamın en acımasız formasyonu olmaktadır. Sınıfsal ve ekonomik ilişkiler üzerinden tabakalaşan bir toplumun örgütlenmesi daha çok fark edilmeden yapılmakta, Bu ayrışma ve farklılık elbette aleni -özellikle yazılı- biçimde yer almaz; ama biraz dikkatli bir gözle bakılması halinde okullardaki yeniden üretim süreçlerinde fark edilir (İnal, 2008).

Siyasal iktidarların eğitsel açıdan müdahil olduğu bundan dolayı da yansımının en belirgin şekilde görüldüğü alanlardan biri de ders kitaplarıdır. Ders kitapları her siyasi gücün yasal gördüğü bilgi, değer ve ideolojinin aktarıldığı önemli üretim araçlarıdır. Her siyasi sistem inandığı değerlerini, benimsediği dünya görüşünü, ya da parti felsefesini ders kitaplarında açıkça tanımlamaya çalışır. Bu nedenle ders kitapları belli kriterlerle eğitim için yüklenilen yeniden üretim görevini yerine getirmeye yönelir (İnal, 2004).

Ders kitaplarının muhtevasına ilişkin politik kararlar siyasi arenada belli zümrenin önceliğinde alınmaktadır. Ders kitaplarını her yönüyle şekillendiren kamu kurum ve kuruluşlar siyasetin etkisi altında belli bir denetlemeden geçirmiş olur. Dolayısıyla iktidar gibi düşünmeyen grupların fikirleri denetleme sürecinde süzgece takılır. Böylece toplumsal realiteye resmi yorum yapılmış olur. Elenen ve içerik olarak dikkate alınmayan bilgi ve değerler ile ders kitapları, üzerinde büyük ölçüde uzlaşıldığı izlenimini veren bir görünüm ortaya çıkar (İnal, 2004).

Nasıl ki eğitimin ideolojik yönü varsa müfredat ve ders kitaplarının da ideolojik bir yönü vardır. Toplumsal olay ve olguları olduğu gibi aktarması beklenen sosyoloji ders kitapları aslında siyasi iktidarın toplum algısını yansıtır. Dolayısıyla anlatılan toplumun kendisi değil; İktidarın şekillendirmeye çalıştığı toplum biçimidir. Eğitimle ilgili her türlü ders kitapları müfredat ve araç gereçte olduğu gibi, (Özsoy, 2012) eğitim üzerine her söylemde belli bir ideolojik söylem içinde kurulur.

Eğitimin kültürel, toplumsal ve ekonomik açıdan getirisi çok fazla olduğundan eğitimle ilgili politik söylem ve uygulamalarda siyasi partiler için bir kazanç aracı olmaktadır. Bu nedenle siyasi partiler eğitimin formasyon gücünden faydalanmak için sürekli bir mücadele içine girerler, Özsoy’unda ifade ettiği gibi siyasetçiler “eğitimi, siyasi rekabetin stratejik bir savaş alanı” olarak görmüşlerdir. Dolayısıyla kimin neyi ne kadar öğreneceği toplumsal güç ilişkilerince belirlenir. Bu nedenle eğitim üzerine yapılan tartışmalar basit bir tartışma, değil uzlaşmaz çıkarları temsil eden farklı politik bir güçlerin ve referans çerçevelerinin (paradigmaların) çarpışmasıdır (Özsoy, 2012).

1.2 Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki Siyasi Partilerin Eğitim Misyonu

Türkiye'de 7 Haziran tarihi itibarıyla yapılan son 2015 genel seçimine göre dört parti barajı aşarak meclise girmişlerdir. Bu partilerin parti programlarındaki eğitime ilişkin formasyonlarına bakıldığında birbirinden farklılık göstermektedir. Burada bu dört partinin pedagojik söylemleri ile yapmak istedikleri eğitimsel reformlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.2.1 Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Eğitim Misyonu

Adalet ve Kalkınma Partisinin 2015 programında devlet kaynaklarının büyük bir bölümü eğitim amaçlı yapılan yatırımlara ayrılması, temel eğitim müfredatının çağın gereklerine göre yeniden oluşturulması, merkezi yönetimin taşra birimine yerel idareye devredilmesi, zorunlu eğitimin kademeli, öğrencinin isteğiyle tercih imkanı sunma, gerek sınav sisteminde gerekse eğitimin işleyişinde fırsat eşitliğinin sağlanması, öğretmen okullarının yeniden yapılandırılması, temel eğitimin beşinci sınıftan itibaren seçmeli dersler konularak öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre genel ve mesleki eğitime yönelmelerinin sağlanması, YÖK'ün üniversiteler arasında koordinasyon sağlayan, antidemokratik uygulamaları olmayan bilimsel bilginin üretildiği bir kurum haline getirilmesi, isteğe bağlı din eğitimi ihtiyacının yasal yollarla devlet tarafından verilmesi, vakıf üniversitelerinin desteklenmesi, özürlü öğrencilerin eğitime önem verilmesi, *evrensel düşünceyle doğrultusunda her türlü etnik ve dini değerleri, farklılıkları zenginlik olarak gören bir nesil yetiştirmeyi amaçlamaktadır* (Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015a).

1.2.2 Cumhuriyet Halk Partisi'nin Eğitim Misyonu

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Türkiye'deki eğitim sistemini istediği seviyeye getirmek için, eğitimde düzeltilmesi gereken önceliklerden bazıları ise şöyle; hedeflerinde, *Atatürk ilke ve devrimlerine bağlı, demokratik ve laik değerleri benimsemiş bir yurttaş yetiştirmektir.*

Bu doğrultuda demokrasi bilincini güçlendirecek laik bir eğitimin verilmesi, bir çok nedenden dolayı okula devam edemeyen kız çocuklarının okullaşma oranının artırılması, kadın istihdamına önem vererek kadınların sosyalleşmesi ve meslek edinmesi amacıyla Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM) tarzı yerlerin artırılması, eğitim harcamalarında alınan KDV'nin % 1 çekilmesi, ortaöğretimini bitiren her öğrencinin en az bir yabancı dil öğrenmesi, az gelişmiş yada geri kalmış il ve ilçelerde yatılı bölge okullarının artırılması, İmam hatip eğitimi sadece din görevlisi ihtiyacını karşılayacak kadar sınırlandırılması, Diyanetin bünyesinde verilen Kur'an kursları dışındaki tüm kursların kapatılması, yabancıların kendi din eğitimlerini almak için İlahiyat Fakülteleriyle aynı çatı altında ilgili bölümlerin açılması, okul öncesi eğitimin iki yıl olarak zorunlu eğitim kapsamına alınması, zorunlu ve kesintisiz eğitimin on yıla çıkarılması, 9. ve 10. sınıflarda mesleki yönlendirmenin yapılması, liselerin mesleki ve bilimsel olarak iki ayrı kategori şeklinde yapılandırılması, ortaöğretimi bitiren öğrencilerin üçte biri üniversiteye geri kalanlar ise meslek yüksek okullarına yerleştirilmesi, ÖSS kaldırılarak onun yerine Yetenek Ölçme ve Değerlendirme Sistemi Sınavının getirilmesi ve öğrencilerin bu sınava dört kez girmesi, YÖK'ün kaldırılması, farklı etnik kökenden olan vatandaşların dersane ve kurslarda anadillerini öğrenmelerine imkan sağlanması, parasız ve normal eğitimin sağlanması, yönetici ve öğretmenlerin eğitim teknolojisi alanında yeterlilik düzeylerinin artırılması, okullar arasındaki farklar azaltılarak öğrencilerin çok yönlü gelişimini sağlayacak her türlü faaliyet alanının oluşturulması (Cumhuriyet Halk Partisi, 2015).

1.2.3 Milliyetçi Hareket Partisi'nin Eğitim Misyonu

Milliyetçi Hareket Partisinin (MHP'nin) 2015 eğitim programına bakıldığında temel eğitim politikası olarak, *Türk olma onur ve bilincine sahip, tarihsel değerlerin farkında olan, araştıran, fikir üreten, sorgulayan, dünyadaki yenilikleri takip eden, demokrasiye bağlı, inanma duygusu güçlü bir kuşak yetiştirmek* şeklinde ifade edilmiştir. Bunun yanında eğitim ve öğretimde akli ve bilimin etkin kılınması, öğrenci ve öğretmeni araştırmaya sevk eden imkan ve ortamların sağlanmasıdır. Eğitim alanında en önemli ilke eğitim ve öğretim dilinin Türkçe olmasıdır. *Bu*

nedenle okul öncesinden üniversiteye kadar tüm eğitim kurumlarında eğitim dili sadece Türkçe olacaktır. Türkçe'nin dışında hiçbir şekilde hiçbir gerekçeyle başka bir dilde eğitim yapılamaz şeklinde ifade edilmekte. En az bir yabancı dilin öğretilmesi için gerekli alt yapının oluşturulması, eğitimde teknoloji imkanlarının artırılması, müfredatın çağın ihtiyacına göre yeniden uyarlanması, okul öncesi eğitim yaygınlaştırarak, temel eğitim ve ortaöğretim zorunlu eğitim kapsamına alınması, mesleki liseler ve mesleki yüksekokullar arasında program bütünlüğü sağlanması, şehit ve gazi çocuklarının eğitim harcamalarının devlet tarafından karşılanması, yükseköğretime girişte kendilerine kontenjan ayrılması, kadınların eğitim seviyesinin yükseltilmesi, okullaşma oranını % 75'in üzerine çıkarılması, yurtdışındaki Türk çocukları için eğitim imkanlarının artırılması gibi hususlar belirtilmiştir (Milliyetçi Hareket Partisi, 2015).

1.2.4 Halkların Demokratik Partisi'nin Eğitim Misyonu

Halkların Demokratik Partisi (HDP) her bireyin ait olduğu kültüründen kaynaklanan farklılıkları dikkate alan bir eğitim politikası amaçlanmaktadır

HDP anadilde eğitimin herkes için bir hak olduğunu bu nedenle eğitimin tüm kademelerinde, kamu kurum ve kuruluşlarda anadili kullanmanın serbest olması, kamusal alanda anadilde hizmetin sunulması, Türkiye'de konuşulan bütün lisanslarda üniversitelerde kürsülerin açılmasını, meslek liselerinin ileri teknoloji ve üstün kalitede eğitim ve hizmet sunacak kurumlara dönüştürülmesini, temel eğitim gibi anaokulunda zorunlu hale getirilmesi, eğitim sisteminin tüm kademelerinde sınavsız geçişlerin olması, müfredat oluşturulurken bilimsel yöntem ve tekniklerden faydalanarak eğitimcilerin önerileri ile eğitim meclisinin talepleri dikkate alınacak. cinsiyetçi olmayan öğrenci ve çalışanların nitelikli eğitim alma haklarının savunulması, engellilerin önündeki engelleri kaldıracak yeni bir sistemin yapılandırılması, merkezden otoriter bir yönetim yerine halkları barışık tutan demokratik ve yerelden yöneten eğitim meclislerinin her ilde inşa edilmesi, zorunlu din dersleri ile diyanetin kaldırılması, alevilerin eşit yurttaşlık taleplerinin kabulü, cem evlerinin ibadet yerleri olarak kabul edilmesi, tekçi ve niteliksiz eğitim anlayışı kabul edilmeyerek, herkese hayat boyu parasız, demokratik, eşit, bilimsel, anadilini

kullanabileceği bir eğitim hakkının verilmesi, rekabetçi, eşitsizliğe dayanan bir eğitim sisteminin reddedilmesi, YÖK kaldırılarak üniversitelerin özgürleştirilmesi, Üniversite eğitiminin ücretsiz ve tüm vatandaşlara açık olması gerektiğini, üniversiteye yerleşme amaçlı yapılan sınavlarının, öğrencilerin yeterliliğini ölçmede yetersiz kalması gerekçesiyle uygulamadan kaldırılmasını, üniversite öğrencilerine yönelik ücretsiz yurt olanaklarının artırılmasını, zorunlu ihtiyaçlarının da devlet tarafından karşılanması gerektiğini savunmaktadır.

Eğitimi her türlü milliyetçi, ayrıştırıcı ve toplumsal cinsiyetçi öğelerden ayıklayacak, bu anlamda başarılı olmak içinde ilk ve ortaöğretimde demokrasi ve insan hakları derslerinin önem kazanmasını sağlayacak bir eğitim modelini tasarlanmakta (Halkların Demokratik Partisi, 2015).

Türkiye’de tek partili dönemden başlayarak günümüze kadar gelen süreçte siyasi partilerin neredeyse tümünün programlarında eğitim-öğretim konusunda yer vermeleri eğitim meselesinin siyaset için ne kadar önemli olduğunun göstergelerinden biri olarak görülebilir. 1923 yılından bu güne kadar kurulan 62 hükümetin çoğu eğitimle ilgili farklı politikalar üretmişlerdir. Tüm iktidarlar kendi amaçlarını gerçekleştirme adına kendinden önceki partinin eğitim sistemini değiştirmişlerdir. Bu tür politik müdahaleler eğitimde başarıyı artırmadığı gibi kültürel ve ideolojik zeminde tartışma ortamlarının oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi dönemi öncesi İktidara gelen siyasi partilerin eğitim alınandaki çalışmalarının yetersiz ve cılız olduğu, toplumsal zeminde hayat bulmadığı gerçeğinden yola çıkarak, Türkiye’de eğitim alanında son yıllarda ciddi bir hareketlilik yaşanmış ve çok sayıda düzenleme ve değişikliğe gidilmiştir. Bu düzenlemelerin aktörü son 12 yıldır hükümette bulunan Adalet ve Kalkınma Partisidir. Parti 12 yıllık iktidarı döneminde eğitimin tüm alanlarının dönüştürmek için bir dizi düzenleme yaptı. Politik bir aktörün eğitime yaptığı söz konusu düzenlemeler karşıt ideolojik söylemlere dayanan bazı değerlendirmeler dışında akademi dünyasının fazla ilgisini çekmedi. Çünkü akademik çevreler özellikle de eğitim bilimciler eğitim alanını apolitik bir alan olarak tahayyül etmektedirler. Oysa tarihsel bir inşa olarak eğitim farklı tarihsel momentlerdeki iktidarlar tarafından şekillendirmiştir. Sözelimi Türkiye’de kurulan tüm partilerin ve hükümetlerin parti ve hükümet programlarında partilerin siyasi çizgilerine ve amaçlarına uygun eğitime

dair faaliyetler ve hedefler yer almaktadır. Buna karşın eğitim bilimcilerin eğitimin politik analizine ilişkin bilimsel bilgi ve çözümleme araçları açısından fazla bir birikiminin olmadığı aşikârdır. Bu nedenle eğitim alanının aktörlerini niyet, amaç ve faaliyetleri temelinde analiz edilmesi eğitimsel gerçekliğin tanımlanması için bir gerekliliktir (Beltekin, 2014).

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin on üç yıla aşkın iktidarı döneminde izlediği eğitim politikalarının Türk eğitim sistemine nasıl bir yol çizdiğine ilişkin görüşler birbirinden oldukça farklılık göstermekte. Bu dönemde eğitime ilişkin değerlendirmeleri okuduğumuzda tabir yerindeyse körün filii tarifine benzer bir durum ortaya çıkıyor. Kimine göre eğitim sistemi bu dönemde, sadece sayısal açıkları kapatarak irticacı bir yaklaşımla yönetildi. Kimine göre de fırsat eşitliğini sağlayarak özgürlük alanları geliştirildi. Cumhuriyet tarihinden buna beklide anlaşılması en zor bir eğitim sistemi uygulandı. Bu döneme ilişkin eleştirilerin başını çeken ortak görüş ise her yeni bakanla yeni bir eğitim sistemi getirerek her politikanın kısa sürede ya iptal edildiği ya da değiştirildiği yönündeydi. Tam da bu sebepten yenilik ve değişim taleplerinin inandırıcılığının kalmadığı savunuldu. Başta öğretmenler olmak üzere taşrada ve merkezdeki eğitim yöneticileri, bürokratlar, veliler ve elbette öğrenciler için, Hükümetçe izlenen politikalar ciddiye alınmaz oldu. Diğer taraftan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin hem Başbakanın hem de Milli eğitim bakanlarının dilinden ifade ettiği değerlendirmelere bakıldığında eğitimde “sessiz devrim” gerçekleştirildiği yönündeydi. Bu dönem eğitim alanında Cumhuriyet tarihinin en önemli adımlarının atıldığı ve 21. Yüzyıl gereklerine uygun bir eğitim sisteminin yapılandırılmasında tutun, müfredattan, muhtevaya kadar baştan aşağı yenilenme gayreti içinde olduğu savunuldu (Karataş, 2014).

Acaba bu dönemde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Milli Eğitim Sistemine ilişkin izlenen politikaların gerçek amacı neydi? Bir yenilik ve değişim çabası var mıydı? Varsa bu yenilik ve değişim hangi alanlara odaklandı? Hedefler ne oranda tutturuldu? Daha özgür, çok kültürlü, kapsayıcı bir eğitim sistemi için misyon geliştirecek mi? Eğitim sisteminin sağlıklı yönetilmesi eğitimi siyasi partilerin yada bakanların politikası olmaktan çıkarıp, eğitim uzmanlarına teslim edecek mi? Daha önemlisi yakın gelecek yani 2023 için pedagojik anlamda nasıl bir vizyon belirlemiş? Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde izlenen eğitim politikalarının analizi için

yukarıdaki soruların cevaplanması gerekmektedir. Bu çalışmanın problemini Adalet ve Kalkınma Partisi'nin eğitim politikalarının çözümlenmesi oluşturmaktadır.

1.3 Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı Türkiye'de 2002–2015 yılları arasında iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisinin (Ak Parti) eğitim politikalarını çözümlmek ve bu politikaların tercih edilme gerekçelerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaca ulaşabilmek için alanındaki alt amaçlara göre saptamalar yapılmıştır

1. Hükümet ve parti programlarında eğitime ilişkin hedefler
2. Eğitime ilişkin yapılan yasal düzenlemeler
3. Eğitim amaç, yapı ve süreçlerine ilişkin yapılan çalışmalar

1.4 Araştırmanın Önemi:

Türkiye'deki Eğitim Sisteminin tarihsel gelişimi incelendiğinde politik anlamda eğitime yapılan müdahalenin istenilen başarıyı getirmediği gerçeğinin anlaşılmasıdır. Bunun önemli bir nedeni kültürel farklılıkların olması ve sorunların çözümü konusunda reel davranılmamasının yanında, iktidar partilerin kendi tabanlarını koruma adına eğitimsel yapılandırmayı kendi parti felsefesine göre yapmalarındır. Türkiye de iktidar olan tüm siyasi partilerin eğitimdeki değişim ve gelişim söylemleri, eğitim ideolojisini değiştirmekten öteye gidemediği gerçeğinin görülmesidir. Yıllarca Türk Eğitim Sisteminde görünen manzara bu şekilde olmuştur. Bu durum ivedilik gerektirecek sağlam ve güçlü bir zeminde inşa edilmiş, bağımsız bir eğitim sisteminin var edilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Bunun gerçekleşmesi eğitimin tarihsel gerçeğinin doğru okunmasıyla anlam bulur. Bu doğrultuda siyasi partilerin amaçlarını gerçekleştiren bir araç olmaktan kurtarmakla beraber eğitime müdahale şeklinin değiştirilmesidir. Sorunların çözüm noktasında eğitim Eğitim bilimcilere gerekli yasal güç sağlanarak, eğitim alanında yetki genişliği verilmelidir. Oluşturulacak bu eğitim komisyonunun objektif ve tarafsızlık ilkeleri doğrultusunda,

toplumsal ihtiyaçlar ile iktidar ve muhalefet partilerin görüş ve önerilerini değerlendirmeye alabilecek bir mekanizmayla çalışmalıdır. Eğitimde kültürel demokrasi ile akademik başarının sağlanması isteniliyorsa İktidar partisi ile muhalefet partilerinin bu anlamda etki ve yetki gücüne eşit oranda sahip olmalıdır. Kimsenin kendisine yabancı olmadığı bir eğitimle yetişmek bireysel ve toplumsal başarıyı artıracasının bir an önce idrak edilmesidir.

Bu araştırma başarılı ve mutlu bir nesil yetiştirmenin yanında, gelişmiş eğitim ortamlarının sağlanması, eğitimle ilgili politikalarının gözden geçirilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması ihtiyaına dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır. Aynı zamanda bu alanda çalışmalar yapacak araştırmacılara kaynaklık etmesi bakımından önemli bir çalışma olacağı öngörülmüştür.

1.5 Sınırlılıklar:

Adalet ve Kalkınma Partisinin 2002–2015 yılları arasında tek başına iktidarda olduğu dönemleri kapsamaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Politikaların gelişmesinde etkin rol oynayan siyasi aktörlerin, pedagojik söylem ve uygulamaları ile bu paralelde yönetilen devlet kurumları bir ülkenin yönetim şeklinin belirlenmesinde etkin rol oynamaktalar. Gerek ulus bilincinin oluşturulmasında gerekse, demokrasi ve insan hakları bilincinin verilmesinde eğitim sisteminden yararlanılmaktadır. Eğitim sistemleri, toplumsal aidiyet duygusu ile kültürel değerleri ve felsefesini genç nesillere aktararak varlığını diri ve güçlü tutmaya çalışmaktadır.

2.1 Eğitim

Birey ve Sosyoloji nezdinden bakılarak bir tanımlama yapmak gerekirse eğitimin maksatlı (bilerek yapılan) kültürleme süreci olarak tanımlandığı görülmektedir (Ertürk, 1972). Bu tanımda vurgulanan “Maksatlı kültürleme” kelimesinin iç yüzünde politik anlayışın istediği bir davranış modeli vardır. Eğitimin özünde eğitim kurumları aracılığıyla gerçekleştirilen maksatlı kültürleme sürecinin kapsamını demokratik ilkeler oluşturmaktadır. Maksatlı kültürleme ifadesi, en azından demokrasinin geliştiği toplumlar açısından, böyle açıklanabilir. Ancak Maksatlı sözcüğü, politik anlayışlara göre farklı anlamlar kazanabiliyor. Bu nedenle maksatlı davranış değiştirme ifadesinin anlamı, içinde yaşanılan toplum ve devletin ideolojik yapısına göre farklılaşmaktadır. Eğitim sistemleri tasarladığı davranış değişikliğine odaklı olduğu için kültürleme sürecinde, istenmeyen ya da planlanmayan davranışların ortaya çıkmasına izin vermez.

Eğitimi kelime anlamı olarakta analiz edecek olursak, eğitim kelimesi Türkçe’de ‘eğmek’ mastarından veya ‘eğ’ emir kipinden türetilmiş bir sözcüktür (Sezgin, 2011). Burada eğin kişinin özellikle öğretmen veya eğitimci olmasıyla ilgili olarak, eğitimcinin zorla bu işi yaptığı anlamı da çıkabilmektedir. Eğitimci bu işi ikna ederek, zor kullanmadan öğreten kişidir. Toplumların tarihsel geçmişine bakıldığında eğitim zorla öğreten kurumlarda olmuştur. Öğrencinin her zaman ikna

olması da beklenmiyor. Türkçe sözlükler de eğitimin tanımı çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme ve terbiye:bir çocuk ya da ergenin yetişmesinin yönlendirilmesi anlamlarına gelmektedir (Türk Dil Kurumu, 2015).

2.2 Politika

Politika, Latince bir kelime olup, zamanla anlamında bazı değişmeler olmuştur. Kent hayatı ve bu hayatını düzene sokma anlamına gelen politika tanımıyla ilgili ilk çağ filozofları Platon ve Aristo'dan bu yana pek çok şey söylenmiş ve bu anlamda politika ve eğitim ilişkileri de çözümlenmeye çalışılmıştır (Şişman, 2007).

Anlam olarak ta politika “devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa olarak”, ifade edilmektedir (TDK, 2015). Politika bir ilişki yürütme sistemidir. Bu sistem içerisinde devlet kurumları ve ülkeler arası ilişkiler de dâhil edilmiştir.

2.3 Eğitim Politikası

Eğitim politikası bir devleti oluşturan toplum ya da eğitim kurumları gibi unsurların, istenen örgün ve yaygın eğitim amaçlarına ulaşması için alacağı kararlara ve yapacağı uygulamalara hukuksal bir dayanak oluşturmak amacını güden bir plandır. Eğitim politikasının belirlenmesinde toplumun değerler düzeni ile değişen toplumsal ve ekonomik koşulların payı ağır basar. Eğitim politikaları, örgün ve yaygın eğitimin amaçlarına ulaşmada alınacak kararlara kılavuzluk eder (Öncül, 2000). Eğitimde hak, adalet ve fırsat eşitliği ilkesinden yola çıkarak eğitimin çağdaşlaşması, bireysel hak ve özgürlüklerin sağlanması, demokratik bir toplum ve bireyler arasında ayırım yapılmadan yapılan devlet politikalarıdır.

Başka bir ifadeyle eğitim politikası, geçmişin izlerini taşıyan, bugünün ihtiyaçlarına cevap veren, geleceğe yönelik algılamaları bünyesinde taşıyan ulusal bir projedir. Bu proje ulusa hayat verir ulusun uzun ömürlü olmasını sağlar. Sürekli, kapsayıcı ve geliştiricidir. Bu özelliklere sahip bir eğitim politikası, çocuk ve gençleri merkeze alarak, yükselir (Yapıcı, 2006).

İnsanlık tarihinde eğitim öğretimin bir politik mevzu olarak görülmesi ve nesil yetiştirme politikalarının oluşturulup uygulanması, yakın yüzyıllarda ulus devletlerin doğup gelişmeye başlamasıyla birlikte önem kazanır duruma gelmiştir. Çünkü eğitim sistemi, ulus-devletin merkezileştirme projesinin önemli bir unsuru olarak tanımlanmış ve inşa edilmiştir (Beltekin, 2014). Günümüzde her türlü eğitim icraatı bir kamu politikası olarak planlanıp uygulanmaktadır. Bu sadece Türkiye'ye özgü bir uygulama değildir. Hemen hemen bütün ülkelerde eğitim, genel olarak devlet tarafından gerçekleştirilmiştir.

Gelişmiş ülkelere de bu eksende bakıldığında eğitim bileşenlerine genel çerçeve çizmek ve yol göstermek üzere Milli Eğitim Bakanlığı'nca eğitim politikalarının saptanmasında olağan bir uygulamadır. Bu doğrultuda öğrencilere belli bir inanç veya siyasi parti ideolojisinin eğitim kurumları aracılığıyla empoze edilmesi, daha çok otoriter ve antidemokratik yönetimlere has bir uygulamadır.

Politika ve eğitim arasındaki etkileşim demokratik ve çağdaş toplumlarda, özellikle, birey açısından olumlu bir ilerleme kaydederken, demokratik olmayan toplumlarda ayrıştırmaya kadar varan bir çok problemlere yol açabilmektedir. Demokrasiyle yönetilen toplumlarda eğitimin bireye parasal, toplumsal, kültürel ve teknolojik olarak ilerlemesinde önemli görevler yüklenmesi gerektiği kabul edilirken, anti demokratik toplumlarda eğitim, gereksiz ve anlamsız görülmekte, yada sosyolojik açıdan farklı görevler yüklenmektedir. Demokrasiyle yoğrulmuş bir toplumda kişinin eğitim hakkı, onun kendini özgürce geliştirmesi bakımından politika için önemli ve öncelikli bir konudur. Demokratik toplumlarda eğitim hakkı bireyin kimliğini oluşturan dili ve diniyle ilgili kültürel hakları arasında yer almaktadır.

Eğitim, bireysel ve toplumsal gelişmeyi sağlayan; kamu düzeninde demokratik politikayı inşa eden önemli bir etkidir. Bu nedenle eğitimin felsefesi ya da siyasal işlevi, demokrasinin gelişmesine paralellik göstermektedir. Eğitimin “hak” ve “fırsat eşitliği” kapsamında seslendirilmesi ve bunun talep edilmesi, daha çok demokratik toplumlarda mümkündür.

Eğitim ve politika etkileşimini daha iyi anlamak için eğitimin politik görevlerine bilmek gerekiyor. Eğitimin politik ya da siyasal fonksiyonu şöyle özetlenebiliriz (Fidan ve Erden, 1991).

- Yardımlaşmayı ve paylaşmayı seven ve bunu uygulayan bir gençlik var etmek.
- İnsan Haklarına saygılı farklılıkları zenginlik olarak gören bir anlayışı yaşatmak
- Mevcut düzenin korunması için milli değerlere sahip bireyler yetiştirmek.
- Yönetici ve liderler yetiştirmek.
- Toplumsal formasyonu sağlayacak bireyler yetiştirmek.
- Demokrasinin özüne inanan bireyler yetiştirmek.
- Gelişmelere açık kendini yenileyen ve geliştiren bir bil toplumunu var etme.

Demokrasiyi özünde yaşayan bir toplum ile demokratik değerleri önemseyen bireyler yine demokrasinin esaslarına göre yönetilmeyi ister. Bu bilinç ve farkındalık demokratik toplumun oluşumu için, demokratik yasal düzenlemeleri yaptırır. Demokrasiyi yaşamadan yetişen bir bireyin, gelecek için demokratik bir toplum kaygısında olmaz. Hakkın ve halkın yönetimde hakim olduğu bir toplumda siyasi partilerin seçim çalışmalarını demokrasi süzgecinden geçirerek destek verecek. Aksi durumda bilinçsiz kullanılacak oy, veya verilecek destek o topluma faydadan çok zarar verecektir. Her türlü yaşam alanını demokrasiye uygun bir duruma getirmenin en etkili yolu, demokrasinin gelişmesinde görev ve sorumluluk alan, bireyleri eğitmeektir. Bu nitelik ve olgunluğa haiz bireylerin yetiştirilmesinde de eğitim formasyonundan faydalanması gerekmektedir

Devletin hertürlü eğitim-öğretim kurumları (resmî, özel, formal, informal) eğitim uygulamalarını, merkezî otoritenin dayattığı müfredat ve standartların etkisiyle gerçekleştirmektedir. Varış (1991 akt. Beltekin) Eğitim politikaları her ülkede devlet politikası doğrultusunda oluştuğunu söylüyor. Eğitim ortamlarında işlenen ders programları genellikle merkezden hazırlanmakta, taşraya değişim ve düzenleme konusunda pek insiyatif verilmemektedir.

Bir ülkenin okullarında eğitim öğretim süreçlerinin işleyişi, o ülkenin içinde bulunduğu siyasi anlayışı yansıtır. Bu sebeple eğitim bileşenleri incelendiğinde bir bakıma toplumun gelişmişlik düzeyi hakkında bir fikir edinebiliyorsun. Demokratik olarak yeterince gelişmemiş ülkelerde, öğretme-öğrenme faaliyetleri öğretici merkezli olurken, demokratik olan gelişmiş toplumlarda öğretme-öğrenme etkinlikleri öğrenci merkezli olarak düzenlenmektedir. Aynı özellikleri, öğretmen ve okul yöneticilerinin öğretme ve yönetme tarzında etkilemektedir. Merkezi yönetimin yönetme politikası bu açıdan çok önemlidir. Bu açıdan demokratik bireyler yetiştirilmesinin önemli şartlatlarından biri, eğitim faaliyetlerinin demokratik

olmasıdır. İnsan haklarına inanarak bir neslin yetişmesini istiyorsak hem eğitim sisteminin işleyişi hemde yönetici ve öğreticilerin tavırları demokratik olmalıdır. Aksi takdirde bireylerin demokratik olmaları, başka bir deyişle demokratik değerleri içselleştirmeleri ve demokratik davranmaları beklenmemelidir.

Okullar, siyasi partilerin felsefesi ile devlet idolojisini yaşatma adına önemli politik kurumlardan biridir. Beltekin (2014) devlet toplumsal düzenlemeyi, belirlediği idolojik amaçlar ve ilkeler çerçevesinde yeniden kurmak için kullanmaktadır. En temel amacında öğrencilere milli ve demokratik değerleri benimsetmek, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelere uyum sağlayacak biçimde eğitmektir. Anasınıfından üniversiteye kadar tüm okullar, ortak amaçları geliştirmek için sistematik bir şekilde çalışmalar yapmaktadır. Eğitimin politik işlevide toplumun ortak amaçlarını gerçekleştirme çabasıdır. Zira okulun baaşmaya çalıştığı hedefler, aslında politikanın önemli bir beklentidir.

2.4 Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Kuruluş ve Siyasal Çizgisi

Adalet ve Kalkınma Partisinin geçmişten günümüze kadar siyaset sahnesinde rol aldıkları, kuruluş ve gelişme dönemlerine ilişkin bilgilere (Aljazeera, 2014) yer verilmiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi 'muhafazakâr demokrat' kimliğiyle 14 Ağustos 2001'de Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında kuruldu. 2002'den bu yana tek başına iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisi, Erdoğan'ın cumhurbaşkanı seçildikten sonra sadece Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun olduğu olağanüstü kongreyle yeni döneme başladı.

Adalet ve Kalkınma Partisi, Necmettin Erbakan'ın liderliğini yaptığı Milli Selamet Partisi, Refah Partisi ve Fazilet Partisi'nin *yenilikçi mirasçısı* olarak ortaya çıktı. Parti, kurulmasında bir yıl sonra 2002 yapılan genel seçimi yüzde 34,29 oy alarak tek başına iktidarı elde etmiştir. Daha sonraki dönemlerde yapılan genel ve yerel seçimlerde sandıktaki başarısını artırdı. Güven ve istikrar ortamını yakalayarak tüm seçimlerde birinci parti olmayı başardı. Parti'nin 13 yıllık iktidarında, istihdam, ekonomi, darbe girişimleri, devlet içindeki yapılanmalar, Güneydoğu sorunu, laiklik tartışmaları, askeri vesayet gibi sorunlar gündemdeydi.

Ekonomide bir ilerleme kaydeden Adalet ve Kalkınma Partisi 2004'te yapılan yerel seçimlerde de oy oranını yüzde 42'ye yükselterek sandıktaki yükselişini devam

ettirdi. Bir çok önemli büyükşehirde belediye başkanlıklarını kazandı. Seçimlerde başarı sağlandıktan sonra, bu sefer yurtdışına yönelerek finansal kaynakları zenginleştirme girişimlerinde bulundu.

Bu dönemde özellikle Cumhuriyet Halk Partisi'nin sık sık gündeme getirdiği laiklik tartışmaları ile askerinin siyaset üzerindeki vesayeti gibi konular, partinin gündemindeydi. Bu durum taraflar arasında bir tartışma konusuydu. Taraflar arasındaki gerginlik 2007'de uygulama alanında daha hissedilir duruma geldi. Ulusalıcılar her fırsata hükümete karşı tepkilerini gösterilirken, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Cumhurbaşkanlığı seçimi için göstereceği adaylara karşı çıkılması da tepkinin farklı bir boyutu idi. Aynı sene içinde Genelkurmay Başkanlığı seçime kısa bir süre kala 'e-muhtıra' olarak bilinen, 27 Nisan tarihinde hükümete karşı bildiri yayınladı. Bu gerilmiş bir ortamda seçime giden Adalet ve Kalkınma Partisi, 22 Temmuz 2007 yılındaki genel seçimlerde de oylarını artırarak yüzde 47'ye çıkarmıştır. Bu yükselişten sonra Adalet ve Kalkınma Partisi askerinin siyaset üzerindeki etkisini kırmak için 2010 yılında bazı kanunlarda değişikliğe gitmiştir. Bu kanun askerleri personelinin sivil mahkemede yargılanmalarını sağlayan ve daha birçok düzenlemeyi içeren paket referandumdan yüzde 58 oyu alarak kabul edildi..

Paralel yapılanma ve gezi olayları iktidarın mücalede ettiği iki büyük sorundu. Bu sorunlar partiyi çok ciddi bir şekilde sarsmış gibi görünse 30 Mart 2014 tarihinde yapılan yerel seçimlerde de yüzde 45 oy almıştır.

2014'te yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi Adalet ve Kalkınma Partisi için yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Parti Genel Başkanı ve Başbakan Tayyip Erdoğan, 10 Ağustos'ta yapılan ilk turda yüzde 51,8 oy alarak Türkiye'nin halk tarafından seçilen ilk cumhurbaşkanı oldu.

Adalet ve Kalkınma Partisi yönetimi, Erdoğan'ın cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından boşalan genel başkanlık makamına Dışişleri Bakanı ve Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu getirildi. Davutoğlu hem başbakan hem de Adalet ve Kalkınma Partisi'nin ikinci genel başkanı oldu. Davutoğlu'nun başkanlığında seçime giden Adalet ve Kalkınma partisi 7 Haziran 2015 genel seçimde sandıkta yüzde 40,85 oy alarak birinci parti, ama tek başına iktidar olma gücünü kaybetmiştir.

2.4.1 Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri

Parti tüzüğüne göre kısa adı “Ak Parti” olan Adalet ve Kalkınma Partisi 14 Ağustos 2001’de Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında kurulmuştur. Parti 3 Kasım 2002 tarihinde Türkiye Cumhuriyetinin 58. Hükümeti (Gül Hükümeti) Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri milletvekili Abdullah Gül başkanlığında kurulmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Bakanı Recep Tayyip Erdoğan, milletvekili seçilme yasağının kaldırılması ve ara seçimle Siirt milletvekili olmasının ardından 14 Mart 2003’te 59. T.C Hükümetini (I. Erdoğan Hükümeti) kurmuştur. Recep Tayyip Erdoğan’ın genel başkanı olduğu Adalet ve Kalkınma Partisi 2007 ve 2015 genel seçimlerinde de en çok oy alan parti olarak 60. (II. Erdoğan Hükümeti) ve 61. (III. Erdoğan Hükümeti) T.C Hükümetlerini kurma görevini üstlenmiştir. Erdoğan Cumhurbaşkanı olduktan sonrada Ahmet Davutoğlu’na, 62. Türkiye Hükümeti’ni kurma görevini verdi (Akp parti, 2015b).

2.4.2 Parti Programlarında Eğitim Politikası

Adalet ve Kalkınma Partisi Türkiye eğitim sisteminde gördüğü sorunlara çözüm bulmanın yanında belirledikleri hedeflere ulaşmanın amaç ve yöntemlerini (akparti, 2015c) şu şekilde ifade etmiştir.

Büyüme ve gelişmeyi tetikleyen öncelikli ilkenin eğitim olduğu gerçeğinden hareketle insan kaynağını iyi yönetemeyen ülkelerin başarılı olma şansının bulunmadığı, bu nedenle eğitime en büyük finansal kaynağını parti olarak ayırdıklarını, Milli Eğitim Bakanlığı’ndaki yanlış yönetim anlayışı eğitimi işleyişini karmaşık hale getirdiğini, bunun en belirgin nedeni eğitime ideolojik yaklaşımın yarattığı güvensizlik ortamı olmuştur. Bu güvensizlik eğitimideki fırsat eşitliğinin sağlanamaması nedeniyle daha çok artmıştır. Buda eğitimde ideolojik tartışmaların daha çok alevlenmesine sebep olmuştur. Bakanlığın eğitime yönelik bir stratejik planlanımının bulunmadığı, bu nedenle üniversite mezunlarının istihdamında yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir. Eğitimdeki bu kötü gidişatın önlenmesi için yeni reformlara ihtiyaç duyulmuştur. Bu reformlardan biri öncelikle okul öncesi eğitim kurumları yaygınlaştırılması, ilk ve ortaokul kurumları, çağın ihtiyaçlarına göre

yeniden dizayn edilmesi, merkezden yürütülen bir çok iş ve işlemler yerel yönetimlere devre edilmesi, MEB ise ağırlıklı olarak koordine eden ve standartları belirleyen bir birime dönüştürülmesi, tüm eğitim kademelerinde okuyan öğrencilere eşit fırsatların tanınması. Öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri dünya standartlarına göre yeniden yapılandırılması, mevcut öğretmenlerin akademik anlamda gelişme kaydetmesi için hizmetiçi eğitim faaliyetlerine yönlendirilecek.

İlkokuldan sonra ortaokulun beşinci sınıfından itibaren “tercih dersleri” konularak öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre genel ve mesleki eğitime yerleşmelerine katkı sunulması, Özel Eğitim desteklenerek ekonomik durumu iyi olmayan öğrenci velilerine eğitim desteği verilmesi. mesleki eğitimi veren okullara ayrıca ilave desteğin verilmesi, diploma vermenin ötesinde bir çok iş sektörüyle iletişim kurularak öğrencilere meslek kazandırılacak.

Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarının başarı performansı oldukça düşüktür. Bu nedenle yapılacak bir önemli reformda Yüksek Öğretim Kurulu’nun üniversiteler arasındaki işleyişi düzenleyen, standartları belirleyen bağımsız, bilimsel bir yapıya kavuşturulması, yabancı dile öğrenmeyi yeni teknolojik imkanlarla kolaylaştıracak ve teşvik edecek bir düzenlemenin yapılması.,din eğitimi yasalar çerçevesinde devletin atadığı din adamları tarafında uygun koşullarda verilmesi, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde özel ilgi gösterilip, bu anlamda hizmet sunan özel ve resmi kuruluşların desteklenmesi sağlanacaktır. Şeklinde eğitim hedeflerini belirlemişlerdir.

2.4.3 Hükümet Programlarında Eğitim Politikası

Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümet Programında (Basbakanlık, 2015) eğitim ile ilgili yaptıkları çalışmalarına referans olan ilkeler şu şekilde ifade edilmiştir.

Yetişmiş donanımlı ve erdemli insan gücüne önem verdiklerini, bunun için coğrafi konum kadar insan stratejisinin önemini üzerinde durulmuştur. Hükümet, tarihsel değerler ve demokrasi kültürüyle yetişen bireyler, devletine ve milletine katkı sunun, barış, huzur ve güç getiren önemli bir sermaye olarak görmüştür. Bu inançla, kuruluş felsefesi olarak, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda

eğiterek, rekabet gücünü artıracak bir eğitim sisteminin inşası için eğitime önemli bir bütçe ayırdıklarını, 2002 yılından beri yapılan düzenlemeler bütçe artırmayla sınırlı kalmayıp, bu süre zarfında insan haklarına saygılı, demokratik, vesayetten arındırılmış, her türlü özgürlüğün (Başörtü serbestliği, farklı dil ve lehçelerde eğitim) önünü açan, müfredattaki ayrıştırıcı ifadeleri kaldıran, seçmeli ders uygulamasını getiren bir eğitim modelini inşa ettiklerini ifade ettiler.

Ayrıca kamuoyunda 4+4+4 olarak da bilinen ve zorunlu eğitimi kademeli olarak 12 yıla çıkararak büyük eğitim reformu Adalet ve Kalkınma Partisi hükümeti döneminde yapılmıştır. Bu reformlar sayesinde Türkiye’de eğitimin her kademesinde okullaşma oranlarında bir artış olmuştur.

Bu süreçte gerçekleştirilen bir diğer reform eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması adına yapılan çalışmalardır. Ücretsiz ders kitaplarının dağıtılması, şartlı eğitim yardımlarının yapılması, erişimde güçlük yaşayan çocuklar için taşınabilir eğitim imkânı ve FATİH Projesi gibi önemli uygulamaları hayata geçirdiler.

Dershaneleri özel okula dönüştürerek, öğrencileri test odaklı bir sınav sisteminden kurtarmanın yanında öğrencileri okul ve dersane arasında mekik dokumaktan kurtardıklarını, bu şekilde öğrencilerin boş zaman bulmasına, ve sosyal yönlerinin gelişmesine imkan sağlayarak, özel okula giden öğrenciler için devlet 3000 liraya kadar destek sağlamış olacak. Öğrencileri tek ve test sınav mecburiyetinden kurtarmak amacıyla ortaöğretime yerleşme amaçlı yapılan tek sınav modelini uygulamadan kaldırılmış, onun yerine öğrenci, öğretmen ve müfredatı esas alan temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemi yürürlüğe konulmuştur (TEOG). Benzer bir uygulamada üniversite sınav sistemi için düşünülmekte. Sonraki dönemler için tasarımı yapılmış politik reformların devam edeceği gözükmemekte.

Bu kapsamda önümüzdeki süreçte temel eğitim ve ortaöğretim kapsamındaki okullarda çocuklara uygulanan müfredatın günün ihtiyaçlarıyla bağdaşmayan konu ve içerik yükünden arındırılması çalışmaları hızlandırılacak, öğrencilerin sosyalleşmesi için, sanatsal aktivitelerle ve fiziksel faaliyetlere daha fazla zaman ayırması sağlanacaktır. Yine Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetinin önemli önceliği eğitim çağındaki çocukların hem Türkçe hem de yabancı dil öğrenme konusundaki güçlüklerini gidermek olacaktır. Bu nedenle Millî Eğitim Şurasında gündem maddesi olarak ele alınacaktır.

Bir diğerk öncelikte hükümetin özellikle üzerinde durduğu ve çok önemseddiği değerler eğitimi programının içeriğinin tüm eğitim sürecine yayılması olacaktır. Sadece din dersleriyle yetinmeyip tüm derslerde kültürel değerlerin işlenmesi olanaklı olacaktır. Milli ve manevi değerlerine bağlı, evrensel değerleri özümsemiş bir öğrenci profilinin yetişmesi için gerekli eğitim öğretim müfredatının oluşturulması hükümetin en önemli önceliği olmuştur. Erdoğan'ın bir açılış konuşmasında *dindar nesil yetiştireceğiz* (Hürriyet, 2012). Söyleminde kastedilen çalışmanın önemli bir parçası da okullarda işlenen değerler eğitimi projesidir.

Devamsız öğrencilerin özellikle kız çocuklarının okula kazandırılması kararlıkla yürütülecektir. Okul öncesi eğitim teşvik edilip, halk eğitim bünyesindeki yaygın eğitim ve ücretsiz kurslar genişletilecektir. Okul kitaplarının dijital ortama taşınarak çocuklarımız ders kitaplarına tabletleri üzerinden ulaşma imkânına sahip olacaklardır.

Üniversitelerle ortak bir çalışma sonucunda kesinleşen öğretmen strateji belgesi kısa bir süre içinde uygulamaya geçecek gibi görünmekte. Hükümet için önem arz eden ve üzerinde çokça çalışılan diğerk bir konu da Yüksek Öğretim Kurulu'nun yeni bir revizeden geçirilmesidir. Demokratik, özgürlükçü, kültürel ve evrensel değerlere uygun bir üniversitenin var edilmesi ana öncelikleri olmuştur. Bu çalışmada yükseköğretim kurumlarının, akademisyenlerin, uzmanların, eğitim sendikalarının ve siyasetçilerin başta olmak üzere ilgili bütün kesimlerinin görüş ve önerilerinin alındığı bir taslak metnin Meclise sunulması beklenmekte. Bunun yanında üniversite öğrencileri için Türkiye'nin uluslararası öğrenci havuzundan aldığı para miktarının artırılması da hükümetin önemli hedeflerinden birisi olacaktır.

Gençlerin suç ve suç ortamlarından korunması amacıyla 2007 yılında beri başlatılan“Güvenli Okul-Güvenli Eğitim” projesi sayesinde okullara güvenli bir eğitim ortamı sağlanmıştır..

Taşranın tüm iş ve işlemlerinin merkezken yürütülmesi, çoğu zaman arzulanan sonucu vermiyordu. Bu yönetim anlayışı işleyişte zaman ve emek kaybına yol açıyordu. Durumun düzeltilmesi için ülkenin öncelikleri ile bölgesel farklılıklar arasında uzlaşa sağlanacak, zorunluluk arz etmeyen tüm idari işler merkezden taşraya devredilecektir. Bölge insanının talepleri dikkate alınarak verilecek eğitim, sağlık, ulaşım gibi tüm kamu hizmetleri yerel yönetim eliyle yapılacak.

Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetince oluşturulmak istenen Yeni Türkiye’de herkes düşüncesini çekinmeden ifade eden, değerlerini korkmadan yaşayan, kendisi gibi düşünmeyene hoşgörülle yaklaşan, küreselleşen dünya şartlarında teknolojiyi takip eden toplumsal üretime katkı sunan insanlar olacaklardır. Ulusal birlikteliğe güç katan hak, hukuk ve adalet gibi değerler sayesinde toplumun her rengini kapsayan bir gelişme dönemi hayata geçirilecek. Bu süreçte özellikle gençlerin ve kadınların ülke kalkınmasına katkı sunmaları için ayrı bir gayret gösterilmesi amaçlanmaktadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından kurulan hükümetlerin pedagojik anlamda amaçladıkları konulara değinmek gerekirse; 58. Hükümet Programı’nda *eğitimin kültürel yönü* öne çıkarılmaktadır. Programın eğitim bölümünün girişinde “bizi biz yapan kültürel değerlerin korunmasının hükümet’in temel politikası” olduğu belirtilir ve din eğitimine laiklik çerçevesinde etkililik kazandırılması amaçlar arasında sayılır (Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2015).

Erdoğan’ın kurduğu 59. Hükümet’in programında ise *eğitimin ekonomik yönü* önem kazanmıştır. Parti programından eğitimin ekonomiyle ve ülkenin rekabet gücüyle ilgili kısımları olduğu gibi alınmış, zorunlu eğitimin yeniden yapılandırılmasına değinilmemiştir (TBMM, 2015) Bu tercih partinin sonraki politikalarında yansıdığı söylenebilir. 2007 seçimleri için hazırlanan beyannamede eğitimin amacı *insan kaynağı niteliğinin yükseltilmesi ve beşeri sermayemizin çağdaş standartlara ulaştırılması* olarak belirlenmiştir. Bu beyannamede ayrıca 2023’e kadar zorunlu eğitimin “kademeli olarak” 12 yıla yükseltileceği de belirtilmiştir (Kurzman, 2013).

60. Hükümet Programı’na göre *eğitim, kalkınmada ve ülkeler arası rekabette var olmanın yanında, milli değerlere sahaip kimlik oluşturma dönemidir*. Öğrencilere kazandırılmaya çalışılan kimlik unsurları, “kendisi ve çevresiyle barışık, kültürel değerleri özümsemiş toplumsal aidiyet duygusudur (TBMM, 2013).

2011 seçimleri ve 61. Hükümet Programı’nda ise eğitimin sıklıkla vurgulanan amacı, *kalkınma ve küresel rekabet için gerekli insan gücünün yetiştirilmesi* olmuştur (TBMM, 2015).

2014 yılında 62. Hükümetin eğitim programına bakıldığında öne çıkan ana başlık *Yeni Türkiye Nitelikli İnsan* yetştirme olgusu olmuştur (Basbakanlik, 2015).

2.5 Cumhuriyet Döneminin Ulusalçı Eğitim Politikaları

Siyasi Partiler ve Devlet felsefesi kendi varlıklarını meşru bir zeminde yaşatmak için eğitim ideolojinden faydalanır. Eğitim ve ideoloji bu anlamda birbirine kenetlenmiş iki önemli olgudur. Eğitim kurumlarını yeni toplumsal formasyonun kurulmasında en “tesirli vasıta” (Öztürk 2007 akt. Beltekin, 2014) olarak gören Cumhuriyet’in kurucuları eğitimi yeni Cumhuriyet toplumunun inşasında önemli bir vasıta olarak inşa etmişlerdi. Bu anlamda Cumhuriyet kurucuları arzu ettikleri yapıyı inşa etmek için için devletin tüm imkanlarından faydalanmışlardır. Bunların içinde hiç kuşkusuz en önemlisi eğitimidir. Devleti yeniden oluşturanlar, mensubu oldukları parti ideolojilerini topluma empoze etmede eğitimi önemli bir destek aracı olarak kullanmışlardır. Bundan dolayı devleti ve toplumu oluşturan yapının değiştirilmesi ya da yenilenmesinde Türkiye Cumhuriyeti kurucularıda eğitim sisteminden faydalanmışlardır.

Türkiye’nin Osmanlıdan yeni ayrılması nedeniyle Anadolu hariç etnik ve dinsel olarak homojen bir yapıya sahip değildi. Buda Kemalistler için ulusal bilincin kısa sürede var edilmesi için dez avantajdı. Özellikle cumhuriyet kurucularının belli bir formasyonda işlemek istediği İslami-Arap kesimiydi. Zira bu kesim hem dil hemde din olarak ulusal idolojiye çok uzaktılar. Çünkü bu insanların tarihsel geleneği hilafete ve Kur’an harflerine dayanıyordu. Modern ve çağdaş gibi söylemlerle bu toplum değerlerinden uzaklaştırılmaya çalışıldı. Farklı bir ifadeyle Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları sadece finansal, siyasal, toplumsal ve kültürel yapıyı değil, Türkiye halklarının islami değerlerini, felsefesini ve zihniyetini değiştirmek istiyorlardı. Bunu başarabilmek için çağdaş Türk dili ve Edebyatını yaratmalıydı. Osmanlı Devleti’den tümüyle arındırılmış bir Türk tarihini var etmeliydi. Bu zor yapıyı değiştirebilmek içinde merkezden yöneten ve evrensel bir eğitim sistemiyle ancak yapılabilirdi. Sistemi var eden ilkeler ışığında; batıyı örnek alarak, batıcı, entegrasyon, ulusçuluk, sekülerleşme ve üniter yapıyı temel alan tutarlı ve pragmatik bir eğitim politikası benimsedi.

Bu gelişmeyle din eğitimi veren okul, medrese, dergah ve vakıfların pasif edilmesi veya kaldırılması gerekiyordu. Nihayetinde 1924’te dinsel eğitim veren okullar kapatılarak, seküler okulların önü açmış oldular. 3 Mart 1924 tarihinde

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm eğitim kurumları Eğitim Bakanlığı himayesine alındı (Genç, 2005). Aynı yıl içinde medres, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmekle görevli kurum olan Hilafet ve Şer‘iye ve Evkaf Vekâleti kaldırıldı.

Yabancı ve Özel eğitim kurumları MEB’in kontrol ve denetimine verilmiş, dinle ilgili her türlü yayın propaganda ve şekillerin kullanımı yasaklanmıştı. Milli Eğitim Bakanlığı yabancı ve özel okulların işleyişi ile ilgili bir tüzük hazırladı. Tüzükte dikkat çeken “Türk” kelimesinin dokunulmazlık zırhına bürünmesi olmuştu. Cumhuriyet kurucularının hazırlamış olduğu tüzükte yabancı okullardan istedikleri şöyle olmuştu “Hiçbir okul ders kitaplarında Türklerin aleyhinde bir cümle sarf edilmeyecek, Türklerin tarihini kötüleyen cümlelere yer verilmeyecek. Türk coğrafyasına, Türk bağımsızlığına zarar getirecek hiç bir konuya değinilmeyecek. Vatan bir bütün olarak bilinecek. Başka devletlerin siyasi propagandası yapılmayacak .Ders müfredatına el atarak, haftada 5 saat Türk dili, Türk Tarihi ve Coğrafya derslerinin okutulmasına, bu dersleri okutan öğretmenlerin Türk olma zorunluluğu getirilmişti.

Cumhuriyet Halk Fıkrası 1928 de oturmuş bir parti konumuna geldikten sonra tümünden dinsel eğitimi dışarıda bırakacak, yerine ulusal eğitim hayata geçirek düzenlemeler yaptı. Milli Eğitim Bakanlığı din derslerini okul müfredatlarından çıkarmak için adımlar attı. 1928’de Arapça ve Farsça dersleri üniversite düzeyinde uzmanlık bölümlerinde okutulmak üzere kaldırıldı. Din dersleri şehirlerdeki ilkokullarda 1930’da ortaokullarda 1931’de kaldırıldı. Köy okullarında ise bu değişim 1933’te gerçekleştirildi. Sonrasında diğer okullar nasibini aldı. (Davison, 2002; Berkes, 2002 akt. Şimşek, Küçük ve Topkaya, 2012). Bu çalışmaların ardında 1933 yılına kadar devletin destek verdiği hiçbir dini okul kalmadı. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitim kurumları birleştirilerek, çağdaş, laik, ve ulusal bir eğitim sistemini yaratmanın temelleri atılmış oldu. Ülke konum itibarıyla farklı dil ve dinlere mensup kozmopolitik bir yapısı vardı. Bunları tek bir yapı içerisinde birleştirmek ulus devlet anlayışında önem arz ediyordu. Bu nedenle eğitimin birleştirilmesi, ulusun inşası için bir öncelikti (Winter, 1999 akt. Şimşek ve diğerleri). Laik ve ulusal ahlâkın topluma ulaşabilmesi için bireylerin eğitimine büyük özen gösterildi. Bu, ulusal kimlik oluşturma sürecinde verilen mücadelede

devletin kasıtlı olarak eğitimi siyasi bir araç olarak kullanması demektir. Ulusalçılar, uygulamaya koydukları yeni eğitim sistemiyle tarihsel ve kültürel değerleriyle var olan bağların koparılmasını, eskiden alime, ve islâm'a olan sadakatlerini Kemalist düşünceye, Türk milliyetçiliğine ve ulusa yönelmesini umdular. Beltekin (2014) Kemalist modernleşme projesinin etkin bir öznesi olan devleti yapılan devrimleri topluma benimsetmek için toplumu eğitime ve ulusal bir kimlik yaratma amacı güttüğünü söyler. Oluşturulamaya çalışılan yeni insan modeli, modernlik yanlısı, Türk ulusçuluğunu özümsemiş ve milli birlik duygusuna sahip olmalıydı. Özetle yeni eğitim sistemi ile Türk halkları arasında ulusal kimlik yaratılmak isteniyordu. Dolayısıyla istenilen seküler eğitim sisteminin kurulması ve topluma aşılması, Atatürk İlkelerinin en temel hedeflerinden biriydi. Bu aynı zamanda sonradan yapılacak olan diğer reformların bir bakıma güvencesiydi. Çünkü yapılan diğer reformların bekası için bunları özümseyerek koruyacak olan yeni nesillerin varlığına bağlıydı.

2.6 Eğitim Politikalarına İlişkin Araştırmalar

Her devlet varlığını sürdürebilmek ve gelecekte kendisine sağlam bir yapı inşa etmek için ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel alanda ve özellikle de eğitim alanında gelişimini sağlamak zorundadır. Her sistem, kendi çapında değerli ve önemlidir. Fakat devleti var eden tüm sistemlerin içinde en etkileyici ve önemlisi eğitimidir. Çünkü eğitim toplumsal formasyon konusunda etkileme gücü diğer sistemlere göre daha fazladır. Getirisi de gideri de fazla olan eğitim sistemi, eğer yanlış politikalar oluşturulur ve uygulanırsa, diğer tüm sistemlerin işleyişi bundan olumsuz yönde etkilenir. Buda ülkenin duraksamasına hatta gerilemesine neden olur. Politikaların doğruluğu ya da yanlışlığı, ihtiyaçlara cevap vermesi, kaliteli ürün vermesi ve geleceğe yönelik gelişmeye uygun ortamı oluşturmasına bağlıdır. Geri kalmış ya da gelişmiş olan ülkelerin bugünkü durumu, geçmişteki eğitim politikalarının eseridir.

Bir eğitim sistemini bağımsız düşünmemek lazım. merkezi yönetimi oluşturan diğer tüm alt ve üst sistemlere bağlı olarak çalışır ve olanlarla etkileşim içindedir. Bir sisteme girdiler ya da bir sistemden çıktılar, diğer sistemlerin işleyişini

önemli derecede etkilemekte. Başka bir ifadeyle hizmet alan, hizmet veren genellikle de her ikisi bir arada bulunduğu için sistem hem kendi içinde hem de kendisinin dışındakilerle sürekli bir etkileşim halindedir. Her eğitim politikası doğal olarak içinden çıktığı toplumun ürünüdür. Yani toplumun tarihsel gelişimi, kültürü, ekonomisi, siyasal yapısı vb. eğitim sistemin oluşumunu ve işleyişini etkiler. Her toplum, kendi iç ve dış dinamikleri ile çeşitli alt ve üst sistemlerini oluştururken geçmişteki etkileri ve gelecekteki hedefleri göz önünde bulundurarak yapar.

Bir ülke kendi değerlerinden hareket etmeden, toplumsal ihtiyaçları göz önüne almadan oluşturacağı bir eğitim politikasının başarılı olması imkansızdır. Hiç bir bilimsel araştırma yapılmadan, analiz edilmeden transfer edilen eğitim sistemleri, farklı bir eğitim ortamına uyarladığında büyük bir çoğunlukla başarısız olacaktır. Evdeki hesabın çarşıya uymaması sonucu, yeni bir eğitim sistemi ve reform söylemleri gündemi oluşturulacaktır. Artık günü kurtarmak için değişmeyen tek şey değişmektir, demek zorunda kalıyoruz. Bu duruma düşmemek için politika üreten yöneticilerin sorumluluk bilinciyle hareket ederek, toplumun özüne ilişkin eğitim felsefinin icra edilmesi lazım. Bunu için demokrasi ve toplumsal değerlerle yoğrulmuş, demokratik, sabırlı ve deneye dayalı bir eğitim politikasının işlenmesi gerekmektedir. Çünkü girdinin ürüne dönüşmesi uzun bir süreci gerektirir. Uzun dönemde işe yaramadığı anlaşılan sistem, değiştirilse bile toplumda büyük zaman, enerji, para ve hak kayıplarına yol açar.

Üzerinde çokça konuşulan 'Eğitim Politikaları' her dönemde tartışma konusu olmuş, eğitimle ilgili görüş ve öneriler ortaya atılmış ama bugüne kadar 'eğitim sorunu' ciddi anlamda çözümlenmemiştir. Bunu en önemli ve gerçek nedeni ne yazık ki Türkiye'de eğitim politikası alanında yapılan araştırmaların yetersiz olmasıdır.

Başarılı bir eğitim sistemi için makul ve mantıklı bir eğitim politikası gereklidir. Bunun için eğitim politikası alanında yapılmış araştırmalardan ve eğitim uzmanlarından faydalanmalıdır. Türkiye'de acı bir gerçek olarak bütün siyasi partiler eğitimin kalitesinden çok eğitimin felsefi yönüyle ilgilendikleri için mevcut araştırma bulgularının çoğuna ideolojik şüpheyle bakmaktalar. Bu nedenle başarılı bir çok çalışmada taban ve misyon korkusuyla eğitim alanına da yansımamaktadır.

Türk Eğitim Sistemindeki politikaların gelişmesine kaynaklık eden yasa, kanun hükmünde kararname, yönetmelik, yönerge, genelgeler ile birlikte kalkınma

planları, milli eğitim şuraları, hükümet programları, Avrupa Birliğine uyum programları eğitim politikalarımızı belirler. Politikalar genelde devlet ve hükümet politikaları şeklinde ayrışım gösterebiliyor. Devlet politikaları genelde devletin kuruluş aşamasında belirlenerek daha uzun süreli olmaktadır. hükümet politikaları ise hükümet kuran partinin ideolojik yapısına göre değişebilmektedir.

Türkiye'deki hükümetler tarafından oluşturulan politikalarının eksik yönlerinden biri, politikalarda istikrarın sağlanamamasıdır. Örnek vermek gerekirse, ortaöğretime ve yükseköğretime geçiş sınav sistemi ile okula başlama yaşının kısa bir süre içerisinde tekrar değiştirilmesidir. Bu değişikliğin altında yatan neden nedir. Bun anlamak çok zor. Milli Eğitim Sisteminin büyük olması nedeniyle her değişiklik ciddi anlamda zaman ve emek kaybına yol açıyor. O halde eğitimde yaşanan sorunların giderilmesinde nasıl bir yol haritası izlenilebilir.

Birinci öncelik olarak bakanlık uygulamalarını hayata geçirmeden, konuyla ilgili detaylı bir araştırma yapmalı öğretmenlerin, akademisyenlerin, eğitim uzmanlarının, velilerin, ve eğitim sendikalarının görüşlerini almalıdır. En çok tercih edilen düzenleme, pilot uygulamayla değerlendirmeye alınarak belirlenen süre içerisinde uygulamanın artıları ve eksileri rapor edilmelidir. Raporlanan tüm aksaklıklar ve hatalar kesin olarak giderildikten sonra ülke geneline uygulanmaya geçilmelidir. Karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi mümkün değilse uygulama konusunda ısrarcı olmamak lazım. Bu işleyiş en azından bundan sonra yapılacak eğitim reformları için takip edilmelidir.

Milli Eğitim Bakanlığı eğitimle ilgili politikalarda kesinlikle çok aceleci olmamalı, çok dikkatli ve tedbirli olmalı, yapacağı her düzenleme için enine boyuna düşünmeli. Kesinlikle akademisyenler ve eğitim danışmaları için içine katılarak görüş ve tecrübelerinden faydalanmalıdır. Topsakal (2015) 4+4+4 eğitim sistemiyle okula başlama yaşında yapılan değişikliğin gereksizliğinden bahsederken, bunun yerine okul öncesi eğitimin zorunlu yapılması, eğitime daha çok fayda sağlardı. Böylece öğrencinin okula erken yaşta başlamasından kaynaklanan uyum probleminde önlemiş olacaktı.

Topsakal (2015) Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını başarılı ve gerekli bir düzenleme olduğunu, ancak bunun kısa bir zaman diliminde, pilot uygulama yapılmadan yürürlüğe girmesinin de yanlış olduğunu ifade etmektedir. Topsakal'ın

Avrupa Birliği eğitim politikaları içerikli bir doktora çalışmasında Avrupa’da birçok paydaşın katılımı ile çok daha dikkatli ve titiz bir çalışmayla politikaların belirlendiğini, politikaların sık sık değiştirilmediğini, aksine istikrarlı, planlı programlı hareket ederek sürekli bir izleme ve değerlendirme yapıldığını ifade etmektedir. Topsakal (2015) Milli Eğitim Politikaların oluşmasında etkisi olan Milli Eğitim şuraları her ne kadar şuraya katılacakların belirlenmemsin de eksikleri bulunsa da eğitimle ilgili tüm paydaşları bir araya getirdiği için, önem arz etmektedir. şurada alınan kararlar hükümeti bağlayıcı özelliği olmasada yol gösterici olması nedeniyle önemlidir. Milli Eğitim şuraları ile hem karara katılım artıyor hemde sorumluluk paylaşılmış oluyor. Bu nedenle hükümet, eğitim politikalarını belirlerken şurada alınan kararları göz önünde bulundurmalıdır

Buna ek olarak eğitim sisteminde bir düzenleme yada bir reform yapılacaksa, alt yapıyada dikkat edilmelidir. Örneğin, 12 yıllık zorunlu eğitime geçildiğinde okul sayısı yeterli miydi? Eğitim mataryeli ile ğretmen sayısı yeterli mi? Veli ve öğrenciler buna hazırlıklı mı? Bütün bunlar göz önünde bulundurularak ona göre bir eylem planı geliştirmeli (Topsakal, 2015).

İnal’ın AKP’nin Reform Mantığı ve ‘4+4+4’n İdeo-Pedagojik Eleştirel Analizi makalesinde, Adalet ve Kalkınma Partisi’nin eğitim politikasının özünü oluşturan 4+4+4 eğitim modeli üzerinden sorguluyor. İnal (2012) AKP’nin 2002’den bu yana eğitimde en fazla bilimsel eleştiri alan, siyasal ve toplumsal tepkilerin yanında bir çok mağduriyetlerin yaşanmasına neden olan düzenlemenin, kamuoyunda ‘4+4+4’ şeklinde anılan ve eğitimi birbirinden, ayrı üç farklı, kademeye (ilkokul, ortaokul ve lise) bölen kesintili eğitim düzenlemesini kasıtlı yapılmış bir çalışma olarak görmekte. Zira 2004’te AKP tarafından bir eğitim reformu olarak değiştirilen müfredat bile bu kadar kapsamlı ve etkili olmamıştı. Yeni eğitim reformu çok daha politik ve sistemsel bir değişime yol açacak gibi görünmekte. Bu düzenleme eğitim sistemini yeniden var edecektir. Yeni bir oluşum ve yeni bir insan kaynağı demektir. Yani bu eğitim yasasıyla Türkiye eğitim sistemi sil baştan yenilenmek istenmektedir. Fakat bu yenilenme kavramı sistemi daha ileriye götüreceği, daha demokratik ve daha insancıl bir dönüşüm sağlayacağı anlamına gelmesin. Zira AKP’nin eğitimdeki her adımı yeni bir problemi de beraberinde getirmektedir. Buda yeni bir düzenleme ile yeni bir değişim demektir. AKP’nin

eğitim alanındaki hşkşmet politikası gşven ve istikrar arz etmemektedir. şnkş şuana kadar Milli Eğitim Bakanlığı'nın yşnetim koltuğuna oturan 4 bakan eğitimde izlediği yol, yşntem ve mantık olarak birbirinden farklı, politikalar uygulamışlardır. Her bakan, gşreve gelir gelmez şnceki mevkidaşının tarzını, dşşnce ve uygulamalarını sil baştan değiştirmiştir. Bşylece MEB, 2002'den bu yana sayısız değişim, dşnşşm ve dşzenleme nedeniyle yap-boz tahtasına dşnşştşrşlmşştir. Haliyle onca değişime klasik Batıllı anlamda reform eğitimde ilerleme demek mşmkşn değildir. Yeni kesintili eğitim yasanı, eğitsel břtřnlřđř zedelediği, okulların belirlenmesinde çeşitli karmaşalar yarattığı, řđretmen ve-řđrenci-veli üçgenini yeni bir çok sorunun içine soktuğu için bilimsel eleştiriyi olduğu kadar ideolojik eleştirel analizi de hak etmektedir (İnal).

Sivil toplum şrgştlerinden Eğitim Birsen'in, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin eğitimdeki reformlarına ilişkin izleme raporunda Tşrkiye'de yaşanan eğitim dşnşşşmlere açıklama getirmiştir. Sıkça yapılan bu değişikliklerin gerekçesini gelişmiş şlkelerde başarıyı yakalama adına yapılan kşresel ve olağan dşnşşşmlere benzetmiştir. Dşnyanın pek çok şlkesinde de son yirmi yılda, kşreselleşmenin getirdiği uluslar arası rekabetle bilgiyi şreten, işleten ve teknoloji toplumuna sahip olma, donanımlı insan kaynağına sahip olma mşcadelesi ile eğitim sistemleri yeniden dşzenlenmiştir. Bu dşzenlemeler okul şncesinden üniversiteye, dersin içeriğinden mşfredata kadar bir çok alanında gerçekleştirilmiştir. Gelişmiş şlkelerin eğitim sistemlerinde yaşanan bu yenileşme Tşrkiye'nin eğitim sistemini de etkilemiştir. Özellikle, 2004 yılında bu yana eğitimde yaşanan sorunları gidermek nitelikli ve başarılı bir nesil yetiştirmek için yoğun bir şekilde eğitim reformları gerçekleştirilmiştir. Bu sşrete en çok mşdahale edilen eğitim uygulamaları genelde okul sayısı ile okullarda kullanılan materyalin gşncel teknolojiye uyarlanması ve mşfredatın yenilenmesi olmuştur. Yapılan bu reformlar sınıf mevcutlarını ve řđretmen başına dşşen řđrenci sayısını dřřřrdřđđ gibi okula devam eden řđrenci sayısında şnemli bir artış sağlamıştır. Bunun yanında okullar bilgisayar, akıllı tahta ve projeksiyon gibi ileri teknolojik imkânlarla gşlendirilmiştir. Buna rağmen bu reformların yeterli olduğunu sşylemek zordur.

28 şubat 1997'deki Milli Gşvenlik Kurulu kararıyla uygulamaya konulan kesintisiz sekiz yıllık eğitim, toplumsal eğilimlerden uzak olduğu gibi eğitimde

telafisi zor problemlere neden olmuştur. Askeri vesayetle yönetilen bu eğitim sisteminin daha demokratik bir yapıya kavuşması için halktan gelen talep önemsenmiştir. Bu talep 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte önemli ölçüde karşılanmıştır. Bu kanun ile birlikte kesintisiz sekiz yıllık eğitim uygulaması sona erdirilmiş; eğitim sistemi 4+4+4 olarak yeniden yapılandırılmış ve halkın talebi olan imam hatip ortaokulları yeniden açılmış, böylece fırsat eşitliği ve demokratik bir eğitim için ortam sağlanmıştır (EğitimBirsen, 2015).

Özsoy (2012) *Eğitimi politik düşün (eme)mek üzerine bir örnek olay incelemesi: 4x3'lük zorunlu eğitim tartışmaları* makalesinde Türkiye'de eğitim gibi önemli bir olgunun tartışmaya açılabilmesi veya anlam kazanabilmesi için siyasi bir parti veya hükümet tarafından gündeme getirilmesi ile mümkün olmaktadır. Siyasa dışında yapılan akademik çalışmalar, öneri ve tartışmalar, zayıf bir gündemle ve kısa bir zaman dilimiyle sınırlı kalmaktadır. Özsoy (2012) Eğitim ile ilgili bir durumun gündeme alınması veya tartışılması ancak politik bir anlam yüklenmesiyle olur. diyerek, politikanın insan hayatındaki çıkmazına işaret etmiştir. Politika gündemi oluşturduğu gibi, her türlü aydın, yönetici ve bürokratların bilincini yönettiğini, insani bir olayda bile bakış açılarını değiştirebilme gücünden bahsetmekte. Türkiye entelijensiyasının, eğitim başta olmak üzere her türlü insani ve toplumsal meseleyi devletin gözüyle okuması ve meseleleri devletin öncelik ve çıkarları doğrultusunda ele alması, politik gücün etkisinde kaldığını, kısacası zihnen henüz sivilleşmemiş olduğunu gösteriyor. Eğitim gibi son derece insani ve toplumsal bir meseleyi güncel ve reel siyasete o siyasetin arkasında duran teorik arka plana bağlamadan idrak etmek, pedagojik tahayyülün henüz sivilleşmemiş olmasının apaçık kanıtıdır (Özsoy, 2012).

Eğitim sistemi, devleti var eden diğer sistemlerden daha etkili ve daha önemli olma özelliğinden dolayı tüm siyasi partilerin vazgeçilmez enstrümanı olmuştur. Bu nedenle eğitim tüm siyasi partilerin öncelikleri arasında olmuştur. Eğitimi yönetmek ve denetlemek adına sürekli mücadele vermişlerdir. Özsoy, eğitim siyasal rekabetin stratejik bir savaş alanıdır. Kimin neyi, nereye kadar öğreneceği genelde güçlü iktidarlar tarafından belirlenir. Eğitim üzerine yapılan tartışmalar, kolayca anlaşmaya varacak tartışmalar değildir. Uzlaşmayacak kadar farklı politik güçlerin ve referans

çerçevelerinin çıkarları söz konusu. Bu nedenle her türlü eğitimsel söylem ya da eğitimsel gerçekler adaletsiz dağılır. İdeolojik söylem dışında, eğitimin gerçeğini tanımlayabileceğimiz, eğitimin bugünkü durumunu ve gelecekte nasıl olması gerektiğini nesnel ve tarafsız olarak gözleyebileceğimiz, sabit ve sarsılmaz realitenin olmayacağıdır.

Bu gerçekler ışığında yöneticilerin hiç bir baskı altında kalmadan özgür bir şekilde tarafsız ve adaletten yana tavır koyması olabilecek bir gelişme olarak görünmemektedir. Özsoy, eğitimi toplumsal-tarihsel bir varlık olarak görmesinin yanında kültürel kodlarla değerlere bezendiğini dolayısıyla "özne-insan"ın yılanın deri değiştirmesi gibi bir gün, kendini tüm bunlardan yalıtarak eğitim konusunda bir tarafsızlığa sahip olabileceği fikri, yanılığdan başka bir şey değildir, şeklinde ifade etmiştir.

Eğitime yönelik yapılan eleştirilerde bile egemen güçlerin izleri görülmekte, genelde eleştiriler bir belli bir çerçevede ve bir sınırlama ile yapılmakta, bir sınıf perspektifine ve analizine dayandığını söylemek oldukça zordur. Türkiye de eğitime yönelik yapılan politik söylem ve tartışmalar bir sınıfsal muhtevadan yoksundur; bu tartışmalar, farklı camianın çıkar çatışmaları üzerinde yürütülmemekte, egemen ve çoğunluk elinde bulunduran sınıfın eğitim sorunları ve çıkarı doğrultusunda bir kısıtlama yapılarak, toplumsal bir meseleymiş gibi yapılmakta. Genelde muhalefet konumunda kalan toplumlar, emek-sermaye çelişkisi üzerine değil de, etnik, dinsel ve genel olarak kültürel temeller üzerine oturduğundan, hak talepleri de kendine hep sınıf dışı kanallar buluyor.

3. YÖNTEM

Çalışma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışma grubunu, 2002-2015 tarihlerinde Türkiye’de iktidar partisi olan ve Milli Eğitim Bakanlığını elinde bulunduran Adalet ve Kalkınma Partisi oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında nitel bir araştırma olup, veri toplama yöntemlerinden belge incelemesi tekniği kullanılarak toplanmıştır. Belge incelemesi, araştırma konusuna ilişkin yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Çalışmanın araştırma nesnesini bir siyasi parti oluşturduğundan ona ilişkin analizlerin yazılı belgelere dayanması araştırmanın geçerliği açısından önemlidir (Tok 2012). Bu nedenle çalışmada Partinin eğitim politikalarının yer aldığı kendi belgeleri esas alınmıştır.

Belge incelemesi; *belgelere ulaşma, orijinalliğin kontrol edilmesi, belgelerin anlaşılması, verinin analiz edilmesi ve verinin kullanılması* gibi belli başlı beş aşamada yapılabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Belgelere ulaşmada, çalışma için gerekli belgeler saptanmış ve bu bağlamda parti programları, seçim bildirgeleri ve Partiye ilişkin akademik çalışmalar belirlenmiştir. İkinci olarak kaynakların orijinalliğini için Partinin programları ve seçim bildirgeleri resmi internet sitesinden alınmıştır. Belgelerin anlaşılmasında metinler Partinin görüşleri bağlamında tutarlılık oluşturacak şekilde okunmuştur.

Verinin analizinde ise elde edilen verilerden benzer olanlardan gruplar oluşturulmuştur. Daha sonra birbiri ile ilişkili olan ve anlam bütünlüğü oluşturacak grup bileşenlerinden alt temalar ve temalar oluşturulmuştur. Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak üzere aynı veriler tez danışmanı tarafından da aynı şekilde tematik olarak analiz edilmiştir. Elde edilen temalar karşılaştırılmıştır. Temaların%85’ten fazlasının benzer olduğu saptanmıştır. Farklı olanlarda ise gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Buna göre çalışmada elde edilen politikalar ve bileşenleri aşağıdaki gibi olmuştur:

Tablo 1: Politikalar ve Alt Bileşenleri

Tema Adı	Alt Temalar
Eğitim paradigması: “özgürlükçü eğitim paradigması”	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı dil ve lehçelerin eğitime girmesi • Kılık kıyafet özgürlüğü, • Okul üniformasına alternatif kıyafet, • Andın kaldırılması, • Yeni mevzuatın esnek yönleri, • Katsayı uygulamaları, • Demokratikleşme paketi,
Eğitimde fırsat eşitliği	<ul style="list-style-type: none"> • Burslar ve şartlı eğitim yardımı • Evde eğitim hizmeti • Ders kitaplarının ücretsiz dağıtımı • Taşınabilir eğitim uygulaması • Fatih projesi, Burs miktarı • Yurt İmkani
Eğitim tür ve düzeylerine ilişkin politikalar	<ul style="list-style-type: none"> • Temel eğitim • Ortaöğretim • Üniversite
Öğrenci seçme ve yerleştirme	<ul style="list-style-type: none"> • Ortaöğretime yerleştirme amaçlı yapılan sınavlar • Yükseköğretime yerleştirme amaçlı yapılan sınavlar • Merkezi sınavların hegemonyasında kurtulma çalışmaları • Dersanelerin kaldırılması
MEB’inyeniden yapılandırılması	
Program/müfredat	<ul style="list-style-type: none"> • Zorunlu dersler • Seçmeli dersler
Eğitim ve teknoloji	
Öğretmen ve yönetici seçme/yerleştirme ve atama	
Eğitim finansmanı Politikası	

4. BULGULAR

Bu bölümde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin eğitim politikalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Araştırma verilerinin analizi sonucu elde edilen politikalar ve alt bileşenlerine yer verilmiştir.

4.1 Eğitim Paradigması: “Özgürlükçü Eğitim Paradigması” Uygulamaları

Adalet ve Kalkınma Partisi, özellikle “27 Nisan 2007 post modern muhtırası”, 367 krizi olarak bilinen 11. Cumhurbaşkanlığı Seçimi, ve kapatma davalarından sonra kazandığı özgüvenle ilk döneme nispeten eğitimde acil olarak çözülmesine inandığı sorunları ele almaya başladığı görülmektedir. Bu dönemdeki politikalarının karakteristik özelliği *kalkınma ve demokratikleşme* olarak ifade edilebilir. İnsanların temel hak ve hürriyetlerinin geliştirilmesi, ülkenin demokratik standartlarının daha da yükseltilmesi öncelikli hedefleri olmuştur. Bu çerçevede ülkede *ileri demokrasiyi inşa etmek ve ülkeyi muasır medeniyetler seviyesine çıkarmanın bir ön hazırlığı olarak* 30 Eylül 2013 tarihli Demokratikleşme paketinde eğitime ilişkin düzenlemeler görülmektedir. Partinin demokratikleşme çalışmaları paket öncesinde olduğu gibi sonrasında da devam etmiştir.

4.1.1 Farklı Dil ve Lehçelerin Eğitime Girmesi

Bilindiği gibi ülkemizde Türkçe dışındaki dillerde eğitim ve öğretim konusu 2923 sayılı Kanun ile düzenlenmişti. Söz konusu Kanun 14/10/1983 tarihli olup, aradan geçen 32 yıllık zaman diliminde Türkiye ve dünyada meydana gelen gelişmeler ve eğitim alanında ortaya çıkan toplumsal talepler, söz konusu Kanunda değişiklik ihtiyacını da beraberinde getirmişti. Bu hususta ilk olarak 2003 yılında yapılan kanun değişikliğiyle, vatandaşların günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi için özel kurslar açılabilmesi ve bu kurslarda aynı maksatla dil dersleri oluşturulabilmesi mümkün hale getirilmiştir.

Türk vatandaşların günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla, özel okul açılabilir, şeklinde bir düzenlemeye gidilmiştir (Resmi Gazete-28940, 2014). Bu düzenleme neticesinde Özel Okullarda Farklı Dil ve Lehçeler de eğitim veren kurumlar açılmış oldu.

Bu gelişme Türkiye’de farklı dil ve lehçeler grubunda en çok konuşulan Kürtçe’nin eğitim kurumlarında seçmeli ders olarak verilmeye başlanması Kürtçe’ye kurumsal bir boyut kazandırmıştır İnal (2012). Devlet, demokratikleşme hamlesiyle birçok dilde olduğu gibi Kürtçe’nin önündeki engelleri de azaltarak, bu anlamda somut bir adım atmıştır. Bu gelişme Kürtçe’nin kamusal alanlardaki kullanımını da artırmıştır. Bununla birlikte 2002’den bu yana Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri,“Açılım Politikası” temelinde Kürtçe’nin bütün devlet kurumlarında siyaset/propaganda dili olmasının önündeki yasal engelleri de temizleyerek bu dilin kamusal alandaki kullanımını genişletmiştir. Dil boyutunda yaşanan bu gelişmeleri İnal (2012) Devlet, Kürtçe’ye bireysel/kültürel hak bağlamın da ama halk bilimi ve güncel iletişim çerçevesinde verilmiş bir hak olarak değerlendirmiştir.

Türkiye’nin il medyatik kamusallaşma girişimi Kürtçe özel dil kurslarının açılmasıyla gerçekleştirildi. Yeterli desteği alamayan ama büyük bir hevesle açılan bu kurslar öğrenci yetersizliğinden dolayı kapanmak zorunda kaldı. Bu durum Kürtlerin tepkisine neden oldu. Zira bu durum toplumsal talebin giderilmesi noktasında yetersiz kalıyordu. Anadil eğitiminin kurslarda değil devlet okullarında verilmesinin demokrasi adına bir ihtiyaç olduğunu savundular. İnal (2012) Kendilerini Türkiye’de bir azınlık olarak değil, kurucu bileşen olarak gören Kürtler, etnik grup aidiyetlerini “anadilinde eğitim/öğretim” üzerinden tanımlamışlardır.

Eğitim sisteminin demokratikleştirilmesi amacıyla da 2012 yılında çıkarılan İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’da getirilen 4+4+4 eğitim sistemi ile istenilmesi halinde farklı dil ve lehçelerde seçmeli ders olarak öğrenilebilmesinin önü açıldı (Resmi Gazete-28261, 2012). Bu değişiklik bir nebze toplumsal rahatlama sağlandı. Kürtçe dil kursu ve sonrasında seçmeli dersin gündeme gelmesi Anadil ve çok kültürlü eğitim tartışmaları gündeme oturmuştur. Bu tartışmaya zemin hazırlayan neden ise İhtiyacın daha çok hissedilir duruma gelmesi olmuştu. Bu farkındalık devlet güvencesi altında toplumsal ve kültürel boyutuyla birlikte ortak bir dil istenildi. Dilin bir devletin

sınırları içinde ortak bir dil olarak belirmesi, meşrulaşma ve kurumsallaşma süreçlerinden geçer. (Aydın, 2013). Meşrulaşma devletin anayasayla ya da kanunlarla dile resmi statü vermesiyle olur. Çok dilli ve Çok kültürlü eğitim birilerinin dediği gibi ülkeyi bölmekten çok uzaktır. Birçok Avrupa ülkesinde görüldüğü gibi, bu eğitim sayesinde nesil farklı dil, ırk, sınıf veya cinsiyetten olanlara saygı duyarak yetişecektir. Buda toplumsal barış ve toplumsal huzur demektir (Aydın, 2013).

Vatandaşların günlük hayatlarında kullandıkları farklı dil ve lehçelerle ilgili akademik araştırmalarda bulunmak üzere Üniversitelerde Farklı Dil ve Lehçelerle İlgili Enstitü ve Anabilim Dalları Kuruldu. Yüksek Öğretim Kurulu'nun 23 Aralık 2010 tarihli genel kurul toplantısında alınan karar uyarınca, Türkiye'de bir ilk olarak, Muş Alparslan Üniversitesi bünyesinde dört yıllık lisan programı düzeyinde “Kürt Dili Edebiyatı Bölümü kuruldu” (Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı, 2013).

Ayrıca farklı dil ve lehçelerle ilgili üniversitelerde seçmeli dersin konulması da, mümkün hale getirildi. Bu kapsamda; Bakanlar Kurulu'nun 12/10/2009 tarihli, Mardin Artuklu Üniversitesi rektörlüğüne bağlı “Türkiye’de Yaşayan Diller Enstitüsü” kurulmasına ilişkin kararı çerçevesinde; Mardin Artuklu Üniversitesi bünyesinde, “Kürt Dili ve Kültürü”, “Süryani Dili ve Kültürü ” ve “Arap Dili ve Kültürü” anabilim dallarından oluşan Yaşayan Diller Enstitüsü’ de kurulmuş oldu. Enstitüde; Kürtçe, Arapça ve Süryanice dillerinde lisansüstü eğitim verilmektedir (Resmi Gazete-27419, 2009). Muş Alparslan Üniversitesinin yanında Mardin Artuklu ve Bingöl Üniversitelerinde de Kürtçe öğretmeni yetiştirmek için Kürt Dili ve Edebiyatı bölümleri ile Bingöl Üniversitesi bünyesinde ise “Yaşayan Diller Enstitüsü” kurulmuştur (Bingöl Yaşayan Diller Enstitüsü, 2011). Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) onayıyla da, Aralık 2011’de, Tunceli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatı Bölümünde, “Zaza Dili ve Edebiyatı”, “Kurmanji Dili ve Edebiyatı” ile “Arap Dili ve Edebiyatı” ana bilim dalları kuruldu.

Romanlar içinde Roman vatandaşların dil ve kültürleri ile karşılaştıkları sorunlara ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve çözüm önerileri geliştirmek üzere, Roman vatandaşlarının yoğun olduğu bir ilde üniversitesi bünyesinde bir “Roman Enstitüsü” kurulması ile siyasi parti ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propaganda da Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin diğer kültürel unsurların kullanılabilmesi konusu açıkça düzenlenmesi amaçlanmıştır (KDGM, 2013).

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından da,1 Aralık 2010 tarihinde yayımlanan “Mem-u Zin”gibi Kürt Dili ve Edeyatı’nın önemli bazı eserlerin çevirisini yapılarak yayınladı..Buna paralel olarak Kürtçe-Türkçe, Türkçe-Kürtçe Sözlük Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanmıştır (Türk Dil Kurumu, 2014).

Demokratikleşme paketinde Kürtçe'nin alanını genişleten bir başka değişiklik q, w ve x harflerinin kullanımına gelen serbestlik ve kullanımıyla ilgili müeyyidelerin kaldırılması oldu. Demokratikleşme paketi ile değiştirileceği söylenen ‘Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun’ 1928 yılından beri yürürlükteydi. Atatürk Arap harflerinin yerine Latin harflerinden oluşan Türk alfabesinin kullanılmasını hedefleyen yasayı hızlı bir şekilde hayata geçirmişti. Kürtçede ise ağılıkta kullanılan bu üç harf, Türk alfabesi olarak kabul edilmediği için yıllardır yasak kapsamında ve resmi hiç bir kurumda kullanılamıyordu. Bu harfleri kullanmaya yeltenenler Türk Harf Kanunu’na muhalefet ettikleri gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu’nun (TCK) 222’nci maddesinden yargılandılar. Bu kanuna muhalefet edenler 2 ila 6 ay arasında hapis cezası alabiliyordu. Demokratikleşme paketi ile Kürtçe yazışmalardaki ve Kürtçe isimlerin kullanımındaki engeller de kaldırılmış oldu.

4.1.2 Kılık Kıyafet Özgürlüğü

Adalet ve Kalkınma Partisi Dil alanındaki özgürlük adımlarını başörtü serbestliğini sağlamak içinde attı. Özellikle parti tabanından gelen bu talebin bir şekilde karşılanması gerekiyordu. Kamusal alanlarda özellikle okullarda yaşanan mağduriyetler daha çok hissedilir duruma gelmişti.

Başörtü sorunu Türkiye’nin onlarca yıl tartıştığı ama neticeye varamadığı önemli bir sorundu. Türkiye’de başörtüsü yasağının en fazla mağduriyet ve tartışma yarattığı yer üniversiteler oldu. Bir dönem başları örtülü olduğu için birçok öğrenci yüksek öğrenimlerine devam edemi. Yasaklarla ilgili uygulamalar, 1990’ların ikinci yarısındaki 28 Şubat süreciyle zirveye çıkmıştı. Muhafazakar kimliğiyle bilinen Adalet ve Kalkınma partisinin iktidara gelmesi de, yasağın hemen kalkmasını sağlayamadı. Hatta, 2007’de Partinin Cumhurbaşkanı adayı Abdullah Gül’ün eşinin başörtülü olması, askerlerin "e-muhtıra" olarak bilinen 27 Nisan bildirisini

yayınlamalarının başlıca sebepleri arasındaydı. Uzun bir süreçten sonra parti, başörtüsü yasağını kaldıran genelgeyi iktidarlarının 11. yılında yayınladı. YÖK'ün Üniversitelerde 'Türbanlı öğrenci dersten çıkarılmayacak' talimatından sonra, başörtü yasağı yavaş yavaş kalkarak gündemden çıkmış oldu.

Ayrıca 28 Şubat sürecinde üniversitede başörtülü olduğu için ilişkisi kesilen öğrencilerin tekrar okullarına dönmeleri için öğrenci affı getirildi. Bu affla birlikte binlerce öğrenci eğitimlerine kaldıkları yerden devam ettiler.

Adalet ve Kalkınma Partisinin kılık kıyafet alanındaki demokratikleşme girişimleri ortaokullarda ve liselerde de devam etti. Bu okullarda Öğrencilerin başörtüsünü kullanmalarının bir hak ve ihtiyaç olduğu, bu vesileyle yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi için; “Millî Eğitim Bakanlığı Öğrencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelikte değişiklik yaparak ortaokullarda ve liselerde öğrencilerin başörtüsü kullanabilmesinin önünü açtı (Resmi Gazete- 29132, 2014).

Okulların yanında diğer kamusal alanlar içinde toplumun demokratikleşme talebinin karşılanması parti için kaçınılmaz bir duruma gelmişti. Çünkü kamu otoritesini sağlama adına daha önceki hükümetler tarafından çıkarılan yönetmelik ve yasaların toplumsal huzura, adalete ve inançlara zarar verdiğini bu nedenle bu toplumsal sorunları da gidermeyi öncelikleri arasında oldu.

Kamu disiplini, devlet memuru olarak görev yapanların, çalışma şartlarına ilişkin her türlü düzenlemeleri yaparken, temel hak ve özgürlükler dikkate alınarak yapılmalıdır. Kamu hizmetine girmede “ehliyet” ve “liyakat” gibi mesleki gereklilik arz eden, kriterlerin dışında herhangi bir ayırım yapılmadan gerçekleştirilmelidir. Bu gereklilik demokratik bir devletin vatandaşına karşı tarafsız olma ilkesinin bir gereği olarak görülmelidir.

Türkiye’de kamu hizmetinde çalışanlarının giyimleri konusundaki çatı düzenlemeler 16/7/1982 tarihli ve 8/5105 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelikte yer almaktadır. Bayan çalışanlar için kısıtlayıcı hükümler içeren söz konusu yönetmelik, kadın memurların başörtüsü ile kamusal alanda çalışmalarına izin verilmiyordu. Ülkemizde kadınların işe girmeleri ve çalışma hayatında hak ettikleri yerlerini almalarında önemli bir engel olan başörtüsü yasağı, din ve vicdan özgürlüğü, çalışma hakkı, cinsiyet ayırımına dayanan ayrımcılık yasağı ve eşitlik

ilkesi gibi evrensel insan hakları ve hukuk ilkelerine aykırılık taşımaktaydı. Bu anlamda söz konusu Yönetmelikte yapılan ve 08.10.2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren değişiklikle, kadın memurlara yönelik başörtüsü yasağı kaldırılmıştır. Söz konusu değişikliğe paralel olarak, uygulama kabiliyeti kalmayan, 2/9/1925 tarihli ve 2413 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Bilumum Devlet Memurlarının Kıyafetleri Hakkında Kararnamenin (2) numaralı bendinin birinci cümlesinde yer alan “Binalar dâhilinde başı açık bulunmak kaidedir.”ibaresi de yürürlükten kaldırılmıştır (Resmi Gazete-28789, 2013).

4.1.3 Okul Üniformasına Alternatif Serbest Kıyafet

Adalet ve Kalkınma Partisinin okullarda kıyafet konusunda getirdiği ve özgürlükçü adım olarak nitelendirilen uygulamalarından biride tek tip üniformayı zorunlu olmaktan çıkarması olmuştur. Velilere salt çoğunlukla kıyafeti tercih etme şansını verdiler. Bu düzenleme Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul Öğrencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelikte “Öğrenciler, okul, sınıf ve şubelerde tek tip kıyafet giymeye zorlanamaz. Ancak, okul yönetimi ve okul-aile birliğinin koordinatörlüğünde, 4’üncü maddede yer alan sınırlamalara aykırı olmamak kaydıyla, velilerin yüzde ellisinden fazlasının muvafakati alınarak ilgili eğitim-öğretim yılı için okul kıyafeti veya kıyafetleri belirlenebilir. Bu fıkranın uygulanmasına dair usul ve esaslar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan yönerge ile belirlenir.” (Resmi Gazete-28480, 2012). Bu yönerge ile 4 yılda bir olmak üzere okul aile birliğinin kararıyla üniforma veya serbest kıyafet tercihi yenilenir.

4.1.4 “Andımız” Uygulamasının Kaldırılması

1933 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bir genelge yayımlanmıştı. Bu genelge ilk ve orta dereceli okullarda 'andımız' uygulaması başlatılmıştı. O tarihten beri her sabah esas duruşta öğrenci andı okunuyordu. Adalet ve Kalkınma Partisi bu anti demokratik uygulamayı demokratikleşme paketiyle kaldırma kararı aldı. Andın kaldırılma gerekçesini Başbakan Recep Tayyip Erdoğan “Her sabah Türküm demekle Türk olunmaz.”(Milliyet, 2013) ifadesiyle açıkladı.

Bu doğrultuda Andın pedagojik olarak uygun görülmediği; ezbere dayalı bu tip zorunlu tekrarların öğrencilerin zihinsel gelişimini olumsuz etkilediği gerekçesiyle 2012 yılında bu uygulamaya son verilmiştir. Bu gelişmeyele; Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde değişiklik yaparak "öğrenci andı" başlıklı 12. maddesini yürürlükten kaldırdı. Yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Resmi Gazete'de yayımlanan 28789 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliği'nde, "27/8/2003 tarihli ve 25212 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 12'nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır (Resmi Gazete-28789, 2013) .

4.1.5 4+4+4 Mevzuatın Esnek Yönleri

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin farklı bir pedagojik formasyonunda, kuşkusuz 2012 yılındaki mevzuat düzenlemesi olmuştur. Kamuoyunda, 4+4+4 yasası olarak bilinen ve 30 Mart 2012 tarihinde TBMM'de kabul edilen kanunla; uygulanmakta olan 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim yerine, 12 yıllık zorunlu kademeli eğitimi sistemi getirildi. Bu sistem 12 yıllık eğitim süreyi ilk, orta ve lise şeklinde üç kademeye ayırdı. Bu uygulamanın bir yansıması olarakta ilkokula başlama yaşını 60 aya kadar indirildi. Zorunlu durumlarda ilkokula başlama yaşı en fazla 66 ve 69 aya kadar uzatılır şeklinde bir düzenleme yaparken, okula başlama yaşında farklı yaş seçeneklerinin olması, karar aşamasında veliyi rahatlattı. Okula başlama yaşındaki bu esneklik takdir alınırken, en çok tartışma konusu olan nokta ise çocukların çok küçük yaşta okula başlamalarına imkân verilmesiydi. Karadeniz (2012) 4+4+4 ile eğitime başlama yaşının 66 aya indirilmesi, çocukların fiziksel, bilişel ve duygusal gelişim dönemlerine uyumsuzluk gösterdiğini, çocuk işlemler dönemine geçmeden 5 yaşında ilkokula, soyut işlemler dönemine geçmeden 9 yaşında ortaokula ve 13 yaşında ortaöğretime başlamak zorunda kalıyor. Tümüyle birbirinden farklılık gösteren zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal kişilik özelliklerine sahip, 66-72 ve 76 aylık çocukların, aynı sınıfta eğitim görmeleri psikolojileri üzerinde olumsuz bir etki yaratmaktadır. Özellikle hızla gelişme görülen çocukluk döneminde, çocuklar arasındaki üç ay gibi bir süre bile çok önemli bir farklılık olarak görülmektedir.

Okulöncesi eğitimi almadan, yeterli bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel gelişimi sağlayamadan ilkokula başlayacak olan 5.5 yaşındaki çocukların, ilköğretimde başarısız olma ihtimali yüksektir.

Okullar, öğrencileri 66 ve 72 aylık yaş gruplarına göre şubelere ayırmaya müsait olmadığı gibi, sınıf, sıra, masa ve tuvalet kullanımı da 60 aylık çocuklara göre dizayn edilmemiş. Bu öğrenciler ders aralarında ezilmeden, kaza geçirmeden bir oto kontrol sağlaması da zor görünmektedir. Bu oyun yaşındaki çocukların sınıf öğretmenlerinin beyanına göre çoğu okula uyum sağlayamamaktadır. 1983-1985 yıllarında okula başlama yaşının beşe indirilmesi başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Durum böyleyken aynı yalnızca ısrar etmek zaman ve emek kaybıdır. Bu uygulamanın hayata geçirilmesi konusu vatandaş ve ülke için gereklilik arz ediyorsa, o zaman düzenlemeler uygulamaya geçmeden önce, eğitim ortamlarının düzenlenmesine yönelik ihtiyaç duyulan çalışmaların yürülmesi gerekmektedir. En önemlisi de özellikle sınıf öğretmenlerin bu yeni uygulama için takviye eğitim derslerini alma ihtiyacının ortaya çıkması oldu (Karadeniz, 2012)

Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Zorunlu eğitimde, 4+4+4 uygulamasına ilişkin bazı İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşlerini aldığı bir araştırmada, yöneticilerin bir kısmı 4+4+4 uygulamasını olumlu yanlarının olduğunu savundu. Bunlardan biri farklı yaş gruplarının farklı binalarda bağımsız okullarda eğitim görmeleri olmuştur. Burada yöneticilerin özellikle bu uygulama ile 6-12 yaş grubundaki öğrencilerin olumsuz davranış geliştirmelerinin önüne geçilebileceği aynı zamanda 12-15 yaş grubundaki öğrencilerin de kimlik kazanmalarında, olası gecikmeleri ortadan kaldırdığına, kız öğrencilerin okula devamının sağlandığına dikkat çekmişler. Yine bu uygulamanın olumlu olarak değerlendirilen önemli bir noktası da öğrencilerin daha erken sınıflardan itibaren mesleki yönlendirmeye tabi tutulması olmuştur. Öğrenciyi erken yaşta mesleklere yönlendirmesi, kesintili eğitim öğrenci ve veliye tercih hakkı getirmesi ve öğrenci akran grubu sadeleştirilmesi eğitim ortamını rahatlatmıştır. Bu uygulama aynı zamanda okulların kendi özel amaçlarını daha iyi gerçekleştirebileceği gibi bireyin kendi eğitim ve eğilimlerinde söz hakkı olmasını sağlamıştır. Öğrencilerinin bir arada olması küçük yaştakilerin olumsuz davranış edinmelerine veya büyük yaştaki öğrencilerin kimlik kazanmadaki

gecikmenin önüne geçtiğinden sistemin fayda sağladığı yararları arasında sayılabilir (İsmetoğlu ve Memişoğlu, 2013).

Bu sistem ayrıca okulları üç kademeye ayırarak seçmeli ders alternatifinin artmasını sağlamıştır. Öğrencinin ilgi ve yetenekleriyle birlikte kültürel değerleri doğrultusunda tercih yapma özgürlüğü verilmiştir (6287 Sayılı Kanun). Buna paralel olarakta gelişim gösteren beklide en arzu edileni ortaokullarda farklı öğretim programlarında uygulanabileceği bir okul sisteminin gelişmiş olmasıdır. Bu alternatif doğal olarak İmam hatip ortaokullarının açılmasına zemin hazırlamıştır.

Mili Eğitim Bakanlığı (2012) düzenlemenin önemli bir amacında eğitim sistemini demokratikleştirme ve esnekleştirme arzusu olduğunu değişik kademelerde oluşturulacak seçmeli derslerle tüm vatandaşların ve öğrencilerin eğitimden beklentileri, sosyal ve kültürel talepleri karşılanmaya çalışılarak, öğrenciler sporda, sanatta, veya başka bir alanda doğal bir yetenek varsa veya bu alanların herhangi birinde kendini geliştirmek istiyorsa İkinci kademenin ilk sınıfında yani 5. sınıftan itibaren kendisine bu imkân tanınmış olacaktır. Bu düzenlemenin getirdiği bir başka yenilik ise eğitimin 3 farklı kademelere ayrılması oldu. İlk kademe 4 yıl süreli ilkokul, ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise olarak yapılandırıldı. Böylece kademeler arası hertürlü geçişe (yatay ve dikey) imkân tanınmış, programın esnek olması nedeniyle bireye yetenek ve gelişimine göre erken yaşlarda tercih hakkı tanınmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2012).

Bu yasanın dikkat çeken önemli bir eleştirisi 28 Şubat kararlarının bir rövanşı olarak ima edilmesiydi. Güven (2012) Eğitim reformu olarak adlandırılan bu yasa tasarısı aslında hiçbir bilimsel ve sistematik dayanağı olmayan nasıl ve nereden ülke gündemine girdiği çoğu kişi tarafından anlaşılamayan sorunlu bir metindir. Güven (2012) bu düzenlemenin alandaki yansımalarına bakılırsa, yapılmak istinileni daha net bir şekilde görmek mümkündür. Özellikle bu yeni eğitim sürecinde Arapça dersinin seçimli olması, din kültürü öğretmenlerine fazla kadro verilmesi ve imam hatip ortaokullarının açılması gibi yenilikler yeni eğitim sisteminin amacını ortaya çıkarmaktadır. Bu anlamda eğitim reformu olarak adlandırılan bu uygulama aslında siyasilerin istediği toplumsal reformdur.

4.1.6 Katsayı Uygulamaları

Farklı katsayı uygulaması meslek liselileri ve imam-hatip lisesi mezunlarını alan dışı yüksek öğretim kurumlarına girişlerini zorlaştırıyordu. Özellikle 28 Şubat 1997'de Milli Güvenlik Kurulu'nda alınan kararlarından bir tanesi İmam Hatip Okullarını ilgilendiriyordu. Alınan bu kararlar İmam Hatip Okullarının çalışma alanını kısıtlıyordu. Zira İmam Hatip Okulları Cumhuriyetin belirlediği kriterler doğrultusunda din adamı yetiştirmiyordu. Uygulanan bu politik kararı Adalet ve Kalkınma Partisi anti demokratik bir uygulamalar olarak gördü ve bunu kaldırmaya yönelik çalışmalar yürüttü. Çünkü bu karar din adamlarını yetiştiren kurumların üzerinde bir siyasi hakimiyet sağlıyordu (Habertürk, 2015).

Uzun bir süre farklı katsayı uygulaması, alınan kararlara ve belirlenen hedeflere epeyce hizmet etmiş oldu. Bir meslek lisesi mezunu ile bir genel lise mezununun aynı fakülteye girişinde otuz kırk puana varan farklılıklar ortaya çıktı. Bu liselerde okuyan öğrencilerin üniversiteyi kazanmaları nerdeyse imkansız hale geldi. Adalet ve Kalkınma Partisinin İktidarı ile birlikte Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), 13 yıldır yürürlükte olan katsayı uygulamasını tamamen kaldırma kararı aldı. Çünkü Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetinin eğitim politikası gereği İmam Hatip Lisesi mezunlarının önünün açmak ve uygulanan haksızlığı gidermek istiyordu. Bu nedenle iktidara geldiği 2003 yılından beri katsayı uygulamasını bitirmek için girişimlerde bulunmuştu. Yeni düzenleme hamlaesi cumhurbaşkanı ve yargıya takılmıştı. 2010 yılındaki değişiklikte problemi gideremedi. En son meclisten yasa çıkartılarak, yargıdan gelebilecek engel de ortadan kaldırıldı. 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kurulu Kanunu'nun ilgili 45. maddesinde değişikliğe gidilerek katsayı uygulaması tümüyle kaldırılmış oldu.

Katsayı kaldırma gerçesini açıklayan YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan amaçlarının fırsat eşitliği sağlayarak bir haksızlığı ortadan kaldırmak olduğunu söyledi. 'Eşitlikçi, adil bir düzenleme yapıldığını, katsayı uygulamasının demokratik olmadığını da söylerken 28 Şubat sürecinde ima ederek, eğitimde demokratik olmayan uygulamanın giderildiğini, hatta çok önceden yapılması gereken bir çalışma olduğunu ifade etti. (Elektrikport, 2012).

4.1.7 Demokratikleşme Paketi

Eğitim alanında yapılan bu uygulamaya yasal zemin kazandırmak için Adalet ve Kalkınma Partisinin hazırladığı demokratikleşme paketi Başbakan tarafından 30 Eylül 2013 tarihinde açıklandı. Bu konuşmasının içeriğinde hedeflenen toplumsal ve kurumsal düzenlemelere ilişkin satır başları şu şekildeydi.

Bu konuşmada bir paketin bir ihtiyaç doğrultusunda ortaya çıktığı ve ayrıca bu paketle yıllarca Türkiye'nin gelişmesine, ilerlemesine engel olan prangalardan kurtarıp, Türkiye'nin iç barışı güçlendirip, toplumsal bütünlüğü sağlamasına yönelik bir eşik olarak gördüğünü belirtilmiştir.(Akperti, 2015d)

Demokratikleşme paketinin de etkisiyle eğitimde yaşanan bu gelişmeler kimileri için başarılı ve gerekli bir reform iken kimileri içinde politik ve yetersiz bir hamleydi. Görmez (2013) Türkiye'de son zamanlarda atılan demokratikleşme hamleleri bütün kamu kurumlarında etkili olmuştur. Özellikle dil özgürlüğü alanında yapılan iyileştirmeler resmi ve özel eğitim kurumlarında anlam bulmuştur. Bunlardan farklı dilde eğitim hizmeti sunan özel kursların açılması, farklı dilde yayın ve savunma hakkının verilmesi daha sonra 4+4+4 eğitim sistemiyle birlikte bir çok dilin seçilmesine ve bu alanda eğitim almasına imkan tanınması temel hak ve hürriyetler adına önemli bir gelişme olarak görmüştür. Demeokratikleşme paketiyle yaratılan bu pozitif hava önyargıların ve tabuların yıkılması adına oldukça önemli bir adımdır. Atılan bu adımlar normalleşmeye ve toplumsal huzura katkı sunduğu için gelecek adına pakete umutla bakılabilir (Görmez, 2013).

4.2 Eğitimde Fırsat eşitliği

Eğitimde fırsat eşitliği, bireyin yaşadığı bölgede, kadın erkek ayrımı yapmadan öğrencinin bilgi ve becerilerini geliştirebilmesine imkan sağlamak adına verilen her türlü eğitim öğretim hizmetidir. Tüm eğitim olanaklarını en üst düzeyde bireylerin hizmetine sunarken bir yandan da bu amaçları yasalarla destekleme şeklinde tanımlanır. Bu yasa Milli Eğitim Temel kanunudur. Bu kanunda fırsat eşitliğine ilişkin bazı maddelerde vurgu yapılarak eşitlik yasalarla sağlanmaya çalışılmıştır. Bu maddeler;

Madde 4– Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Madde 7 – İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır.

İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

Madde 8 – Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır.

Parasal imkanlar nedeniyle eğitime devam edemeyen başarılı öğrencilere eğitim hayatı boyunca devlet tarafından burs ve yurt gibi imkanlarla destek verir. Özel eğitim ihtiyacı olan ve muhtaç çocuklarda devlet tarafından korunmaya alınarak bunlar için özel tedbirler alınır. (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973)

Kanunda belirtilen maddeler fırsat eşitliğinin adil bir şekilde sağlanması ve keyfi bir uygulanmadan dolayı mağduriyetler yaşanmasın diye eğitim hakkı güvence altına alınmaya çalışılmıştır.

Türkiye’deki eğitim yasaları tüm öğrencilerin eğitim imkanlarında hak, adalet ve eşitlik ilkesi doğrultusunda faydalanmasına imkan tanıdığı halde uygulamada maddi imkamlar, paralı okullar ve yaratılan koşullar eğitimin eşit şartlarda verilmesini önliyordu.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldiği 2002 den beri öğrenciler arasındaki ekonomik eşitsizliği giderme ve fırsat eşitliğini sağlama adına önemli adımlar attı. Bunlardan en dikkat çeken fırsat eşitliğinin sağlanmasına yönelik yapılan çalışmalar olmuştur. Bu çalışmalar; ders kitaplarının ücretsiz dağıtımı, taşınmalı eğitim imkanlarının artırılması, yurt ve pansiyon sayılarının ve niteliğinin artırılması, burs ve kredi miktarlarının yükseltilmesi olmuştur. Ayrıca kırsal kesimde kız çocuklarının okullaşma oranlarını artırmak amacıyla hayata geçirilen projeler ile şartlı nakit transferiyle farklı sorunları gidermeye yönelik hayata geçirilen politikalar vardır.

4.2.1 Ders Kitaplarının Ücretsiz Dağıtımı

Fırsat eşitliğinin sağlanmasına adına yapılan belki de maliyeti en yüksek uygulamalardan biri de ders kitaplarının ücretsiz dağıtılması oldu. Partinin 13 yıllık iktidarı döneminde 1 milyar 946 milyon ders kitabı dağıtıldı. Ücret alınmadan

öğrencilere dağıtılan kitapların maliyeti toplam 3,3 milyarı bulmuştur. Bu kitaplar sadece örgün eğitimde okuyan öğrencilere verilmedi. Bunun yanında yaygın eğitim ve özel eğitimde okuyan öğrencilere de verildi. İlköğretim ve ortaöğretimde okuyan öğrencilere 2015 yılı için verilecek ücretsiz ders kitapları için Milli Eğitim Bakanlığı'na 422 Milyon 966 bin 900 TL kaynak ayrılmıştır (Akperti, 2015e).

4.2.2 Taşımali İlköğretim Uygulaması

Taşımali İlköğretim uygulamasının amacı, ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır.

İlköğretim öğrencilerinin ulaşım ve okul yetersizliği nedeniyle yaşadıkları sorunları gidermek amacıyla yapılan taşımali eğitim, ülkenin genelinde okulu olmayan 54 Bin 126 adres bölgesinden 850 Bin 405 öğrencinin taşımı yapılmaktadır.

Taşıma sistemiyle sürdürülen eğitim-öğretimin aksamaması için önemli bir bütçe ayrılarak, 2015 yılı taşıma gideri için 900 Milyon TL ayrılmıştır. Taşımadan faydalanan öğrencilere öğle yemeği de verilerek, giderleri SYD Fonundan karşılanmaktadır. Taşımali eğitim uygulaması aynı zamanda ilköğretimden mezun olan, ancak ortaöğretime devam etme konusunda belirtilen sorunları yaşayan öğrenciler de faydalanmaktadır. Ortaöğretimde önceliği kız öğrencilere veren bu uygulama 9. sınıf öğrencilerinin sınavsız öğrenci alan liselere devamlarını sağlamak için tüm yurttaki Taşımali Ortaöğretim Uygulaması başlatılmıştır. Bu kapsamda, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı başı itibariyle 4 Bin 649 okuldan 475 Bin 594 öğrenci taşınmaktadır (Akperti, 2015f).

4.2.3 Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY)

Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY), maddi imkansızlıklar nedeniyle okul çağındaki çocuklarını okula gönderemeyen veya okuldan almak zorunda kalan ailelere çocukların okula devam etmeleri şartıyla; 0-72 aylık olan okul öncesi çocuklarını düzenli sağlık kontrollerine götüremeyen ailelere ise çocuklarını düzenli sağlık

kontrolüne götürmeleri şartlarıyla ekonomik destek vermek üzere düzenli nakdi yardım yapılarak yürütülen bir sosyal yardım programıdır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı'nın ortaklaşa yürüttüğü Şarlı Eğitim Yardımı (ŞEY) kapsamında 21 Milyon 316 Bin 054 öğrencinin ailelerine 3 Milyar 847 Milyon TL ödeme yapıldı. ŞEY'den faydalanacak olan öğrencilere verilen yardımlarının sürekliliği için öğrencilerin devamsız duruma düşmemesi ve rutin sağlık kontrollerinin yapılması gerekiyor. Çocukları eğitimden alıkoyacak hastalıklardan korumak için gelişimleri kontrol altına almak ve aileye destek sunmak amacıyla önemli bir teşvik sayılır.

Anne adaylarının gebelik süresince, doğacak bebeklerini okul yaşına kadar düzenli sağlık taramasından geçirmeleri, okula başladıktan sonra da eğitime devam etmelerini teşvik etmek için şartlı eğitim ve sağlık yardımı başlatılmış. 2003 yılından bu yana annelerinin hesabına; sağlık kontrollerinde çocuk başına 35 TL, İlkokul ve ortaokul erkek öğrenci başına 35 TL, İlkokul ve ortaokul kız öğrenci başına 40 TL, lise erkek öğrenci başına 50 TL, lise kız öğrenci başına 60 TL ödenme yapılmakta (Akperti, 2015g).

4.2.4 Evde eğitim hizmeti

Sağlık problemi nedeniyle zorunlu öğrenim çağında olup okula devam edemeyen öğrencilere imkan sağlamak için 5 Binden fazla öğrenciye öğretmen göndererek evde eğitim hizmeti verildi. Bu eğitim hizmeti 2007 yılından bu yana aktif bir şekilde verilmekte ve her geçen yıl bundan faydalanan öğrenci sayısı artmakta. Hizmetin verildiği ilk yılda (2007-2008 eğitim öğretim yılında) öğrenci sayısı 176 iken 2014 ile 2015 yılları arasında evde eğitim imkanından faydalanan öğrenci sayısı 5 Bin 049'dur.

Buna benzer destek bir uygulamada özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler evinden alınarak ücretsiz bir şekilde okullarına taşınmıştır. 2004'ten - 2015 yılına kadar toplam 378 Bin.124 öğrenci bu imkandan faydalanmıştır. Bu hizmet 2004 yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün işbirliğiyle yürütülmekte

Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından kaynaştırma karsını alınan öğrencilere yönelikte Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ile Özel Destek Eğitimiyle imkanlar sağlanmıştır. Şuana kadar 182 Bin 917 ilk, orta ve lise öğrencisi kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarına devam etmektedir (Akpatri, 2015h).

4.2.5 Fatih Projesi

Eğitim öğretimde teknolojik olanakların yurdun genelinde etkin bir şekilde kullanılmasını ve tüm öğrencilerin eğitim teknolojisinde faydalanmalarını sağlamak için Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme projesini başlattı. FATİH Projesi olarak bilinen bu çalışma tüm okullarda kademe kademe uygulanmaya başlandı. Bu Proje için Evrensel Hizmet Fonu katkısı dahil olmak üzere, 2012 yılında 803 milyon TL bütçe ayrılmışken, bu rakam 2013 yılında ise %74 artırılarak 1.4 milyar TL'ye çıkartıldı.

Bu projenin çalışmaları neticesinde 2015 yılı sonuna kadar tüm sınıflara akıllı tahta kurulması, öğretmenler ile ortaokul ve ortaöğretimdeki öğrencilere tablet dağıtılması, uygun internet erişiminin sağlanması, gerekli programların hazırlanması, öğretmenlerin bu teknolojiden maksimum düzeyde faydalanması için gerekli teknik bilgilerin verilmesi planlanmıştır (Akpatri, 2015i).

4.2.6 Parasız Yatılı, Burs ve Yurt imkanı

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Bakanlıkları tarafından burs verdikleri öğrenci sayısı 2002-2014 döneminde 95 binden 270 bine çıkmış, ilkokul, ortaokul ve lisede okuyan öğrencilere verilen burs miktarında 2014 yılında 146 TL'ye yükseltilmiştir. Burs miktarını 12 yıllık iktidarları dönemimde yaklaşık 12 kat artmış göstermiş, 2015 yılında ise bu sayının 320 bin öğrenciye çıkarılması amaçlanmıştır. 2002 yılında beslenme yardımı 11 TL iken, 22 kat artışla 2015 yılında 240 TL'ye çıkartılmış. 190 olan yurt sayısı ise 424'te, yatak kapasitesi ise yüzde yüz artışla 383 bine çıkartılmıştır

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin, iktidara geldiği 2002 yılından bu yana, yatılı kalan öğrenciler, yükseköğretimde eğitim gören öğrenciler ile engelli ve yurt dışına

eğitim için gönderdikleri öğrencilere yönelik yapmış olduğu düzenlemelere ilişkin sayısal veriler aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 2: Yatılı Öğrencilerin Eğitim İmkanları

Yatılı Öğrenciler İçin, Öğrenci Başına Günlük Ödenen Yemek Ve Yatak Bedelleri				
Yıl	2002 yılında	2013 yılında	2014 yılında	Yüzdelik Artış
Miktar	1,42 TL	7,54 TL	7,95 TL	% 460
Parasız Yatılı Öğrencinin Kırtasiye Bedeli				
Yıl	2002	2012	2013	Yüzdelik Artış
Miktar	31,74 TL	75 TL	75 TL	% 133
Parasız Yatılı Öğrencinin Giyim Bedeli				
Yıl	2002	2012	2013	Yüzdelik Artış
Miktar	43 TL	104 TL	110,65 TL	% 157

Tablo 2.1: Yükseköğretimde Burs-Yurt ve Kredi

Yükseköğretimde Burs Ve Kredi Miktarı				
Yıl	2002	2014 Yılı	2014 Yılı	2014 Yılı
		Lisans Öğrencileri	Yüksek Lisans Öğ.	Doktora Öğ.
Miktar	45 TL	330 TL	660 TL	990 TL
Öğrenci Sayısı		880.065	6.299	1.216
Yükseköğretimde Burs-Yurt ve Kredi Miktarı				
Yükseköğretimde Burs-Yurt ve Kredi Miktarı				
Yıl	2014			
Öğrenci Sayısı	306 bin öğrenci			

Tablo 2.2: Engelli Öğrenci Eğitim Desteği

Engelli Öğrenci Desteği			
2014 Yılında	Bireysel Eğitim İçin	Grup Eğitimi İçin	Faydalanan Öğrenci Sayısı
	115 TL	409 TL	270.609 Engelli
Toplam Gider		8.834.671.436 TL	

Tablo 2.3: Yurt Dışına Öğrenim İçin Gönderilen Öğrenci Sayısı

Yurt Dışına Öğrenim İçin Gönderilen Öğrenci Sayısı								
Yıl	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sayı	610	794	709	974	640	536	578	589
Toplam	5.811 öğrenci							

(Akperti, 2015j)

Bütün bu çalışmalar eğitim sisteminde fırsat eşitliğinin sağlanması için Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalar önceki hükümetlere kıyasla önemli ölçüde aşama kaydedildiği söylenebilir. Çünkü bu çalışmalar maddi durumu iyi olmayan binlerce öğrenciye fırsat sunmaktaydı. Ancak bu çalışmaları, sosyal ve ekonomik haklar anlamada yeterli görmeyenlerde var. Zira eğitim olanakları adil bir şekilde dağıtılmadığı gibi herkes bu haklardan eşit bir şekilde faydalanamamaktadır. Bu nedenle tam anlamıyla bir fırsat eşitliğinden söz etmek imkansızdır. Soylu (2015) Türkiye’de yeterli seviyede üniversiteye hazırlanma imkânı olmayan fakir ailelerin çocukları ancak devlet üniversitelerinde ön lisans veya lisans eğitimi görme imkânına sahip olabiliyor. İmkan gereği de çok iyi ilköğretim ve orta öğretim okullarını bitirmiş üniversite giriş sınavı için yeterli hazırlayıcı eğitim almış maddi durumu iyi ailelerin çocukları daha düşük puanlarla yüksek fiyatla özel üniversitelerde çok iyi bölümlerde eğitim görme şansına sahip olabilmektedirler. İşte bu durum da ekonomideki eşitsizliğin eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini engelleyen önemli bir etkidir. Öğrencilere, içinde buldukları ekonomik, sosyal ve kültürel durumdan bağımsız olarak iyi bir öğrenim görme fırsatının sunulması PISA’da eşitlik kavramının özünü oluşturur. Bu ifade de eşitlikten

kastedilen tüm öğrencilerin yüksek başarı düzeyinde olması değil, tüm öğrencilere yüksek başarı düzeyine ulaşabilmeleri için eşit imkân sağlanmasıdır. Alt ve üst sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin ortalama başarı düzeyleri arasındaki fark mümkün olduğunca az olmalıdır

Bir ailenin ekonomik durumunun kötü olması nedeniyle çocuğunu yeterince sağlıklı besleyemiyor. Bu durum çocuğun okul öncesi eğitimi içinde önemli bir engeldir. Çok nadir olarak düşük gelirli ailer çocuklarını okul öncesi eğitimine göndermekte. Maddi anlamda kötü durumda olan aileler çocuklarını zorunlu temel eğitime gönderirken bir hayli zorlanmakta. Çünkü devlet tarafından verilen ücretsiz ders kitapları dışındaki diğer giderleri karşılamamakta buda velinin yine harcama yapmasına neden olmakta. Ortaokul 5.sınıftan itibaren çocukların girdikleri bursluluk sınavları ekonomik durumu kötü ailelerin çocuklarına devlet yardımının sağlanması güzel, ancak sınavı kazanamayan öğrencilerin bu bursu alamaması fırsat eşitliğine zarar vermektedir. Bu başarısız olan çocukların başarısızlık sebeplerin de biri de zaten ekonomik durumu kötü olan bir ailede yetişmeleridir. Bu başarısız olan çocuklar için pek bir şey yapılamamaktadır. Buna paralel olarak düşük gelirli ailelerin çocukları ilköğretimden sonra genelde meslek liseleri ve düz liselere giderken, yüksek gelirli ailelerin çocukları ise çoğunlukla iyi bir eğitim alarak Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liseleri gibi liselerde eğitim görmektedirler. Bu düzen yükseköğretimde de aynı şekilde devam etmektedir. Düşük gelirli ailelerin çocukları genellikle meslek yüksekokulunda okurken, daha çocukluktan itibaren iyi bir eğitim alan yüksek gelirli aile çocukları genelde iyi yerler kazanmakta, kazanamayanlarda istedikleri bölümü yüksek ücretler ödeyerek vakıf üniversitelerine gidebilmektedirler (Soylu, 2015).

4.3 Eğitim Tür ve Düzeylerine İlişkin Politiklar

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin eğitim tür ve düzeylerinden "Temel Eğitim, Ortaöğretim ve Üniversite" eğitim kurumlarında yapmış olduğu uygulamalara yer verilmiştir.

4.3.1 Temel Eğitim (İlk ve Ortaokul)

Adalet ve Kalkınma Partisinin değişim rüzgarının en çok etkilediği kurumların başında İlköğretim okulları geliyor. Partinin iktidara gelmesi ile birlikte Avrupa Birliğine katılma sürecinde hız kazanmıştı. Bu paralelde Milli Eğitim Bakanlığı eğitim sistemini yeniden yapılanma arayışına girdi. II. Meşrutiyet Döneminde alt yapı ve yasal hazırlıkları oluşturulan, 1923 yılından itibaren başarıyla kullanılan, ancak 1960'lı yıllardan itibaren ülkede ve dünyada yaşanan toplumsal dönüşüm karşısında geleneksel eğitim anlayışı etkinliğini hızla kaybetmeye başladı. Eğitim Bilimcileri ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eleştirilen bu sistem, modern bir eğitim sistemi zaruri hale getirmiştir. Bu farkındalık 2005–2006 öğretim yılında itibaren ilköğretim düzeyinde yapılandırmacı yaklaşımın hayata geçmesini sağladı. Bu yaklaşım çerçevesinde hazırlanan yeni öğretim programları ile ezberci anlayışa son vereceği, tümüyle davranışçı yaklaşımlardan farklı olarak, insanların deneyimleri ve düşünceleri sonucunda kendi bilgilerini ve zihinsel modellerini oluşturdu. Bu programla, öğrenciyi merkeze alan, bilgi ve yeteneklerini dengeleyen, öğrencinin deneyimlerini ve bireysel farklılıklarını dikkate alan, çevresiyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayışın yaşama geçirilmesinin amaçlandığı belirtildi (MEB, 2005). İfade edilen özellikteki kazanımların verilmesinde etkili olan “yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı” müfredattaki yerini almıştır (Baş, 2011; akt. Altun, 2007).

Müfredat alanında yapılan değişimden sonra en köklü dönüşüm, 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren geçerli olacak olan 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminin (4+4+4 eğitim sistemi) yürürlüğe girmiş olması oldu. Türkiye'de zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasını ve eğitim sisteminin 4+4+4 şeklinde kademelendirilmesini öngören İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 20/02/2012 tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından TBMM'ye sunuldu. Siyasi partiler ve eğitim sendikaları tarafında eleştirilen ve tartışma yaratan yasa teklifi TBMM Eğitim ve Kültür komisyonunda 11 Mart 2012'de kabul edildi. 6287 No'lu bu kanun, 11 Nisan 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

4+4+4 Eğitim sistemi kendisinden önceki 5+3 Eğitim sisteminin aksine artık dört yıl ilkokul (1,2,3,4. sınıflar), dört yıl ortaokul (5,6,7,8. sınıflar), ve dört yıl lise (9,10,11,12. sınıflar) bulunacaktır.

Bu sistemin yapılmasındaki temel sebepler şunlardır.

- İmam hatip ortaokullarını tekrar açarak işlevsellik kazandırmak
- Ara eleman ihtiyacının karşılanması için meslek eğitiminin artırılması
- Eğitim seviyesinin artırılması amacıyla zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması
- Sağlıklı bir eğitim ortamı için farklı yaş grubundaki öğrencileri birbirinden ayırmak
- Seçmeli derslerle öğrenciyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitmek

Bu yeni eğitim sistemiyle normal ortaokullar ile imam hatip ortaokullarında okuyan öğrencilere ilgi, istek ve yeteneklerine göre seçmeli dersleri tercih edebilme imkanı sunuldu. Ayrıca, Kanun'da bir ilk olarak tüm ortaokul ve liselerde Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberin Hayatı dersleride öğrencilerin istemeleri halinde okutulacaktır. Bu düzenlemeyle haftalık ders çizelgelerinde değişiklik yapıldı ve ortaokullardaki toplam ders saati artırıldı. 6-8. sınıflarda daha önce toplam zorunlu ders sayısı 30 iken, seçmeli derslerin ilave edilmesiyle bu sayı 6. sınıfta 36'ya, 7. ve 8. sınıflarda ise 37'ye kadar çıktı. Yasada'da ilkokul ve ortaokulların ayrı binalarda bağımsız okullar hâlinde kurulmasının esas olduğu ancak mevcut imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de eğitim öğretim yapılabilir şeklinde belirtilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının taşra yönetimlerine gönderdiği okul dönüşümleri konulu yazıda yedi farklı ilkokul/ortaokul türünün ortaya çıktığını göstermiştir.

1. Müstakil ilkokul (Mekan ve Müfredat olarak tümüyle ortaokuldan ayrılmış bağımsız ilkokul, İlk 4)
2. Müstakil Ortaokul (Mekan ve Müfredat olarak tümüyle ilkokuldan ayrılmış bağımsız ortaokul, İkinci 4)
3. İmam hatip ortaokulu
4. İlkokul ve ortaokul bir arada (3 yıl sonra ilkokul olacak)
5. İlkokul ve ortaokul bir arada (3 yıl sonra ortaokul olacak)
6. Ortaokul sabahçı, ilkokul öğlenci (ikili öğretim)

7. İlkokul, ortaokul ve imam hatip ortaokulu bir arada olacak şekilde kategorileri gerkliliği ortaya çıktı.

Bu sistemin doğrudan dokunmadığı ancak dolaylı olarak etkilediği bir diğer eğitim kurumu okulöncesi eğitim kurumları olmuştur Bu çalışmadan önce 37-72 ay arası çocuklar okulöncesi eğitime gidebiliyor iken bu düzenlemeyle 37-66 ay arasındaki çocuklar anaokuluna veya uygulama sınıflarına,48-66 ay arasındaki çocuklar ise anasınıflarına gitmek durumunda kaldılar..

Yeni uygulanan haftalık ders programı kademeli olarak hazırlanmıştır ve çeşitli değişiklikler yapılmıştır. 4 sınıfta da toplam ders saati 30 saat oldu. Matematik derside 4 saatten 5'e çıkarıldı.. Yabancı Dil öğretimide 2. Sınıftan 2 saat şeklinde uygulanacaktır. Fen Bilimleri dersi getirildi (3. Sınıfta). 5. ve 6. sınıflarda toplam ders sayısı 36 olurken 7. ve 8. sınıflarda 37 saate çıktı. Ortaokul kısmında Türkçe ders saatleri ilkokula göre azdır. İngilizce ve Fen Bilgisi dersleri 4 saattir. Öğrencilerin tercih edebileceği seçmeli ders saati ise 8 saat olacaktır.

Bu eğitim sistemini kabul görmeyip bişekilde tepkilerini dile getiren insanlarda oldu. Kanunun yasalaşmasıyla Türkiye'nin farklı yerlerinde öğrenci, veli ve öğretmenler uygulamaya karşı protesto gösterileri düzenlediler. Göstericiler, bu sisteme karşı durmakta ve velilerin bir kısmı çocuklarını kısa bir süreliğine okula göndermekten vazgeçmiştir. Yapılan bu Protestolar ağırlıklı olarak İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerde yaşanmıştır. Protestocu kalabalık, okullarımızın imam hatip olmasını, okullarımızın elimizden gitmesini istemiyoruz gibi açıklamalar yapmıştır (Wikipedia, 2015).

4.3.2 Ortaöğretim (Lise)

Adalet ve Kalkınma Partisinin ortaöğretimdeki belkide ilk icraatı katsayı uygulamasını kaldırarak, meslek liselerinin önünü açmak için yaptıkları girişimdi. Meslek Lisesine uygulanan katsayısı nedeniyle yükseköğretime devam etmek isteyen öğrenciler açısından meslek liseleri cazibesini kaybetmişti. Bunun üzerine 2001 yılında büyük bir hızla değer ve itibar kaybeden mesleki eğitimini cazip hale getirmek, hareketlendirmek dört yıllık programlara yığılmayı azaltmak ve ara elaman ihtiyacını gidermek için meslek liselilerin meslek yüksekokullarına sınavsız geçişini

yasalaştırarak bu sorunu giderdiler. Bu yasa meslek liselerinin önünü açarak, (Yükseköğretim Kanunu [YK], 1981:madde 45) 2002 yılından beri meslek lisesi mezunları herhangi bir sınava tabi olmaksızın belirli önceliklere göre sınavsız geçişle alanları ile ilgili meslek yüksekokullarına yerleştirmeleri sağlandı. Sınavsız geçiş, uygulaması halende devam etmektedir.

28 şubat kararlarından 2 yıl sonra 1999 da getirilen katsayı uygulaması 0.2/0.5 oranıyla başladı. Daha sonra yargı, YÖK ve siyasilerin müdahalesiyle katsayı farkı değişik oranlarda uygulamalara maruz kaldı. 2003 te katsayı farkı 0.3/ 0.8 şeklinde artarken, 2009 yılında Yüksek Öğretim Kurulu katsayıyı kaldırmak için girişimlerde bulundu. Tüm öğrencilere 0.15 olacak şekilde tek katsayı getirildi. Ancak Danıştay "Farklı statüde bulunan öğrencilerin aynı konumda değerlendirilmesi anayasal eşitlik ilkesine aykırı" diyerek kararı bozdu. Son olarak Kasım 2011 de her aday için tek katsayı 0.12 olarak belirlendi ve 13 yıldır uygulanan katsayı 2012'den beri uygulanmamaktadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin en çok gündeminde olan ve sürekli değiştirilen uygulamalardan biri orta öğretime geçiş amaçlı yapılan sınavlar olmuştur. 2005'ten 2014'ekadar birçok değişiklik yapıldı. LGS (Liselere Giriş Sınavı) kaldırıldı. OKS (Orta Öğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı) oldu. OKS beğenilmedi. SBS (Seviye Belirleme Sınavı) oldu. SBS değişik modüller de uygulandı, olmadı. Şimdi de SBS gitti TEOG (Temel Öğretimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı) geldi.

Üniversite giriş sınavlarında da çoğu zaman bir arayış söz konusu oldu. ÖSS yerine LYS ve YGS geldi. (2010). Bir bakıma 1999 öncesinde uygulanan ÖSS, ÖYS mantığına geri dönmüş oldu. Lise türleri azaltılarak (2008) ortaöğretimdeki 79 okul çeşidi 15'e indirildi. Genel lise, Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi ve Anadolu Lisesi dışında birçok okul birleştirildi. Düz Liseler Anadolu lisesine dönüştürüldü (2010). 2013-2014 yılında 1953 genel lise Anadolu lisesine dönüşümü sağlandı. Anadolu Lisesini kazanamayan meslek lisesine gitmek zorunda kaldı. Arapça seçmeli ders oldu (2011).

Hükümet yükseköğretime giriş sınavlarında netleşme uğraşı verirken, bir yandan liselerin yapısında da düzenlemeye gitti. Liselerde üç yıl olan eğitim süresini 2005 yılında dört yıla çıkarıldı. Zorunlu dersler azaltılarak seçmeli derslerin sayısı

artırıldı. Haftalık ders yükü 10 saat kadar düştü. Yabancı dilde ders kaldırılarak, Anadolu ve fen liselerinde, bazı derslerin yabancı dilde öğretimine son verildi. Sadece İstanbul'da birkaç okulda hazırlık sınıfı kaldı. Süper liseler olarak nitelendirilen liseler ve Anadolu liseleri ile birleştirildi. Bir yıl hazırlık eğitimi verilen ve not ortalaması ile girilen süper liselerin tamamı Anadolu lisesi oldu. Genel lise ve meslek lisesinin 1. sınıfı ortak oldu. Genel liselerin birinci sınıfında verilen derslere meslek tanıtımı, yönlendirme ve ortak beceriler ile bilgisayar dersleri de eklendi.

Ayrıca 2010-2011 eğitim ve öğretim yılından beri ilk ve ortaöğretim kurumlarında uygulanmaya başlanan “Değerler Eğitimi Projesi”, sadece din derslerinin sayı ve etkisinin artırılması amacıyla yapılmıştır. Değerler eğitimi kapsamında her ay için adalet, sorumluluk, sevgi, güven vb. başlıkların birinde okullarda çeşitli etkinlikler düzenlenmesi istenmekte, konu ile ilgili sempozyum ve etkinlikler sürekli düzenlenmektedir. Halihazır da, Bakanlık tarafından gönderilen genelgelerle uygulanması istenen değerler eğitiminde konu başlıkları dini kişiliği ile tanınan örneklerle ya da dini öğelerle bağlantılandırılmaktadır.

4.3.3 Üniversite

Yükseköğretim bir ülkenin gerek duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, bilginin üretilmesinde ve topluma hizmette önemli bir unsur olması nedeniyle siyasi partilerin ilgisini çekmiştir. Her parti üniversitelerin nitel ve nicel gücünden faydalanmak amacıyla yeni üniversiteleri kurmaya çalıştılar. Özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde kurulan üniversite sayısı bariz bir artış göstermiştir. 2002 yılından önce 53 devlet 23 vakıf olmak üzere üniversite sayısı 76 iken, 13 yıllık iktidarları döneminde 2003-2015 yılları arasında 56'sı devlet, 53'ü vakıf üniversitesi olmak üzere 109 yeni üniversitenin kurulması ile toplam üniversite sayısı 109 devlet, 76 vakıf olmak üzere bu sayı 185'e ulaşmıştır (Akpatri, 2015k).

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2023'de ulaşmayı istediği hedefler için, beşeri sermaye, istihdam ve nitelikli insan gücünün önemli olması üniversitelerin kurulmasında etkili olmuştur. Üniversitelerin artması ve istenilen atamaların yapılması nedeniyle partinin Yüksek Öğretim Kurulunu (YÖK) yönetme adına

sayısal güç kazanmasını da sağladı. Bu durum YÖK'ün hükümetin politikaları doğrultusunda karar alma eğilimini artırdı. İlk olarak 13 yıldır yürürlükte olan katsayı uygulamasını tamamen kaldırma kararını alarak, 2012 yılından itibaren üniversiteye giriş sınavlarında imam hatip ve meslek lisesinde okuyan öğrenciler ile genel liselerdekiler aynı şartlarda yarışmasını sağladı. Bu durum İmam hatip lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha çok üniversiteye yerleşmelerini sağladı. Yeni YÖK yasa tasarısı ile üniversitelerin yapısını, yönetim sistemini, öğretim görevlilerinin özlük haklarını değiştiren ya da reforme eden bir çok alanda düzenlemeler yapıldı. YÖK'e geniş yetki veren bu tasarı ile hükümetin üniversitelere müdahale etme yetkisininide artmıştır.

Başbakan Ahmet Davutoğlu, 7 Haziran sonrası gereken oyu almaları halinde Üniversiteye giriş sisteminde köklü değişiklik yapılacağını, Seçim bildirgesinde liselere yükseköğretime geçiş sınıfı her türdeki lisede, 11'inci ve 12'inci sınıfların, öğrencinin devam etmek istediği yükseköğretim programına geçiş için hazırlık yapmasını sağlayacak veya bir mesleğe hazırlayacak derslerden oluşan modüller halinde düzenleneceğini açıklamıştı. Üniversite giriş sistemini gözden geçirecek, öğrencilerin gerçek performansını dikkate alan ve sınav stresini en aza indirecek bir yaklaşımla tekrar formüle edileceğini böylece, üniversitelere girişte de liselere geçiş sınavında (Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş) olduğu gibi, çoklu sınav sistemi getirilmesi planlanıyor (Akpatri, 2015k). Üniversiteye girişte, yüksek öğretim kurumlarının (fakülte ve yüksekokullar) kendi sınavlarını yapma imkanı da verilmiş olacak. Bildirgede, YÖK yasasının da yeniden değişeceği, "üniversite özerkliğini odağına alan" yeni bir "Yükseköğretim Çerçeve Yasası" hazırlanacağı da vaat edildi (Akpatri, 2015k).

4.4 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme

Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde, Ortöğretim ve Yükseköğretime Yerleşme amaçlı yapılan sınavlara yer verilmiştir.

4.4.1 Orta Öğretime Yerleştirme Amaçlı Yapılan Sınavlar

Türkiye’de ortaöğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sürecinde temel belirleyici unsur merkezi sınavlar olmasına rağmen, sınavların, yapısı, içeriği, puan hesaplama yöntemi gibi konularda oturmuş bir sistem belirlenememişti. Son on iki yılda dört farklı sınav sistemi uygulandığı gibi tekrar dönüşüm söylentileri gündemdeki canlılığını korudu. Dönüşümün bu sıklıkta yapılması birçok kişiyi tedirgin etsede, Çelik (2011) merkezi sınavların eğitim sistemi, öğrenci ve veliler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak hatta yok etmek amacıyla yapıldığını belirtti.

Adalet ve Kalkınma Partisi orta öğretime yerleşme amaçlı yapılan sınavlardaki ilk değişikliği diyebileceğimiz Liselere Giriş Sınavını (LGS) 2005’te kaldırılarak yerine Ortaöğretim Kurumları Sınavını (OKS) getirdi. Bu sınav, önceki yıllarda olduğu gibi öğrencilerin 3 yıllık ortaöğrenim sonunda tek bir sınava girmelerini düzenliyordu. Ancak bu sınav içerik, müfredat ve katsayıları açısından LGS’den farklı özellikler taşıyordu. İlk OKS 2006 yılında yapıldı. Dönemin Bakanı Hüseyin Çelik, Ekim 2007’de ise tek sınavın kaldırılmasına karar verildiklerini açıklamıştı (zaman, 2007). Artık üç sınav yani 6, 7, 8. sınıflarda Seviye Belirleme Sınavı (SBS) yapılacak. Bu yeni sınav sistemiyle sınav notunun yanında yıl sonu başarı notu ve davranış notunun da liseye geçişte etkisi olacak şekilde uyarlandı. Değişiklikteki gerekçe öğrencilerin üç yıllık birikimlerini tek sınav ile ölçmenin doğru olmadığına kanaat getirilmesiydi. MEB, sınavı üç yılda üç sınıfa yayarak dershaneye olan ihtiyacı azaltacağından artı bir kazanç olarakta görüyordu. Son OKS 2008’de yapıldı, o yıl 6. ve 7. Sınıfa olanlar da ilk SBS’ye girmiş oldular. Ancak burda bakanlığın hesaba katmadığı bir şey oldu. Sınav 6. Sınıftan itibaren yapılmaya başladığı için dershaneye başlama sınıfı 4’e kadar düştü.

6,7 ve 8. sınıfta uygulanan SBS sistemin üzerinden üç yıl geçtikten sonra bu kez dönemin Bakanı Nimet Çubukçu tarafından kaldırıldı. 2010 yılında yeniden tek sınava dönüldü. Öğrenciler bu seferde daha önceki sınavlarda olduğu gibi bir tek sekizinci sınıfta SBS’ye girmek zorunda kaldılar. Bakan Çubukçu, öncesinde de öğrenciyi dershaneye yönlendiren uygulamadan vazgeçeceklerinin işaretini vermişti. Getirilen sistemin okul dışı alternatiflere yönelimi artırdığına, okulun eğitim sistemindeki etkinliğini kaybetmesine yol açtığına ve çocukların sosyo-psikolojik

gelişimlerini olumsuz etkilediğine yönelik kamuoyuyla aynı fikiri palaştığını söylemişti (Analizmerkezi, 2010).

Nimet Çubukçu'dan sonra gelen Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer'de SBS'nin kaldırılacağına yönelik benzer açıklamalar yapmıştı (ntv, 2012). Ondan sonra gelen Nabi Avcı'da aynı görüşleri destekler nitelikte 2014 yılında SBS'nin yapılmayacağına yönelik benzer açıklamaları olmuştu. Bakan Avcı, okullarda yapılan sınavların bazılarını merkezi olarak Bakanlığın yapacağını, not havuzunun oluşturulacağını ve bunların da okullara girişlerde kullanılacağı bir sistem üzerinde çalıştıklarını söylemişti. Ancak yeni sisteme ilişkin henüz net bir taslak ortada yoktu. İfadelerden anlaşılan tek somut çalışma artık bir sınavla okullara yerleştirme yapılmayacağıydı. Sınav sayısında bir artış yapılarak test yerine açık uçlu soruların sorulacağı planlanıyordu. Üçbakanın benzer açıklamalarından sonra 2013-2014 Eğitim Öğretim yılının sonunda tasarlanan TEOG sınavı yapıldı. (Hürriyet, 2013).

Bu Sınav daha önce yapılan sınavlardan farklı olarak aşağıda belirtilen kurallar doğrultusunda uygulanacaktır.

- Ortaokul 8. sınıfta okul tarafından dönem dönem yapılan yazılı sınavlardan bir tanesi merkezi olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılacak.
- Bakanlığın yapacağı sınavlar temel derslerden olacak; Matematik, Türkçe, Fen ve Teknoloji, TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi
- Sınavlar birinci dönemin Aralık ayı ile ikinci dönemin Nisan ayında işlenen müfredat konuları çerçevesinde yapılacak
- 3 sınavı olan derslerden 2. sınav, 2 sınavı olan derslerden ise 1. sınav baakanlık tarafından merkezi olarak yapılacak,
- Öğrencilerin yabancılık moduna girmelerini önlemek için kendi okullarında kendi sınıflarında sınava girecekler
- Herhangi sebeble sınava giremeyen öğrenciler özürlerini belgelendirmeleri halinde, onlar için telafi sınavı yapılacaktır.

Bu yeni sistemin asıl amacı, öğrencinin başarısını anlık bir performansa dayalı olarak değil, geniş bir zaman dilimine yayarak öğrenciyi rahatlatmak macıyla yapıldığı ifade ediliyor. SBS'ye göre en temel farklılıkta bu yönde olmuştur.

4.4 .2 Yükseköğretime Yerleştirme Amaçlı Yapılan Sınavlar

Sistem değişiklikleri üniversitelere yerleşme amaçlı yapılan sınavlarda da sıkça gündeme geldi. 1999 yılına kadar uygulanmakta olan ÖSS ve ÖYS sınavlarının ikinci basamağı olan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) kaldırıldı. Bu tarihten itibaren artık tek basamaklı sınav sistemi uygulanacaktı. Bu durum üniversitelerin puan türlerini de değiştirdiği gibi öğrencilerin Ağırlıklı Orta Öğretim Başarı Puanıda (AOBP) hesaplanmaya başlanmış, mezuniyet alanlarına göre yapılan tercihe göre yüksek veya düşük katsayı puanı verilmeye başlandı. 2003'te sınav ve puan sistemindeki katsayı oranları değiştirildi. 2006 yılında ise soruların soru tipinde bir değişikliğe gidilerek, daha çok tüm müfredat göz önünde tutularak hazırlandı. Tek basamaklı sınav sistemi uzun bir süre devam edildi. Daha sonra öğrencinin geleceğini belirleyen bu sınavın tek aşamada yapılmasının sakıncaları tartışmaya başlandı. 2010 yılında ise iki kademeli bir sınav sisteminin uygulanmasına karar verildi. Birinci aşama YGS, ikinci aşamada LYS'den oluştu. YGS'de başarılı olan öğrenciler LYS'ye girebilecek. LYS yani Lisans Yerleştirme Sınavında 5 ayrı kategoride yapılamasına karar verildi. Bunun yanında puan türleri sözel, sayısal ve eşit ağırlıklı olarak birden çok puan türleri oluşturuldu.

Yükseköğretim kurumlarına geçiş için tasarlanılan bir diğer değişiklikte Başbakan Ahmet Davutoğlu 2015 genel seçim bilgesinde şöyle ifade etmişti. 7 Haziran iktidar olmaları halinde, YGS ve LYS sınav sistemini sil baştan yeniden yapılandıracaklarını, mevcut yapılan sınavlar yerine tüm liselerin son iki senesinin de öğrencinin yerleşmek istediği yükseköğretim programına göre bir eğitim almasını sağlayacak bir düzenlemeye gidilecek. Mezuniyet sonrası yapılacak değerlendirme sınavı ise öğrencilerin gerçek başarısını ortaya koyan ve sınav stresini en aza indirecek bir yaklaşımla tekrar formüle edilecektir. Böylece, yükseköğretime girişte de liselere geçiş sınavında (teog) olduğu gibi, çoklu sınav sistemi getirilecek. Üniversiteye girişte, yüksek öğretim kurumlarının ve fakültelilerin kendi sınavlarını yapma imkanı da verilmiş olacak (Akpatri, 2015).

4.4.3 Merkezi Sınavların Hegemonyasından Kurtulma Çabaları

TEOG, YGS ve LYS gibi sınavlarda başarılı olmak isteyen öğrenci ve aileleri sınav maratonu boyunca yaşadıkları duygular farklılık gösterse de genel anlamda stres ve kaygı vardır. Öğrencilerin sınav öncesi hazırlık aşamasında ve sınav esnasında yaşadığı bu farklı duygular onların iyi bir performans göstermesini büyük ölçüde engelliyor. Hemen hemen her öğrencinin yaşadığı ve etkilendiği bu olumsuz ruh hali, ebeveynleride büyük ölçüde etkilemektedir. Özellikle ebeveynler tarafından kendisine hedef belirlenmiş öğrenciler, kendilerini daha çok baskı altında hissetmektedirler. Çünkü bu öğrencilerin amacına ulaşmak için yaşadıkları çok çalışma duygusu onları fazlasıyla etkilemektedir. Öğrenci bu durumun üstesinden gelmek içinde ayrıca alternatif eğitim kurumlarına yönelmektedir. Bu yoğun tempo öğrencinin gerilmesine sebep olduğu gibi başarısınada büyük ölçüde etkilemektedir. Omuzlarında hissettikleri bu ağırlık ve sorumluluktan kurtulmak için, biran önce sınava girip ve rahat bir nefes almayı dört gözle beklemekteler. Bunu gören bakanlık öğrenci ve ebeveynlerin sınav kaynaklı yaşadığı stres ve kaygıyı azaltmak için sık sık sınavların yapısında bir düzenleme ve değişiklik yapmaktadır.

Bu düzenlemeler daha çok liselere geçiş amaçlı yapılan sınavlarda olmuştur. Bu doğrultuda; Öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirmek, başarı değerlendirmesini sürece yaymak, eğitim sürecinde öğretmenlerin ve okulun rolünü daha etkin kılmak, ülke çapında müfredatın aynı zamanda uygulanmasını sağlamak, öğretmenin meslekî başarısını ve alan bilgisini artırmak, öğrencilerin okula düzenli gelmesini teşvik ederek devamsızlığını en aza indirmek, okul dışında faaliyet gösteren eğitim kurumlarına yönelik gereksinimi azaltmak, telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak, sınav kaygısını sürece yayarak azaltmak, öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek, orta ve uzun vadede ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikleri değerlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için Ortaöğretime geçiş sistemi yenilenme uğraşında. Bu son yenilenme sonucunda TEOG sınav sistemi getirildi. Adalet ve Kalkınma Partisinin 2015 seçim Bildirgesinde, lisedelerdeki bu yeni sisteme bağlı olarak, üniversite sınavının da değişeceğinin ipuçlarını verdi. Bildirgede, "Üniversite giriş sistemini gözden geçirecek, öğrencilerin gerçek

performansını dikkate alan ve sınav stresini en aza indirecek bir yaklaşımla tekrar formüle edecektir" denildi. Böylece, üniversitelerde de, liselere geçiş sınavında (teog) olduğu gibi, çoklu sınav sistemi getirilecek (Akperti, 2015m).

Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun Milli Eğitim Bakanlığı'ndan aldığı brifingle üniversite giriş sınavı yerine lise son sınıfta okuyan öğrencilerin gördüğü derslerden sınava alınması gibi çalışmalarda gündeme geldi. Yükseköğretime Geçiş Sınavının (YGS) kaldırılması, ortaokullardaki TEOG benzeri sistem daha da geliştirilip, 8. sınıflarda 6 dersten uygulanan sınavların üniversitelere girişte 10'a çıkarılmasında belirlenen hedefleri arasında yer aldı (Bugün, 2014).

4.4.4 Dersanelerin Kapatılması

Sınav kaygısını azaltmak için yapılan birçok çalışmanın yanında dersanelerin kapatılması da önemli bir seçenek olarak gündeme geldi. Çünkü dersanelerin varlığı bir çok kişide stres ve kaygı yaratıyordu. Öğrenci, veli için emek ve zaman kaybıydı. Sorunun çözülmesine yönelik getirilen alternatifler öneriler dersanelerin kapatılmasını gerektiriyordu. Dersanelerin kapatılmasına yönelik atılan her adım yapılan her çalışma tartışmalarında beraberinde getirdi. Hükümet dersanelerin eğitim sisteminin bir kamburu olduğunu aynı zamanda eşitsizliği artırdığını söylerken, veliler ise dersaneler kamunun sunduğu eğitimin eksiklerini kapatmak için mecbur kaldıkları bir imkan olarak ifade ettiler. Hükümet, üniversite sayısını ve kontenjanları artırarak, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayılarını azaltarak, eğitim içerik ve yöntemlerinde çağdaş yönelimleri hayata geçirerek dersanelere olan ihtiyacı azaltmaya çalıştı. Ayrıca zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması ile ortaya çıkan derslik açığını özel teşebbüsün desteğiyle gidermeye çalıştı. Böylece kamu yatırımlarının devlete getirdiği parasal maliyetin oranını da bir ölçüde azaltacaktı. Öyleyse dersanelerin dönüştürülmesi iyi bir fikirdi. Nitekim bu fikir dersane sektöründe çalışan büyük yatırımcıların da aklına yatıyordu. Ne var ki dersaneyi gerekli kılan en önemli sebeplerden biri çoktan seçmeli ulusal sınavlarla öğrencilerin kaderinin belirleniyor olması ve okulların da bu gerçeklikten uzak bir yaklaşımla eğitime devam ediyor olmalarıydı.

Her ne kadar gerek YÖK gerekse MEB ulusal sınavlarda yeni yaklaşımları hayata geçirerek bu baskıyı azaltacak önlemleri almaya çalıştıklarına ilişkin açıklamaları kamuoyu ile defalarca paylaşmaya çalışmışsalar da tartışmanın hedefinden sapması ve gündemin bulanık olması sebebiyle bu detaylar tam olarak anlaşılmadı.

4.5 MEB'İN Yeniden Yapılandırılması

14 Eylül 2011 tarihli Resmi Gazete 'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Milli Eğitim Bakanlığı yeniden yapılandırıldı (T.C:Resmi Gazete- 28054, 2011).

Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer yeni yapılanmayı "eskisine göre daha rasyonel, esnek ve çevreye daha duyarlı olacak" şeklinde bir değerlendirme yapmıştı. (Haberler, 2011). Bu düzenleme ile Bakanlığın 15 olan merkez teşkilatı ana hizmet birimlerinin sayısı 10'a indirilerek sadeleştirildi. MEB'deki genel müdürlük sayısında tasarruf sağlamak ve istediği yapıyı oluşturmak için yapılmış bir uygulamaydı. Okul Öncesi Öğretim Genel Müdürlüğü (GM) ile "İlköğretim GM" birleştirilerek Temel Eğitim Genel Müdürlüğü çatısı altında toplandı. Okul öncesi eğitimin zorunlu temel eğitim kapsamına alınması Hükümetin yakın hedefleri içinde yer olması nedeniyle bu iki müdürlük birleştirildi. Şuan iki kurumda tek bir yönetmelikle iş ve işlemleri yürütülmektedir. Erkek Teknik ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlükleri ile Ticaret ve Turizm Öğretimi GM, "Mesleki Eğitim GM" altında toplanmıştır. Eski düzenlemede mesleki eğitimde cinsiyete dayalı ayrı genel müdürlüklerin olmasının gereksizliğinden olacağı ki bu yeni uygulamayla cinsiyete dayalı ayrımın kaldırılmıştır."Yükseköğretim GM" kaldırılarak görevleri "Ortaöğretim GM"ne devredilmiştir."Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü" ile "Yurt Dışı Eğitim Öğretim GM" birleştirilerek "AB ve Dış İlişkiler GM" altında toplanmıştır. Benzer konuda iki ayrı genel müdürlük olmasının gereksizliği hissedilmekle beraber, okullarda son yıllarda uygulanan AB projelerinin önemi ve önümüzdeki yıllarda evrenselleşme konusunun okullarda daha fazla önem kazanacağı varsayıldığında il düzeyindeki teşkilatlanmada da Avrupa Birliği ilişkileri ve dış ilişkiler hizmet biriminin bulunmasının gerekliliğinden yapılmış bir çalışmadır. Çıraklık ve Yaygın Eğitim GM'nün adı

"Hayat Boyu Öğrenme GM" olarak değiştirilmiştir. "*Hayat Boyu Öğrenme*" yaşadığımız yüzyılda bilgi toplumunun en temel gereklerinden biridir. Bu felsefenin ülkemizde benimsenmesi ve hayat boyu öğrenme stratejisinin etkin bir şekilde oluşturularak uygulanması için gerekli bir düzenleme olarak görüldü. Eğitim Teknolojileri GM'nün adı "Yenilik ve Eğitim Teknolojileri GM" olarak değiştirilmiştir. Teftiş Kurulu Başkanlığı kaldırılmış yerine Rehberlik ve Denetim Başkanlığı getirilmiştir. Bakanlığa bağlı 450 kişilik "uzman" kadrosu görevlerinden alınmıştır.

Üst düzey yöneticiye "kadro karşılığı sözleşme" getirildi. Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı ve Üyesi, Genel Müdür, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı, Bakanlık Müşaviri, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Özel Kalem Müdürü, Şube Müdürü kadrolarında bulunanlar ile Bakanlık taşra teşkilatında İl Müdürü kadrolarında bulunanların görevleri sona ermiş, bu kadrolar boşaltılmıştır. Bu düzenleme ile MEB'te yönetici kadrosundaki personelin yenilenmesi söz konusu oldu. Teorik olarak boşaltılan kadroların tamamına yeni personel ataması mümkün olmakla birlikte, pratikte belirli bir oranda yenilenme söz konusu oldu.

Yöneticilerden dönemlik stratejik hedefler belirlemeleri ve bu hedeflerini gerçekleştirme düzeylerine göre performans değerlendirmesine tabi tutulacakları belirtildi. MEB'in Teftiş ve Talim Terbiye gibi köklü birimlerinin yapıları ve işlevleri yeniden düzenledi. Okul yöneticilerine rotasyon uygulaması getirilerek hantallığın önlenmesi amaçlandı. Okul yöneticilerinin seçiminde mülakat uygulaması getirilerek yöneticilik yeterliliklerinin belirgin bir biçimde tespitine imkan sağlayacak uygulamalar tercih edildi. Ne var ki tüm bu uygulamalar gerek ideolojik sebeplerden, gerek farklı toplumsal kesimlerin beklentilerinin örtüşmemesinden hep şüpheyle karşılandı. Bu şüpheyi haklı çıkaracak uygulamalara da şahit olunduğca beklenen dönüşüm yavaşladı. Ancak teşkilatı yapısının işlevselliğini artıracak dönüşümün önündeki en büyük engel, ihtiyaç duyulan nitelikli yönetici kadrolarının yetiştirilememiş olmasıydı.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeniden yapılanmasına dair Kanun Hükmünde Kararname, 14 Eylül Çarşamba günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe

girmişti. Bu andan itibaren tartışılan bu kararname, kimileri önemli hamle olarak değerlendirirken, kimilerine de hak hakuk anlamında sakıncalı görüyordu. Yürürlüğe giren bu yeni yasaya göre Milli Eğitim'in yapısında nasıl bir değişikliğe gidilecek, bu durum kimi ne şekilde etkileyecek, kadrolar hangi oranda değişecek, gibi sorular gündeme gelmişti. Eğitim otoritelerinin bazıları bu durumu “Oldukça yorulmuş, etkisini ve kendi içinde statükosunu kaybetmiş kadroların yenilenmesi” olarak yorumlarken, bazıları da bu değişikliği hukuksal (emeklilik ve özlük hakları gibi) problemler yaratabileceğine dikkat çekmişti. Genel görüş ise, bu değişikliğin MEB için bir devrim niteliğinde, olmasıydı (İk ve Koca, 2013).

4.6 Program/Müfredat

Türk milli eğitim sisteminin önemli bir sorunuda çağdışı kabul edilebilecek içerik ve yöntemlerle eğitim öğretimin sürdürülüyor olmasıydı. Eğitim müfredatı ile öğretim yöntem ve teknikleri gelişmiş ülkelere kıyasla acilen güncellenmesi gerekiyordu. Çünkü kamu kurumlarının verdiği eğitim hizmetinin yetersiz olması nedeniyle veliler, çocuklarının bu eğitim açığını özel eğitim kurularında telafi etmeye çalıştılar. OECD'nin yaptığı PISA sonuçlarından alınan neticeler ise küresel rekabet ortamında beşeri sermaye bakımından Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu şaşkınlıkla izliyordu. Adalet ve Kalkınma Partisi pedagojik sorunların çözümü için içerik ve metodun yenilenmesi gerektiği inancıyla, eğitim içerik ve yöntemlerinin çağdaş ihtiyaçları karşılama girişimi 2004 yılında başladı, ve beş yıl içinde okul öncesinden orta öğretimin sonuna kadar tüm sınıflarda tüm derslerin müfredatları yeniden ve oluşturmacılık kuramına göre yeniden hazırlandı.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın eğitim ve öğretim işlerini planlayan, yapılarını ve içeriklerini programlayan Talim ve Terbiye Kurulu eğitim ve öğretim işlerinin belli bir düzen içinde, planlı, programlı ve ülke için en faydalı olması bakımından bir müfredat yapısı içerisinde sunmaktadır. Çağın ihtiyaçlarına göre bu müfredat belli bir kural doğrultusunda değişim ve yenilenme gösterebilmektedir. Bu müfredat yapısının uygulandığı okullar bu yapıyı kullanarak öğrencilere eğitim ve öğretim hizmetlerini vermektedir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ve TÜBİ- TAK, eğitimdeki işleyişten kaynaklanan hantallığı gidermek ve bilgiyi kalıcı hale getirmek için,

ilkokul, ortaokul ve lise ders programlarında bir çok değişikliğe giderek, öğrenciyi merkeze alan yeni bir eğitim modelini getirdi. Bu model 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren tüm okullarda uygulanmaya başlandı. Bu yeni müfredatla katı davranışçı programdan vazgeçilmiş, onun yerine zihinsel, yapılandırıcı bir yaklaşıma geçilmiş oldu. Bu yaklaşım ile aktif öğrenme, yorumlayıcı, problem çözme, yaratıcı düşünme gibi becerilerin kazandırılması hedeflendi. Amaç öğrenciyi ezbercilikten kurtarmaktı.

Bu müfredat uzun bir süre Türk eğitim sistemine hizmet ettiysede Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer döneminde yeniden düzenlenmesi gündeme geldi. Dinçer tarafından planlanan bu çalışmalar, Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı tarafından kamuoyuna duyuruldu. Avcı, yaptığı basın toplantısında, yeni müfredatın öğrenmeyi kolaylaştırdığını bu sayede bilgilerin daha kalıcı hâle getirildiğini açıklamıştı (Aktüel, 2013). İlköğretimde; fen bilimleri, İngilizce, matematik derslerinin; ortaöğretimde matematik, biyoloji, fizik ve kimya derslerinin müfredatlarında değişiklikler yapılmış, söz konusu değişikliklerin olağan bir düzenlemeden daha kapsamlı olduğu söylenebilir. En temel değişiklik, ortaöğretim müfredatından bazı derslerde 10. sınıftan itibaren müfredatın temel düzey ve ileri düzey olarak ayrıştırılmasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren geçerli olacak ilkokul ve ortaokul müfredatıyla tüm sınıflarda matematik, 1'er saat artırılarak 5'er saat verilecek; yabancı dil öğretimine ise ilkokul 2. sınıftan başlanacak; gelecek yıl ilkokul 3. sınıf olacak öğrenciler de fen bilimleri dersi okuyacak. 4+4+4 eğitim sisteminin yürürlüğe girmesiyle zorunlu ve seçmeli derslerde de bir önemli bir düzenleme söz konusu olmuştur.

4.6.1 Zorunlu Dersler

Eğitim sisteminin değiştirilmesiyle zorunlu ders saatlerinde de bir değişiklik söz konusu oldu. ilkokul 1. sınıfta 26, ilkokul 2. ve 3. sınıflarda 28'er, ilkokul 4. sınıfta ise 30 saat oldu. Ortaokul 5. ve 6. sınıflarda 28 saat, ortaokul 7. ve 8. sınıflarda 29 saat verilmeye başlandı.

Ders saatlerine ilişkin yapılan düzenleme yanında ilkokul ve ortaokuldaki zorunlu dersler tekrar belirlenmiştir.

Tablo 3: İlkokul ve Ortaokulda Zorunlu Dersler

Zorunlu Dersler	
İlkokul	Ortaokul
*Matematik *Fen Bilimleri *Türkçe *Yabancı Dil *Hayat Bilgisi *Sosyal Bilgiler *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi *Görsel Sanatlar *Müzik *Oyun ve Fiziki Etkinlikler *Trafik Güvenliği *İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi	*Fen Bilimleri *Türkçe *Matematik *Sosyal Bilgiler *İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük *Yabancı Dil *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, *Görsel Sanatlar *Müzik, *Beden Eğitimi ve Spor *Teknoloji ve Tasarım ve *Rehberlik ve Kariyer Planlama

Daha önceki dönemlerde 4. sınıftan itibaren verilen yabancı dil eğitimi yeni sistemle 2. sınıf ders çizelgesinde yer aldı. 2. ve 3. sınıfta verilen yabancı dil eğitimi 2 saatle sınırlı tutuldu. 4. sınıfta ise bu süre bir saat artırılarak, 3 saat şeklinde düzenlendi. Temel Eğitimin Ortaokul kısmında ise yabancı dil dersi bütün sınıflarda (5-8) 4'er saat şeklinde okutulacak. Bu uygulamayla yabancı dil olarak en çok tercih edilen İngilizce dersi bu şekilde 2 yıl erkene çekilmiş oldu. Bu uygulamanın bir diğer yeniliğinde Fen Bilimleri dersi ilkokul 3. sınıftan itibaren olacak şekilde ilkokul 3 ve 4. sınıflarda 3'er saat, ortaokul 5-8. sınıflarda ise 4'er saat şeklinde verilecek. Çizelgenin zorunlu dersler bölümünde yer alan ve yeni konulan insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersi ise ilkokul 4. sınıflarda okutulacak. Trafik güvenliği dersi sadece ilkokul 4. sınıfta; rehberlik ve kariyer planlama dersi ise sadece ortaokul 8. sınıfta zorunlu ders olarak alınacak. Türkçe ders saati ise geçen seneye göre sadece ilkokul 1. ve 2. sınıflarda birer saat azaltılarak 10'ar saat, ilkokul 3. sınıfta ise 3 saat azaltılarak 8 saate düşürüldü. Türkçe, ilkokul 4. ve 6. Sınıflarında

bir artırma söz konusu 4. sınıfta 2 saat artırılarak 8 saate; ortaokul 6. Sınıfta ise 1 saat artırılarak 6 saat olacak şekilde ayarlandı.(Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2015)

4.6.2 Seçmeli Dersler

MEB ile TTKB 4+4+4 Eğitim sisteminin ardından, okulların haftalık ders çizelgesini hazırladı. Çizelgede yapılan değişiklikler 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren ilokulun 1. sınıfı ve ortaokulun 5. sınıflında aşamalı okutulmak üzere düzenlendi. Ders çizelgesinde zorunlu derslerin yanında, seçmeli derslere de yer veriliyor. Seçmeli derslere ilkokul ders programında yer verilmezken ortaokulun bütün sınıfları (5-8) dahil olmak üzere çizelgede yer verilmiştir. Bu çizelgeyle öğrenci 2014-2015 eğitim öğretim yılının sonuna kadar haftada 8 saate kadar seçmeli ders alırken, zorunlu ve seçmeli derslerin toplamı 37 saati buluyordu. 2015-2016 eğitim öğretim yılından itibaren geçerli olacak şekilde 6'sı seçmeli 35 saate düşürüldü. Seçmeli derslerin benzer tarafları göz önüne alınarak 6 ayrı kategoriye ayrıldı. Dil ve Anlatım” kategorisinde Okuma Becerileri, Yazarlık ve Yazma Becerileri, Yaşayan Dillen ve Lehçeler, İletişim ve Sunum Becerileri; “Din, Ahlak ve Değerler” kategorisinde Kur’an-ı Kerim, Hz. Muhammed’in Hayatı, Temel Dini Bilgiler; ” “Yabancı Dil” kategorisinde Bakanlar Kurulunun onaylamasıyla kabul gören dillerin yer aldığı Yabancı Dil; “Fen Bilimleri ve Matematik” kategorisinde Bilim Uygulamaları, Matematik Uygulamaları, Çevre ve Bilim, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım;”Sanat ve Spor” kategorisinde Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Fiziki Etkinlikler, Drama, Zeka Oyunları; ”Sosyal Bilimler” kategorisinde ise Halk Kültürü, Medya Okuryazarlığı, Hukuk ve Adalet, Düşünme Eğitimi derslerini içermektedir.

Bir seçmeli dersi öğrencinin istemesi halinde 2 veya 4 defa alma hakkına sahiptir. Öğrenci istediği dersi sınıf bazında birden fazla alabildiği gibi farklı sınıf seviyesinde de alabilecek şekilde esnetilmiştir. Öğrenci, 5. sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez 8. sınıfta alabileceği gibi, bu dersi 5. sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir gruptan ders alabilecek şekilde düzenlenmiştir (TTKB, 2015).

İlköğretim ve Ortaöğretim kurumlarının yanında Özel Eğitim Kurumları da bu düzenlemeden etkilenmiştir. Yenilenmiş müfredat ile yeni özel eğitim programları geliştirildi. Özel Eğitimle ilgili Mesleki Eğitim Merkezleri için, on meslek grubuna yönelik programlar hazırlandı. Özel Eğitim Uygulama Merkezi Programı (Otistik Çocuklar İçin): Genel Müdürlüğüne bağlı otistik çocukların eğitim gördüğü özel eğitim uygulama merkezlerinin haftalık ders çizelgelerinde yapılan değişikliğe bağlı olarak hazırlanan program 2013-2014 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulmuştur (Akpanti, 2015n).

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin hayata geçirdiği yeni eğitim müfredatlarını neoliberal ekonomi politikalarının bir sonucu olarak ortaya çıktığını söyleyen İnal (2006), Makalenin ana savı, yeni ilköğretim müfredatının oturtmaya çalıştığı “neoliberal birey” modelinin temel saikinin, demokrasiye değil, piyasa ekonomisine duyarlı aktörler yetiştirmek olduğudur. Böylece güçlenmiş bir Türk burjuvası ile beraber AB politikaları doğrultusunda belirlenmiş bir müfredat ve aynı zamanda bununla birlikte milli/dini değerleri pekiştiren bir birey modeli öngörmüştür. Yeni ilköğretim müfredatı, liberal ekonomiyi anımsatan kalite, etkililik, verimlilik gibi kavramları sıkça kullandığını görmekteyiz. Bunun yanında yeni müfredatın demokratik temele dayanmasından kaynaklanan olumlu tarafları bulunmaktadır. Özellikle bu olumlu etkiyi eğitsel/pedagojik açıdan görebilmekteyiz. Ayrıca yenilenen müfredatta “insan” sermayesinin geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve bireycileştirmesi tamamen açık bir şekilde yapılmıştır (İnal, 2006).

4.7 Eğitim ve Teknoloji

Adalet ve Kalkınma Partisinin çağcıl gereksinimleri karşılayan ve iş piyasasının ve küresel rekabet ortamının beklentilerine duyarlı bir eğitim sisteminin kurgulanması amacıyla bilişim teknolojilerinin eğitim ortamlarına uyarlanması konusunda çalışmalara başladı. İlk döneminde her okula hızlı bant internet sağlayan ve bilgisayar sınıfları kuran Adalet ve Kalkınma Partisi hükümeti, 2011 yılında tüm sınıflara akıllı tahta kurulmasını, tüm öğrenci ve öğretmenlere tablet verilmesini hedefleyen FATİH Projesini hayata geçirdi. Böylece sadece eğitim bilişim teknolojilerinin kullanımıyla yeni çağa uyum sağlamış olmakla kalmayacak bu proje

sayesinde Türkiye bir bilişim üssü haline gelecek ve 2023 hedeflerinin tutturulması bakımından kalkınmanın motorlarından biri olarak değerlendirilecekti. Nitekim bu amaçla ihaleyi kazanan şirketlere yatırımlarını Türkiye’de yapma ve ar-ge birimlerini Türkiye’de kurma şartı getirildi.

Milli Eğitim Bakanlığının internet sitesinde Fatih Projesi’nin amaç ve gerekçeleri ile gerçekleştirme stratejisini şu şekilde ifade etmiştir.

Fatih projesinin temel amacı, öğrencilere çağın bir gereği olarak teknoloji ile eğitim sağlamaktır. Eğitime- öğretme sürecinde çeşitli duylara seslenerek dersin etkin bir biçimde sürdürülmesi sağlanması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda tüm okullara yaklaşık 570.000 dersliğe LCD panel etkileşimli tahta ve internet ağ altyapısı tedarik edilecektir. Bununla birlikte tüm öğretmen ve öğrencilere tablet bilgisayar verilerek, süreç Devlet Planlama Teşkilatı tarafından işletilecektir. Ayrıca Devlet Planlama Teşkilatına göre bu süreç beş yılda tamamlanacaktır (MEB, 2015).

2002- 2003 eğitim öğretim yılında okullarda kullanılan eğitim teknolojisi ihtiyacı karşılamadığı için, iki sınıfa ancak bir bilgisayar düşüyordu. Bu sayı 2013’te 17 öğrenciye 1 bilgisayar düşecek şekilde gelişme gösterirken, FATİH projesinin bitmesiyle de her bir öğrencinin bir bilgisayara sahip olması hedeflenmiştir.

Bilgisayarların okullarda kullanımının artmasıyla birlikte internet kullanımında bir ihtiyaç haline gelmişti. Bakanlık bu sorunu kendi eğitim kurumlarına ve çalışanlarına meb.k12.tr ile meb.gov.tr uzantılı e-posta adresi vererek gidermeye çalıştı. Yine bu paralelde yaptığı bir diğer çalışmada derslik sayısı yeterli olan okullara 30 Bin civarında bilgisayar sınıfını (BT) kurmuştur. BT sınıfı kurulamayan veya alt yapısı yeterli olmayan okullara da, her 15 öğrenciye bir projeksiyon, yazıcı, bilgisayar ve aparat düşecek şekilde ayarlanmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin bu eğitim teknolojilerinden maksimum düzeyde faydalanması içinde her türlü yazılım programlarının gönderimini sağlamıştır. Ayrıca 8 derslikten fazla dersliği bulunan 1220 ilköğretim okulunun yarısına 15+1 diğer yarısında 20+1 BT sınıfı kurularak, bu kapsamda 2002 den 2013 yılına kadar bütün illerlerdeki okullara 1 Milyona yakın bilgisayar ve ilgili donanım gönderilmiştir (Akpatri, 2015o).

Adalet ve Kalkınma Partisi teknolojik imkanlardan faydalanmak için eğitim ortamlarında kullanılan materyalin dönüşümü konusunda gayretli olduğunu görebiliyoruz. Bu gayret akıllı tahtadan tablet bilgisayara kadar birçok teknolojinin,

eğitimde kullanımına imkan sağlamıştır. Ama birçok teknoloji uzmanı bu teknolojik gelişmeyi yetersiz ve etkisiz olarak görmektedir. Bunlardan bilgisayar ve yazılım uzmanı Bill Gates, eğitimde teknolojinin kullanımına yönelik yürütülen Fatih Projesi ile öğrencilere verilen tablet bilgisayarların öğrenciyi pasifleştirdiğini, bunun yerine öğrencinin daha çok aktif olmasını sağlayan haklavelyeli bilgisayarın çok daha fayda sağlayacağı görüşündedir. Çünkü tablet tarzı bilgisayarlar kullanım şekli nedeniyle öğrenciyi daha çok okumaya mecbur bıraktığını, bu nedenle öğrencinin yazı yazma ve iletişim gibi becerilerinin gelişmediğini, önceki deneyimlere bakarak görmenin mümkün olduğunu ifade etmiştir. (Teknokulis, 2015).

4.8 Öğretmen ve Yönetici Seçme/Yetiştirme ve Atama

Adalet ve Kalkınma Partisi kamu yönetiminde reform konusunu en baştan itibaren gündemine almıştı. Hesap verebilir, şeffaf, etkin ve yerinden bir kamu yönetimi sistemini hayata geçirebilmek için 2004 yılında dönemin Başbakanlık baş müsteşarı Ömer Dinçer tarafından hazırlanan kanun taslağında kamuda köklü bir dönüşüm amaçlanıyordu. Bu çerçevede milli eğitim teşkilatının da reformu gündemdeydi. Ancak yasa tasarısının özellikle yerinden yönetim yaklaşımına yönelik büyük tepki, yasanın o dönemde geçirilmesini engelledi. Buna rağmen hükümet sözleşmeli öğretmen istihdamı politikasıyla kamuda devlet memuru olmaktan kaynaklanan hantallığı eğitimde bir nebze azaltmayı ve böylece kademeli bir geçişi sağlamayı düşünse de bu uygulamada birkaç yılın ardından yine Başbakan tarafından yürürlükten kaldırıldı. Bu başlık altında değerlendirilebilecek diğer bir hamle ise öğretmenlik kariyer basamakları uygulamasıydı. Bu uygulama da, alt yapı eksiklikleri üzerine kurulduğundan ancak bir kere uygulanabildi ve çalışma barışını bozabilecek sonuçlar ortaya çıkmaya başlayınca da bir daha gerçekleştirilemedi. Yönetim ve organizasyon konusunda atılan adımlardan biri de eğitim ve okul yöneticilerinin atanması ile ilgili girişimlerdi. 1999'dan itibaren on beş kez değişen eğitim yönetici atama yönetmelikleri ile profesyonel bir yönetim kültürünü yerleştirmektir ancak bu çabalar yetersiz kaldı.

Yönetici Atama Yönetmeliğinde yapılan düzenlemesiyle 75 bin kadar idari kadroda çalışan yönetici, konum itibarıyla bir belirsizliğin içine girdiler. Bu

düzenlemeyle boşalan yönetici kadro yerine ‘sözlü sınavla’ yeni yönetici ataması yapıldı. Mülakatla yöneticilerin belirlendiği bu uygulama genişletilerek, öğretmen adaylarına, bazı memur kadrolarına ve yurtdışına mastır ve doktora eğitimini almak için gönderilecek öğrencilere de uygulama şartı getirildi. 2014-2015 eğitim öğretim yılı itibariyle atanan öğretmen adayları, artık temel ve hazırlayıcı eğitim kurslarını almadan, sene sonu Milli Eğitim Komisyonları tarafından yazılı ve sözlü sınava tabi tutularak değerlendirileceklerdir .Milli Eğitim Bakanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği’ne göre, asil öğretmen olmak isteyen aday öğretmenler, en az bir eğitim öğretim yılında fiilen görev yapmış ve performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartlarını sağlamak kaydıyla, yapılacak yazılı veya ve sözlü sınava girmeye hak kazanırlar. (Resmi Gazete-29329, 2015).

Yönetici ve memur kadrolarının belirlenmesi için yapılan sözlü sınavlar, hem atamada hemde görevden alma konusunda etkili olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü bu uygulamayla binlerce MEB bürokratinin çalışma pozisyonları somut bir gerekçe gösterilmeden değiştirildi. Tasfiyeler, dershaneleri kapatan ve bakanlık kadrolarını boşaltan 6528 sayılı “Millî Eğitim Temel Kanunu” ile “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararname ile Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetmelik”e istinaden. Bir kurumda (okulda) 4 yılını doldura idareciler ile, il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerinde idari kadroda çalışan tüm yöneticilerin görevlerine son verildi. Merkez Teşkilatı’ndaki şube müdürleri eğitim uzmanı olarak görevlendirilirken, bürokratlar da daha alt birimlere gönderildi. Yine bu yönetmelikle 16 bin okul müdüründen 7 binden fazlası yöneticilik vasıfları üzerinden alınarak, yerine yeni yöneticiler görevlendirildi. Böylece bakanlık yapacağı reformlar için arzuladığı yönetici profiline hazırlamış oldu. (Eğitim Kurumları Yöneticilerini Görevlendirme Kılavuzu, 2015).

4.9 Eğitim Finansmanı

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının övünerek anlattığı en önemli icraatlarından biri Cumhuriyet tarihinde ilk kez eğitime ayrılan bütçenin savunmaya ayrılan bütçeyi geçerek ilk sıraya yükseltilmesiydi. ‘2005’ten bu yana Millî Eğitim ve Sağlık bakanlıklarının bütçeleri MSB’ninkini geçiyor” (Aksiyon, 2012). Bu bütçe

acil derslik ihtiyacının karşılanması ve öğretmen maaşlarının yükseltilmesi başta olmak üzere temel ihtiyaçların giderilmesi amacıyla kullanıldı. Hayırseverlerin katkısının alınması amacıyla geliştirilen projeler de bu dönemde etkili sonuçlar verdi. Diğer taraftan Parti serbest piyasa ekonomisi kurallarına uygun bir devlet yönetimini önceliğini ısrarla savundu. Devleti küçültmek gerektiği, sadece düzenleyici olarak görev yapması gerektiğini vurgulandı. Bu minvalde özel teşebbüsün eğitim sektörüne yatırım yapmasını teşvik etmek amacıyla gerek kalkınma planlarında gerekse hükümet programlarında sürekli hedefler konuldu. 2005 yılında özel okulların boş kalan kontenjanlarına alınacak öğrencilerin maliyetlerinin devlet tarafından ödenmesi teklifi bu amacı gerçekleştirmeye yönelik en somut politikalardan biri olarak gündeme geldi. Ancak bu politika da benzer gerekçelerle aşırı tepki gördü ve uygulamaya geçirilemeden rafa kaldırıldı.

Aşağıdaki tabloda Miili Bakanlığı'nın 2002'den bu yana eğitim bütçesinde yaptığı düzenlemelere ilişkin sayısal verilere yer verilmiştir.

Tablo 4: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi

Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi			
Yıl	2002	2014	Yüzdellik Artış
Miktar	7,5 Milyar	55,7 Milyar	% 642
Millî Eğitim Bakanlığının Konsolide Bütçeden Aldığı Yüzdellik Pay			
Yıl	2002	2014	2015
Yüzdellik Pay	% 7,60	% 12,81	% 13,11
Millî Eğitim Bakanlığının Gayri Safi Yurtiçi Hasıladan Aldığı Yüzdellik Pay			
Yıl	2012	2014	2015
Yüzdellik Pay	% 2,13	% 3,24	% 3,19
Artış	% 50		

Yükseköğretim Bütçesi		
Yıl	2002	2015
Miktar	2.495.967.700 TL	18.493.252.000 TL
Üniversitelere Ayrılan Bütçenin Konsolide Bütçeden Aldığı Pay		
Yıl	2002	2015
Yüzdellik Pay	% 2,54	% 3,15
Üniversitelerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıladan Aldığı Yüzdellik Pay		
Yıl	2002	2015
Yüzdellik Pay	% 0,71	% 0,95
Ücretsiz Dağıtılacak Ders kitapları İçin Tahsis Edilen Kaynak		
	Yıl	Miktar
İlköğretim	2015	240 Milyon TL
Ortaöğretim	2015	183 Milyon TL

(Akperti, 2015p)

4.10 Eğitimin Sayısal Görünümü

Okul ve derslik sayısı

21. Yüzyıla girdiğimiz bu yıllarda anayasada zorunlu ve kamu tarafından ücretsiz sunulması gereken temel eğitimin en büyük sorunu kalabalık sınıflar ve öğretmen yetersizliği idi. 2002 yılında derslik ve öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı bir hayli fazlaydı. Adalet ve Kalkınma Partisi bu temel eksikliği gidermek amacıyla önceliği derslik yapımına ve öğretmen sayısını artırmaya verdi. 2002-2003 eğitim-öğretim yılında ilkokul ve ortaokulda her bir sınıfa ortalama 36 öğrenci düşerken, bu sayı lisede 31 öğrenciye kadar düşüyordu. 2015 yılında ise ilkokul, ortaokul ve ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısında önemli bir azalma olmuştur. Bu sayı her üç kademe içinde sınıf başına 26 ve 28 öğrenciye kadar bir düşüş gerçekleşmiştir (Akperti, 2015r).

Türkiye genelinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı

Adalet ve Kalkınım Partisi iktidarının eğitimdeki ilk yılı olan 2002-2003 eğitim-öğretim yılında, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 28-30, lisede 18-20 iken, norm güncelleme çalışmasıyla öğretmen başına düşen öğrenci sayısı azaltılarak, sınıfların kalabalık olması engellenmiştir. Bu çalışmalar neticesinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilkokulda 18-20, ortaokulda 16-18, lisede 13-15'e kadar düşmüştür (Akperti, 2015r).

Öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayısı azaltılarak, yapılan bu uygulamanın bir doğal sonucu olarak okulların öğrenci mevcudu da azalmıştır. 2002-2003 eğitim-öğretim yılında okul başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 294, ortaöğretimde 399, genel ortaöğretimde 624, mesleki ve teknik ortaöğretimde 242'dir (akparti, 2015r). 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ise okul başına düşen öğrenci sayısı ilkokulda 197, ortaokulda 292, ortaöğretimde 466, genel ortaöğretimde 446, mesleki ve teknik ortaöğretimde 481'dür (akparti, 2015r).

13 Yılda Kurulan Üniversite Sayısı

Resmi rakamlara göre Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarından önce, 53 devlet üniversitesi ile 23 özel üniversite olmak üzere toplam üniversite sayısı 76 iken, partinin iktidarını sürdürdüğü 2015 yılına kadar vakıf ve devlet üniversite sayısı 185'i bulmuştur. Bu üniversiteler bünyesinde,

- 1.559 fakülte
- 654 enstitü
- 537 yüksekokul
- 968 meslek yüksekokulu bulunmaktadır.

Atanan Öğretmen sayısı

2003 yılından Eylül 2013 tarihine kadar 408.274 kadrolu öğretmen alımı yapılmıştı. 10.10.2013 tarihli MEBBİS Norm İşlemleri Modülü verilerine göre Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi örgün ve yaygın eğitim kurumlarında 735.248

öğretmen görev yapmaktadır. Ayrıca 74.297 eğitim kurum yöneticisi ile birlikte toplamda 809.547 öğretmen görev yapmaktadır. 2013-2014 eğitim öğretim yılında ücretli olarak görev yapan öğretmen sayısı 51.003'tür.

Millî Eğitim Bakanlığınca “Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Yarışma Sınavları Haklarında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde 10.10.2013 tarihi itibarıyla engelli personel istihdamı kapsamında 1.311 öğretmen ve 6.995 personel istihdam edilmektedir (Akpatri, 2015r).

4.11 Seçim Beyannamesi

Adalet ve Kalkınma Partisi 7 Haziran 2015 seçimleri öncesi Seçim Beyannamesinde (Akpatri, 2015s) Dikkat Çeken Eğitim Vaatlerini 15 Nisan 2015 tarihi itibarıyla açıkladı. Beynamede geleceğe dönük eğitim alanında yapmak istedikleri düzenlemelere ilişkin bilgiler mevcuttur. Bu bilgiler ışığında eğitimde önemli değişikliklerin olacağı görünmektedir.

4.11.1 Neler Yapılacak ?

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin ikinci atılım dönemi olarak ifade ettikleri seçim sonrasında, *iyi değerlendireceklerini eğitimi de en önemli gündem maddesi olarak önceliklikleri arasında olacağını ifade ederek.* iktidarları döneminde eğitimdeki altyapı ve erişim sorunlarını çözdüklerini, seçim sonrasında eğitimin kalitesini artıracak önemli reformlar tasarladıklarını, öncelikli olarak öğrencinin gelişimini her yönüyle dikkate alan eğitim öğretimi bir bütün olarak gören, sentez ve analiz yeteneği gelişmiş, temel bilgi ve becerilerle donanmış; hak ve adalet sorumluluğunu, milli kültür ve değerlerini özümsemiş bir bilgi toplumunun inşasını hedeflediklerini ifade ettiler.

Eğitimde yapılmak istenilen düzenlemelerin koordiyonundan sorumlu Millî Eğitim Bakanlığı'nda revize edilmeside gündemde. Bu revizeyle MEB sadece ulusal ve kurumsal bazda politika belirleme, koordinasyon ve denetimden sorumlu olacaktır. MEB'i gereksiz ağırlıklarından kurturmak ve sorunlar karşısında sağlıklı çözümler üretmek için yerel müdahalenin daha etkili olacağı düşünülmüş, eğitim

bileşenleriyle ilgili sorunların yerel düzeyde çözülmesi için yerel yönetime yetki verilmesi de tasarlanmış bir çalışmadır.

Kalite için 'Eğitim Kalite Endeksi'

Adalaet ve Kalkınma Partisinin son zamalarda sıkça telafüz ettiği eğitimde kaliteyi yakalamak için, “Eğitimde Kalite Seferberliğini” başlatacaklarını bunun yapılabilmesi içinde 'Eğitim Kalite Endeksi’” hazırlanacaklarını, bu endeks aracılığıyla sınıf, okul türü, ilçe, il ve bölgeler düzeyinde Türkiye'nin eğitim kalitesi haritasını ortaya çıkartarak, ihtiyaç duyulan yere fırsat eşitliği kapsamında müdahale edilmesi sağlanacaktır.

Öğretmen yetiştirme ve eğitim yönetimi alanlarında yapılacak dönüşümler

Eğitimde yapılacak gelişmelere bağlı olarak öğretmen yetiştirme ve eğitim yönetimi alanlarında da önemli dönüşümler yapılacak, öğretmen yeterliliğiyle ilişkilendirilmiş Ulusal Öğretmen Strateji Belgesini hazırlanarak, bu yeni sisteme göre, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerini eğitim fakülteleri; branş öğretmenlerini ise fen edebiyat fakülteleri yetiştirecektir. Ayrıca öğretmenler, mesleki başarılarının yanı sıra, sınavdan aldıkları puana göre yükselme şansına sahip olacaktır.

Yeni sisteme göre Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde göreve başlayan tüm öğretmenleri, aynı kademe ve dereceyle mesleğe başlatarak, bulunduğu konumda yükselmek isteyen öğretmenlerin sınav puanı, akademik ünvanı ve mesleki başarısı dikkate alınarak değerlendirmeyi planlamakta. Başarı puanına göre öğretmenin özlük hakları ve maaşı artırılarak, performansına göre imkan sağlanacaktır. Bu uygulama belli zaman aralıklarıyla yapılarak öğretmenin kendini geliştirme ve güncel tutma konusunda motive olmasını sağlayacaktır. Yapılacak olan yeniden değerlendirmeyle başarılı olan öğretmen konumunu korurken, başarısız olan öğretmende bir alt dereceye düşürülecek. Bakanlık bu sistemle çalışan öğretmeni tespit ederek mesleği ile ilgili bazı konularda öncelik hakkı tanımayı ve eğitimdeki kaliteyi artırmayı hedefliyor.

Müfredat

Öğretmen yetiştiren fakültelerin düzenlenmesi gündeme gelerek, müfredatın yenilenmesi bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Tasarlanan müfredat ile eğitim fakültesine halen devam eden öğrenci veya mezunları için eğitim fakültesi dışındaki fakültelerde başka dallarda eğitim yapma imkanı verilecektir. Müfredatın eğitim kalitesi üzerindeki etkisi gözlemlenerek bilgiyi üreten ve katma değere dönüştüren nitelikli bir birey modelini yetiştiren bir yapı haline getirilecektir. Müfredat öğrenciyi ezberden kurtaran, öğrenmeyi öğreten, hayata hazırlayan ve değerleri aktaran dijital bir içerikle zenginleştirilecek. Dersler kazanımlar doğrultusunda görsel, işitsel, hareketli, etkileşimli ve dinamik öğelerle desteklenecek. Zengin materyal sayesinde öğrencilerin öğrenmeleri daha kolay olacaktır.

Ortaokul kademesinde ise tüm öğrencilerin temel yetkinlikleri kazanmalarını sağlamak amacıyla, başlatılan program güncelleme çalışmalarına devam edilecektir. Ortaokullarda hayata geçirilen seçmeli ders uygulaması da geliştirilerek, 8. sınıfta yapılan TEOG sınavıyla öğrenci başarısının yanında eğitim performansının izlenmesinde ve değerlendirilmesinde kullanılacaktır. Liselerde tür farkı gözetilmeden 9'uncu ve 10'uncu sınıfları temel bilgilerin kazandırılmasına yönelik ortak programların uygulanması, 11'inci ve 12'nci sınıflarda ise öğrencinin devam etmek istediği yükseköğretim programına geçiş için hazırlık yapmasını sağlanması veya bir mesleğe hazırlayacak derslerden oluşan modüller halinde düzenlenecektir.

Yabancı Dil Öğretimi

Bugüne kadar öğrencilerin yabancı dili öğrenememesi Adalet ve Kalkınma Partisi'ni bir arayış içine sokmuştur. Öncelikle öğrencilerin dil öğrenmede yaşadıkları güçlükler tespit edilecek, ardından gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Bu düzenlemeyle öğrenciler yazılı ve sözlü iletişim kurabileceklerdir. Çözüm olarak Milli Eğitim Bakanı 5. sınıfları hazırlık sınıfı yapma gibi bir girişimlerinin olduğunu ifade etmiştir.

Eğitim Teknolojisi

Eğitim alanlarında Fatih Projesinin işlevsellik kazanmasıyla fırsat eşitliği önemli ölçüde sağladıklarını, bu eğitim teknolojilerinden daha fazla yararlanılarak uzaktan eğitim yöntemleriyle dezavantajlı kesimlerin faylanmasına imkan sağlanacaktır. Okul öncesi eğitimi dahil ilkokul, ortaokul ve liselerde her bir vatandaşın fırsat eşitliği içinde adil ve kaliteli bir eğitim almasını sağlamak için kısa ve orta vadeli hedeflerinin olduğunu, okullarda ikili öğretime kaldırıp, tüm okullarda tam gün eğitim-öğretime geçilmesi için yeter sayıda teknolojiyle donatılmış derslik inşa edeceklerini ifade etmekte. Okul öncesi eğitimde, erişim imkanına sahip olmayan ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitim almasını destekleyecek teşvikler oluşturacak. Öğrencilere rehberlik hizmetlerini daha profesyonel bir şekilde yapacaklarını, eğitim ortamlarında kalite standartları doğrultusunda teknolojiyle donatarak geliştireceklerini ifade etmekte.

Okul bütçesi

Okul bütçelerine yönelik bir çalışmada ilk ve ortaöğretim bütçelerinin oluşturulmasıyla ilgilidir. Okul bütçesiyle ilgili mevcut uygulama, kaynağı bağış ve yardımlardan oluşan bir okul aile birliği hesabı vardır. Bu birlik hesabı okulun giderleri için kullanılmaktadır. Seçim Beyannamesiyle yapılmak istenilen düzenleme ise öğrenci sayısına göre okulun okul aile birliği hesabına belli bir bütçenin aktarılmasıdır.

Mesleki Eğitim

Ara eleman ihtiyacının karşılanması ve ihtiyaç duyulan mesleki alanlarda kaliteli elamanın yetiştirilmesini için mesleki eğitimin kalitesini artıracak özel tedbirler alınacaktır.

Yükseköğretim Çerçeve Yasası

Adalet ve Kalkınma Partisi Yükseköğretim alanında yeni bir reformu hayata geçirmeyi planlayarak, bu çerçevede, üniversite özerkliğini odağına alan yeni bir

"Yükseköğretim Çerçeve Yasası" hazırlayacaklarını üniversite yönetiminin, özerklik ve hesap verebilirlik temelinde yeniden örgütlenmesini, üniversitelerin öğretim üyesi yetiştirme ve araştırma altyapılarını dikkate alarak kategorilere ayırmayı, kategoriler özerklik düzeyleri bakımından farklılaşarak bu düzeylerin üniversitelerin ihtisaslaşmasına ve kamu kaynağının transferine esas teşkil etmesi sağlanacaktır. Üniversite giriş sistemini de el atarak öğrencilerin gerçek performansını dikkate alan ve sınav stresini en aza indiren bir yaklaşımla tekrar formüle edilmesine, öğrencilerin sürekli ders çalışarak, yaşadığı sınav baskısını azaltıp, yükseköğretime geçişteki sınavların yılda birden çok defa yapılmasına, yeni kurulacak üniversite ve fakülteler içinde yeni kriterlerin getirilmesine, bu kriterlerde en çok dikkat çeken bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda değerlendirilerek, ihtiyaç halinde kurulmasına onay verilmesidir. Özel üniversitelerin yanında yurtdışındaki üniversitelerinde Türkiye'deki faaliyetlerine imkan sağlanarak, yabancı öğrencilerin de Türkiye'ye gelmelerine kolaylık sağlanacaktır.

Yan dal ve çift anadal

Yükseköğretim öğrencilerinin yanı sıra mezunlara da çalışma alanlarını genişletmek, eğitim olanaklarını artırmak amacıyla yan dal ve çift anadal yapma imkanı getirilmesi tasarlanmaktadır.

Lisansüstü eğitim ve öğretim elemanı

Özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi dönemin sayıları sürekli artan üniversitelerin öğretim elemanı ihtiyacını karşılanması için Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile MEB'in yüksek lisans ve doktora öğrencilerine verdiği eğitim burslarının sayıları artırılacak, YÖK bünyesinde tema odaklı yeni lisansüstü burs programları oluşturulacaktır. Yükseköğretim kurumlarına ayrılan akademisyen sayıları ihtiyaç duyulması halinde tekrar artırılacaktır.

Ayrıca seçim bildirgesinde yüksek öğretimde yapılması planlanan çalışmalar şu şekilde ifade edilmiştir.

- Yüksek öğretim öğrencilerinin barınma problemi çözme anlamında yeni yurtlar yapılacak.

- Eğitimde özel sektörün oranının artması yönünde çalışmalar yapılacaktır.
- İş piyasasındaki talep edilen istihdama göre arz edilecek ve bu arz-talep denklemi korunacaktır.
- Ortaokul ve liselerde öğrencilerin kabiliyetleri doğrultusunda yönlendirecek “rehberlik sistemi” oluşturulacaktır.
- Mesleki eğitimde devlet kendini geri plana çekip, özel sektör, borsa ve yerel yönetimleri güçlendirip, onlara daha fazla sorumluluk yükletecektir (Ak Parti, 2015).

4.12 Beşinci Sınıflar Hazırlık Sınıfı Olacak

Yabancı dili temelden öğretmeyi hedefleyen iktidar, sorunu 5. sınıfı yabancı dil hazırlık sınıfı yaparak gidermeye çalışıyor. Eğitimciler tarafından radikal bir karar olarak tartışılan bu taslağın Anadolu liselerindeki hazırlık sınıfından pek farklı olmayacağıdır. Bu tasarı uygulamaya geçerse haftada 23 saate kadar yabancı dilde eğitim verilecek, geri kalan saatlerin büyük bölümü Türkçe’ye ayrılacak. Pilot uygulaması özel okullarda yapılması düşünülen bu uygulamanın başarılı olması halinde tüm devlet okullarına yaygınlaştırılması hedefleniyor. Bakanlık bu hazırlık sınıfı için önemli bir çalışma yürüttüklerini, her türlü inceleme ve araştırmanın yapıldığını, eğitim uzmanlarından faydalandıklarını belirterek, bu araştırmanın sonunda en kolay ve kalıcı dil öğrenme yaşının 10-12 yaş grubunun olduğuna dair güçlü kanaatin oluşmasıdır. Bakanlık, dil eğitiminin sadece İngilizce ile sınırlı olmadığını, ihtiyaca göre başka dillerde olabildiği gibi, imam hatip ortaokulları da dilerse ilk sınıflarında Arapça hazırlık sınıfını açabilecek (Hürriyet, 2015).

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 Sonuç

2002'den beri iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisi çevreden gelen talepleri merkeze alarak toplumsal ve kurumsal alanında birçok değişiklik yaptı. Bu değişikliğin en çok hissedildiği kurum hiç kuşkusuz Milli Eğitim Bakanlığı olmuştur. Buradaki dönüşüm ve değişimin boyutu eleştiri konusu olurken, atılan bazı demokratik hamleler de takdir görmüştür.

Son 13 yılda eğitimin içeriğinden sınav sistemine, Müfredattan, ortaokulda başörtüsünün serbest kalmasına; üniversiteye girişte uygulanan farklı katsayı uygulamasına, okul müdürlerinin görev yerlerinin değiştirilmesine; aday öğretmenlerin atama yönetmeliğinden, yöneticilerin atama yönetmeliğine; dershanelerin kapatılmasından, 5. sınıfların hazırlık sınıfı yapılmasına, liselerin dört yıla çıkartılmasından, düz liselerin kapatılmasına kadar 17 temel değişiklik pek çok uygulama hayata geçti. Kimileri bu düzenlemelerin bazılarını gereksiz ve ideolojik bulurken, kimileri ise elzem görmüştür.

Adalet ve Kalkınma Partisi Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can, HDP grubunun eğitim sistemi hakkında verdiği soru önergesi hakkında yaptığı konuşmada; *eğitimdeki dönüşümü ulus devletin ideolojik vesayet sultanından arındırmayı amaçlayan değişiklikler olarak* ifade ederken (Manşet, 2014) Eğitim-Sen Genel Başkanı Kamuran Karaca ise, Eğitim-Sen'in hazırladığı "2014-1015 Eğitim-Öğretim Seneyi Eğitimde Çöküşün Göstergeleri" raporunda; *Siyasi iktidar, bir yandan eğitim sistemini kendi siyasal ve ideolojik hedeflerine makul olarak biçimlendirmeyi sürdürürken bir yandan da, eğitimi laik ve ilmi temelden uzaklaştırarak kamu okullarının mukadderatlarına terk edildiğini* ifade etmektedir (Beserhaber, 2015).

Cumhuriyet'in kuruluşundan bugüne kadarki eğitim uygulamaları, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin eğitim alanında gerçekleştirdiği reformlar ve bu reformlara gelen eleştiri ve övgüler belli bir ideolojik refleksle yapılmaktadır. Türkiye toplumunun ideolojik zaafı edeniyle yapılan uygulamalar ve uygulamaya ilişkin

eleştiriler ideolojik öncelikler doğrultusunda yapıldığından neyin doğru neyin yanlış olduğunu anlamak zor olmaktadır. Bu durum eğitimcileri bilimsel olmayan verilerle uygulanan bir eğitim sistemine mahkûm etmektedir. Özsoy'un da (2012) ifade ettiği gibi eğitimsel gerçeklik nereden (yukarıdan mı yoksa aşağıdan mı?) baktığımızı bağlı olarak farklı biçimlerde görülür ve yorumlanır. Bu nedenle eğitim üzerine söylenen her söylem, yapılan her uygulama belli bir ideolojik görüşle yapıldığından eğitime dair doğruları tanımak zorlaşmaktadır.

5.2 Tartışma

Başbakan Erdoğan'ın, açıklamış olduğu demokratikleşme paketi ile kamuda başörtüsü yasağının kaldırılması, farklı dil ve lehçelerde eğitimin sağlanması, öğrenci andının kaldırılması, “x, w ve q” harflerinin kullanılabilmesi gibi düzenlemeler eğitim alanında dikkat çekmişti.

Yıllarca askeri ve siyasi vesayetle yönetilen, ulus devlet politikasını bir yana bırakıp, demokrasiye işlevsellik kazandırmak günümüz Türkiye'sinde elbette zordur. Bunun yanında derin ve paralel yapıların etkinliği düşünüldüğünde işin ciddiyeti biraz daha artmaktadır. Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetince atılan demokratik adımlar önceki iktidarlara kıyaslanmayacak kadar önemli, bir ilk olması nedeniyle de ümit vermektedir. Özellikle okullarda farklı dil ve lehçelerde eğitim alma şansının verilmesi, başörtü serbestliğinin sağlanması eğitim kültürüne demokratik bir hava getirmişti. Bu durum aynı zamanda toplumsal talebi de rahatlatmıştı. Hiç şüphesiz Adalet ve Kalkınma Partisi demokratikleşme adına iyi başlangıç yapmıştı. Yapılan açıklamalar da ileri demokrasinin yakanlanmasına yönelik olmuştu. Ancak süreç geçtikçe atılan adımlarda bir duraksama ve yavaşlama görüldü. Oysa beklentiler daha çok yapılan açıklamaların gerçekleşmesine yönelikti.

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelin kılık ve kıyafetlerine dair yönetmelikte, kadın ve erkekler için kısıtlayıcı hükümler içeriyordu. Bu kısıtlamalar din ve vicdan özgürlüğünü ihlal ettiği gibi ayrımcılığı da sebep oluyordu. Bu yönetmeliğin 5. Maddesi'nde değişiklik yapılarak, kadın çalışanların giyimleri nedeniyle yaşadıkları mağduriyetler giderildi. Ancak demokrasi adına yetersizdi.

Çünkü bir çok devlet kurumu (TSK mensupları, emniyet mensuplarını, hakim ve savcılarını) bu demokratik haktan faydalanamadı.

Adalet ve Kalkınma Partisi öğrencinin eğitim ortamındaki özgürlüğünü seçmeli derslerle artırmak amacıyla 5+3 şeklinde uygulanan 8 yıllık kesintisiz eğitimi 4+4+4 şeklinde 12 yıllık zorunlu eğitime dönüştürdü. Bu sistemin en avantajlı yanlarından biri seçmeli derslerin öğrenciye sunduğu kazanımlardı. Bu derslerin daha çok veli veya okul idaresi tarafından seçilmesi nedeniyle tam olarak amacına hizmet edemedi. Yeni sistemin getirdiği bir başka esnek yapıda, okula başlama yaşının belirlenmesinde veliye karar verme şansının sunulması oldu. Zorunlu okula gönderme yaşı 66 aylık olarak belirlenirken, isteğe bağlı olarak okula başlama yaşı da 60 ay oldu. Yaşın öne çekilmesiyle 1. sınıf kayıtlarının önceki yıllara göre bir artış göstermiştir. Bu artış özellikle gelişmemiş bölgelerde daha çok etkisini göstererek, sınıf, okul, materyal ve personel ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Oyun çağı olarak bilinen bu yaş grubunun okula başlaması nedeniyle çocukların uyum problemi yaşamamasına neden olmuştur. Bu düzenlemeyle İlköğretim ve ortaöğretimin kurullarının işleyişe göre kademelere ayrılması, daha güvenli ve etkili bir eğitim ortamını yaratırken, alt yapı yetersizliği nedeniyle adresinden uzak bir okula gitmek zorunda kalan öğrenciler içinde önemli bir sorun oluşturmuştur. Yeni uygulamayla temel eğitim 4+4 şeklinde ayrılarak, 5 yıl olan ilköğretim süresi 4 yıla düşerken, ortaokul kavramı yeniden gündeme geldi. Ortaokul kısmında öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almalarının sağlanması için mesleki ortaokulları da açıldı. Böylece kapatılan imam hatip ortaokulları da geri gelmiş oldu. Bu değişim ortaokul ve ortaöğretimin ders çizelgelerinde seçmeli derslerin artmasına zemin hazırladı. Özellikle halkın değerleri ve talepleri dikkate alınarak dil ve din derslerine ağırlık verilmiştir.

Yeni uygulamayla eğitimin 12 yıl zorunlu olmasının getirdiği zorunluluk nedeniyle liseye giden öğrenci sayısında belirgin bir artış yaşanmış, eğitimde kız ve erkek öğrenciler arasındaki okullulaşma farkı da azalmış oldu. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin getirdiği 4+4+4 eğitim sisteminin başarılı bir şekilde uygulamak için eğitim ortamlarına yönelik bir çok reform gerçekleştirmiştir. Usta (2015) ücretsiz olarak dağıtılan ders kitabı, okul sütü, kuru üzüm, adrese dayalı otomatik kayıt sistemi, köy okullarına bilgisayar ve internet ağının sağlanması, ilk ve ortaokul ders

programlarının yenilenmesi, yabancı dil öğretim süresinin ilkökul 2. Sınıfa çekilmesi, sınıf başına düşen öğrenci sayısının azaltılması, kız çocuklarda devam oranının artması, özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarının desteklenesi, anadilde eğitim faaliyetlerinin özel öğretim kurumlarında serbest bırakılması, FATİH Projesi, taşınmalı eğitim, uzaktan eğitim gibi imkânlar Adalet ve Kalkınma Partisi'nin eğitime kazandırdığı önemli başarılar olarak görürken, Gül (2008) Bu uygulamaların eğitimdeki sorunları çözmekten uzak olduğunu, zira bu uygulamalara rağmen fırsat eşitliğinin sağlanamadığını, belirli sosyoekonomik gruplar için eğitimin çok külfetli olması, okula devam eden öğrenci sayısında bir artışın olmaması, mesleki okulları bitiren öğrencilerin istihdam edilmemesi gibi sorunların olması bize halen eğitimde hiç bir aşama katetmediğimizi gösterir. Gül'ün bu değerlendirmesinde eğitimdeki yaşanan bu dönüşümlere rağmen mezun olan öğrencilerin istihdam edilmemesi ve fırsat eşitliğinin tam anlamıyla sağlanamadığı görüşüne katılmakla beraber, bulgular bölümünde açıkladığımız uygulamalara bakıldığında maliyeti yüksek, önemli birçok çalışmanın hayata geçirildiğini görebiliyoruz.

Öğrenciler arasındaki eşitsizliğin kaldırılması amacıyla değiştirilen bir başka uygulamada katsayısının kaldırılması olmuştur. Eğitim eşitsizliklerini sadece katsayı tartışmasına indirgeyerek çözmek, tek başına sınav sistemindeki sorunlara yeterli çözüm olmamaktadır. Bunun yanında dikkat edilmesi gereken bir başka mağduriyet, Orta Öğretim Başarı Puanının okul bazında hesaplanması da eşitlik ilkesine ciddi anlamda zarar vermektedir. Parası olup koleje giden öğrencilere fazladan yüksek puanların verildiği herkes tarafından bilinmektedir. Öğrenciyi kaybetmeme adına bol kepece verilen puanlar, devlet okuluna giden öğrenciye verilmemektedir. Hatta kimi resmi okullarda çalışan öğretmenlerin kişisel sınav yönetme kriterleri çoğu zaman öğrencileri mağdur etmekte. Devlet okuluna giden öğrencilerin maruz kaldığı bu haksızlığın giderilmesi için orta öğretim puanının sınava etkisi okul bazında değerlendirilerek, avantajlı okul uygulamasına da son verilmelidir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Son yıllarda önemli bir politika haline getirdiği mülakatla yönetici atamaları olmuştur. Bu şekilde başarısız idareciyi görevden alma üzerine inşa edilen yönetici atama yönetmeliği ile bu yönetmeliği güçlendirmek adına çıkarılan yasalar birçok mağduriyeti beraberinde getirmiştir. Hiç bir hukuki soruşturma olmadan görevden alınanlar ile görevde kalmaması gereken

kişilerin görevde kalması uygulamanın sağlıklı ve objektif kriterlere göre işlem görmediği anlaşılmıştır. Herkesin kabulü olan hak eden kazansın anlayışın hayat bulmadığıdır. İdarecilik ikinci görevdir denilerek yaşanan hak kaybına kılıf bulmak mağduriyetleri görmemezlikten gelmek, vebal altına girmemek anlamına gelmemektedir. Önce müdür yardımcılığı sınavı sonra müdürlük sınavı en sonunda da mülakata alındıktan sonra idareci olan birine bu zaten senin ikinci görevindi, bunda alınacak bir şey yok demek çok ta kolay olmasa gerek. Sınava ve mülakatlara rağmen idareci olan birinin yetersizliği görülmesi halinde devletin denetleme mekanizmaları, sosyal hukuk kuralları çerçevesinde inceleme ve soruşturma başlatılarak gerekli görülmesi halinde idarecilik sıfatları üzerinden alınabilir. Buna kimsenin itirazı da, eleştirisi de olmaz. Bunun dışındaki tüm uygulamalar liyakat yerine eş, dost, akraba ilişkileri esas olacağından haksızlığa, adam kayırmaya zemin hazırlayacaktır.

5.3 Öneriler

Eğitim alanındaki sorunlara dönük demokratik bir anlayışın eğitimin her kademesinde geliştirilmesi, öğrencilerimizin umutlu ve mutlu yetiştirilmesi, geleceğe güvenle bakmaları, huzurun sağlanması, toplumsal adalet ve barış ortamının oluşturulması, bölge, cinsiyet, mezhep, sınıf, gelir vb. farklılıklarının aşılması tüm vatandaşlar için eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, demokratik değerleri, benimsemiş nesiller yetiştirilmesi açısından önemlidir.

İfade edilen bu ortamın sağlanması için Finlandiya'daki eğitim politikaları gibi Türkiye'deki eğitim politikaları da tarafsız ve objektif olmalı. Finlandiya'da ortak akılla oluşturulan eğitim politikaları tümüyle başarı odaklı olduğu için, hiç bir siyasi partinin eğitim sistemini yeniden düzenleme gibi bir derdi olmuyor. Zira ordaki eğitim hizmeti insan hakları ve demokrasinin temel alındığı eğitim anlayışı, adalet ve dürüstlük üzerine kurulmuştur. Bu anlayış eğitimi ortak bir değer olarak kutsallaştığı gibi siyasi partilerin hegemonyasından kurtarmış oluyor. Aksi takdirde eğitime müdahale her siyasi partinin iktidarında kaçınılmaz olur. Dünyanın en iyi müfredatını eğitimde kullanırsanız bile ideolojik müdahale nedeniyle istenilen başarı sağlanamayacaktır. Onun için burada eğitimde başarının artması için eğitim

ortamlarında olması gereken sayısal verilerden bahsetmenin çok ta faydası olmayacaktır. Burada önem arz eden durum eğitimin işleyişine yönelik oluşturulan politikalarıdır. Eğitim sistemine öyle bir değer yüklenmeli ki hiç bir siyasi partinin tek başına değiştiremeyeceği bir yasal koruması olsun. Lokal bir düzenleme için müdahale İhtiyacı oluştuğunda da ortak akılla gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Önem arz eden bir diğer durumda büyük bir merkez teşkilatına sahip olan Türk Millî Eğitim sisteminin oldukça merkeziyetçi olmasıdır. Her ne kadar Bakanlık, bu konuda yetki paylaşımına gidileceğini ifade etmiş olsa da, şuna kadar her hangi bir girişimde bulunmamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı bu uygulamanın getirisini de hesaba katarak, bu yönde bir çalışma yürütmelidir. Bu çalışma merkezdeki yükü azaltıp, zaman ve emek kaybının önlüyeceği için yerel paydaşlarına ihtiyaç duyduğu yetkiyi vermesi lazım. Bu yetkiyle birlikte eğitim yönetimi alanında donanımlı, uzman ve profesyonel bir eğitim kadrosunun oluşturulması da önemlidir. Yerelde bunlar yapılırken merkezi yönetimde çok daha güçlü, ilkeli ve her türlü siyasi vesayetten arındırılmış bağımsız bir kurum olmalıdır.

KAYNAKÇA

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015a. Eğitim

http://www.akparti.org.tr/site/akparti/parti-programi#bolum_ (29.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015b. Hükümetler

<http://www.akparti.org.tr/site/yonetim/hukümetler/62> (12.09.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015c. Parti Programında Eğitim

http://www.akparti.org.tr/site/akparti/parti-programi#bolum_ (29.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015d. Demokratikleşme Paketi

<https://www.akparti.org.tr/site/haberler/demokratiklesme-paketini-acikliyor/52595#1> (04.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015e. 1 Milyar 946 Milyon Ücretsiz Ders Kitabını

Dağıttık. <http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13829/1-milyar-754-milyon-ders-kitabini-uccretsiz-dagittik> (25.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015f. Taşımali İlköğretim Uygulaması-

<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13804/tasimali-ilkogretim-uygulamasi> (25.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015g. Şartlı Eğitim Yardımı

<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13873/burs-miktarini-10-kat-artirdik> (25.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015h. Evde Eğitim Hizmeti

<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13844/evde-egitim-hizmeti> (25.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015i. 21.Yüzyılda Eğitimde FATİH Projesi

<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13828/egitimde-fatih-projesi> (25.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015j. Burs ve Yurt İmkani

<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13824/304-bin-ogrencimize-yurt-imkani> (25.06.2015)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015k. 185 Yeni Üniversite

<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13809/99-yeni-universite-kurduk> (13.06.2015)

- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015l. Seçim Beyannamesi- Sınavlar
[https://www.akparti.org.tr/site/haberler/secim-beyannamesi- aciklandi/73293#1](https://www.akparti.org.tr/site/haberler/secim-beyannamesi-aciklandi/73293#1) (15.06.2015)
- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015m. Seçim Beyannamesi- Sınavlar
[https://www.akparti.org.tr/site/haberler/secim-beyannamesi- aciklandi/73293#1](https://www.akparti.org.tr/site/haberler/secim-beyannamesi-aciklandi/73293#1) (15.06.2015)
- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015n. Yeni Özel Eğitim Programları Geliştirdik
<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13835/yeni-ozel-egitim-programlari-gelistirdik> (25.06.2015)
- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015o. 30 Bin Bilişim Sınıfı
<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13825/30-bin-bilisim-sinifi-kurduk> (25.07.2015)
- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015p. Eğitim Bütçesini 8,3 Kat Artırdık
<http://www.akparti.org.tr/site/icraat/13785/egitim-butcesini-65-kat-artirdik>
- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015r. Eğitim (Okul, Öğretmen, Öğrenci, Derslik)
<http://www.akparti.org.tr/site/icraatlar/egitim/11006> (25.07.2015)
- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015s. Seçim Beyannamesi
<https://www.akparti.org.tr/site/haberler/secimbeyannamesiaciklandi/73293#1>. (27.06.2015)
- Aksiyon Dergisi (2012). Bütçede Sir Perdesi.
http://www.aksiyon.com.tr/dosyalar/butceye-sir-perdesi_534283 (22.06.2015)
- Aljazeera (2014). Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP / AK Parti). Aljazeera- 24 Ağustos 2014. <http://www.aljazeera.com.tr/dosya/adalet-ve-kalkinma-partisi-akp-ak-parti> (09.07.2015)
- Analizmerkezi (2010). 6 ve 7.sınıflarda SBS kalkıyor. Analizmerkezi, 2010
<http://www.analizmerkezi.com/6-ve-7-siniflarda-sbs-kalkiyor-11740h.htm>
- Aktüel , (2013). İlk ve ortaöğretimde müfredat değiştirildi, Aktüel, 13 Şubat 2013
<http://www.aktuel.com.tr/gundem/2013/02/13/ilk-ve-ortaogretimde-mufredat-degistirildi> (06.07.2015)
- Aydın, H. (2013)..*Dünyada ve türkiye 'de çokkültürlü eğitim tartışmaları*. Ankara: Nobel Yayıncılık

- Beltekin, N. (2014). *Okul ve öteki yurttaşlar: Kürt politik aktörlerin eğitimsel deneyimleri*. İstanbul: Vate Yayınevi
- Beserhaber (2015). Eğitim-Sen “Çöküşün Göstergeleri Raporu“nu açıkladı. 20 Nisan 2015, Beserhaber. <http://www.beserhaber.com/genel/egitim-sen-cokusun-gostergeleri-raporunu-acikladi-h1551.html> (24.07.2015)
- Baş, G. (2011). Türkiye'nin Eğitim Programlarında Yapılandırıcılık: Dün, Bugün, Yarın. *Eğitim Dergisi* .
- Başbakanlık. (2015). Hükümet programı-2015
<http://www.basbakanlik.gov.tr/docs/KurumsalHaberler/HProgram.pdf>. (29.06.2015)
- Bingöl Yaşayan Diller Enstitüsü, 2011. Resmi Gazete-27983, 2011
- Bugün (2014). MEB'den şok eden YGS ve LYS kararı. 19 Eylül 2014, Bugün <http://www.bugun.com.tr/egitim/mebden-sok-eden-ygs-ve-lys-karari-haberi/1263682> (27.06.2015)
- Büyükkaragöz, S. Savaş; Çivi, Cuma (1996), *Genel Öğretim Metotları*, İstanbul; Öz Eğitim Yayınları.
- Cumhuriyet Halk Partisi (2015). Parti Programı-2015
<http://www.chp.org.tr/Default.aspx#> (06.05.2015)
- Çelik, Z. (2012). *Politika ve uygulama bağlamında Türk eğitim sisteminde yaşanan dönüşümler: 2004 ilköğretim müfredat reformu örneği*. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çelik, Z. (2011). Ortaöğretime geçiş sistemi ve meşruiyet kaynakları. M. Orçan (Ed). *21. Yüzyılda Türkiye'nin Eğitim ve Bilim Politikaları Sempozyumu* içinde (ss. 53-61). Ankara: Eğitim-Bir-Sen.
- Elektrik port, 2012. Demokratik değildi. <http://www.elektrikport.com/universite/yok-katsayiyi-kaldirdi/3246#ad-image-0> (02.06.2015)
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelken Tepe Yayınları,
- Genç, R. (2005). *Türkiye'yi Lâikleştiren Yasalar (3 Mart 1924 Tarihli Meclis Müzakereleri ve Kararları)*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Görmez, M. (2013). Seta. Dil Özgürlüğü ve Normalleşme Süreci
<http://odak.setav.org/page/dil-ozgurlugu-ve-normallesme-sureci/12096>. (10.06.2015)

- Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı = Reform mu?.
İlköğretim Online, 11(2-3).(<http://ilkogretim-online.org.tr>) (07.06.2015)
- Gül, H. (2008). “Türkiye’nin Eğitim Sorunları, AKP’nin Eğitime Bakışı ve Çözüm Önerileri”, *Toplum ve Demokrasi*, 2 (3), Mayıs-Ağustos, s. 181–196.
- Haberler (2014). Dinçer:Yapılandırma Rasyonel hak kaybı olmayacak, Haberler, 14 Eylül 2014 <http://www.haberler.com/dincer-yapilanma-rasyonel-hak-kaybi-olmayacak-2990845-haberi/> (19.06.2015)
- Habertürk (2015). İşte MGK’nın 18 kararının özeti. <http://www.haberturk.com/polemik/haber/735257-mgk-kararlarini-erbakan-imzaladi-mi> (02.06.2015)
- Halkların Demokratik Partisi (2015). Parti Programı-2015
<http://www.hdp.org.tr/.06.05.2015>
- Hürriyet (2013). SBS kalkıyor DersanelerKapanıyor, HürriyetGazetesi, 3 Temmuz 2013. <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/23643000.asp>.19.06.2015
- Hürriyet (2015). Ortaokul 5’ler, yabancı dil hazırlık sınıfı oluyor, Hürriyet Gazetesi 13 Nisan 2015.<http://www.hurriyet.com.tr/egitim/28720019.asp>.(27.06.2015)
- İk,H ve Koca, G.(2013). Yeni karara göre birçok üst düzey yönetici işsiz kalacak.
isyasami.yenibirisi.(<http://isyasami.yenibirisi.com/Default.aspx?pageID=238&nID=66459&NewsCatID=326>)19.06.2015
- İnal, K.. (2004). *Eğitim ve iktidar*.Ankara:Ütopya Yayınları
- İnal, K.. (2006). Neoliberal eğitim ve yeni ilköğretim müfredatının eleştirisi. *Praksis*
- İnal, K.. (2008). *Eğitim ve ideolojisi*.İstanbul:Kalkedon Yayınları
- İnal, K.. (2012). Kürt sorunun önemli bir boyutu olarak dil.*Eğitim Bilim Toplum*, 10(6)
- İnal, K.. (2012) . *AKP’nin reform mantığı ve ‘4+4+4’ün ideo-pedagojik eleştirel analizi*.*Eğitim Bilim Toplum*,10 (78)
- İsmetoğlu,M.ve Memişoğlu,S.P.(2013).Zorunlu eğitimde 4+4+4uygulamasına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri.*Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*.2,2
- Karadeniz,B.C.(2012).Öğretmenlerin 4+4+4 zorunlu eğitim sistemine ilişkin görüşleri.*Eğitim Bilim Toplum*.10,40,(44-46)
- Karataş, İ. H. (2014). AK Parti Döneminde Eğitim: Eski Köye Yeni Adet.
<https://ihkaratas.wordpress.com/2014/08/01/ak-parti-doneminde-egitim-eski-koye-yeni-adet/>.06.05.2015

- Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı (2013). Demokratikleşme Paketi
http://www.kdgm.gov.tr/snetix/solutions/KDGM/resources/uploads/files/kita_bcik.pdf (01.06.2015)
- Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı (2013). Demokratikleşme Envanteri
<http://www.kdgm.gov.tr/snetix/solutions/KDGM/resources/documents/docs/2010.pdf> (31.05.2015)
- kurzman. (2013). AKP beyanname
http://kurzman.unc.edu/files/2011/06/AKP_beyanname-2007.pdf. 10.07.2015
- Lafsozlük (2015). İktidar Partisi Nedir-2015
<http://www.lafsozluk.com/2013/08/iktidar-nedir-iktidar-partisi-ne.html>.(20.07.2015)
- Manşet, (2014). Eğitim öğretimde köklü değişiklikler yapıldı,Manşet Gazetesi, 28 Aralık 2014. http://www.mansetgazetesi.net/haber/egitim_ogretimde_koklu_yapildi_-4547.html (24.07.2015)
- MEB (2005). 03.17.2012 tarihinde <http://www.sinifogretmeniyiz.biz/-ogretim-programlari--ilkogretim-programi-tanitim-el-kitabi-indir.dll?id=4208> adresinden alındı
- MEB (2015). Fatih Projesi. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> (22.06.2015)
- MEB'e Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilme Kılavuzu, 2015
http://ikgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_04/16052756_2015ynetcgrevlendirmekilavuzu.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı,2012.Duyurular. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf (07.06.2015)
- Milliyet (2013). Erdoğan andımızın neden kaldırıldığını açıkladı. Milliyet Gazetesi, 8 ekim 2013.<http://www.milliyet.com.tr/erdogan-dan-partililere-gonderme/siyaset/detay/1774517/default.htm>.04.07.2015
- Milliyetçi Hareket Partisi, (2015). Parti Programı-2015
http://www.mhp.org.tr/mhp_index.php.07.07.2015
- Ntv (2012). SBS'de değişiklik sinyali, ntv-14 Nisan 2012
<http://www.ntvmsnbc.com/id/25340222/>.(01.07.2015)

- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Özsoy, S.(2012).Eğitimi politik düşün (eme)mek üzerine bir örnek olay incelemesi:4x3'lük zorunlu eğitim tartışmaları.*Eğitim Bilim Toplum,10.(96)*
- Serçe (2015)
- Sezgin, O. (1991).*Üçüncü neslin eğitimi*, Ankara:Diyanet Vakfı Yayınları
- Soylu, K .(2015).Türkiye’de Fırsat Eşitliği.(2015 22 ocak).*akademikperspektif*
<http://akademikperspektif.com/2015/01/22/turkiyede-firsat-esitligi/>
- Şimşek, Küçük ve Topkaya (2012)
- Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara:Pegem Yayıncılık
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2015). Ek Ders Çizelgesi-2015
<http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/721.06.2015>
- T.C.Resmi Gazete (2014). 6529 Sayılı Kanun, sayı 28940, 13 Mart 2014
- T.C.Resmi Gazete (2014). 6287 Sayılı Kanun, sayı 28261, 11 Nisan 2012
- T.C.Resmi Gazete (2009). 15597 Sayılı Kanun, sayı 27419, 1 Aralık 2009
- T.C.Resmi Gazete (2014). 6813 Sayılı Yönetmelik, sayı 29132, 27 Eylül 2014
- T.C.Resmi Gazete (2013). 5443 Sayılı Yönetmelik, sayı 28789, 8 Ekim 2013
- T.C.Resmi Gazete (2012). 3959 Sayılı Yönetmelik, sayı 28480, 27 Kasım 2012
- T.C.Resmi Gazete (2013). 5443 Sayılı Yönetmelik, sayı 28789, 8 Ekim 2013
- T.C.Resmi Gazete (2012). 6287 Sayılı Kanun, sayı 28261, 11 Nisan 2012
- T.C.Resmi Gazete (2013). KHK/652,28054, 14 Eylül 2011
- T.C.Resmi Gazete (2015). Yönetmelik, sayı, 29329, 17 Nisan 2015
- Teknokulis (2015),Fatih Projesi'ne 'korkunç' eleştiri,teknokulis. 22 Haziran 2015
<http://www.teknokulis.com/Haberler/Guncel/2012/07/01/fatih-projesine-korkunc-elestiri-578350199782> (22.06.2015)
- Tok, T. N. (2012). *Türkiye’deki siyasal partilerin eğitim söylemleri ve siyasetleri*.
Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Cilt 18, Sayı 2, ss: 273-312
- Topsakal, C .(2015). Türkiye Eğitim Politikalarının Analizi, *Gönül kültür ve medeniyet dergisi.2015*.<http://www.gonuldergisi.com/turkiye-egitim-politikalarinin-analizi-yrd-doc-dr-cem-topsakal.html>cem-12.07.2015
- Türk Dil Kurumu (2014). Yeni Yayınlar, Kürtçe Türkçe-Türkçe Kürtçe Sözlük
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=93

(01.06.2015)

Türk Dil Kurumu.(2015).*Türkçe sözlük*

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2015). Gül Hükümet programı

<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP58.htm>,10.07.2015

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2015). I.Erdoğan Hükümeti programı

<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP59.htm>.(10.07.2015)

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2015). II.Erdoğan Hükümeti programı

<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP60.htm>, (10.07.2015)

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2015).III.Erdoğan Hükümeti programı.Temmuz 2011

<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP61.htm> 10.07.2015

Usta, E, M. (2015). *Siyasi Parti Programlarına Göre Eğitim Politikaları.*

Türk Yazarlar Birliği Akademi Dergisi, 2015, Sayı:13.

Yapıcı, M. (2006). Eğitim politikaları ve etkileri. *Felsefe, Kültür ve Bilim*, 6, 2

Yıldırım, A. Şimşek, H. (2009). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9.

Baskı). Ankara: Seçkin

Yüksek Öğretim Kanunu (1981). T.C. Resmi Gazete,17506, 6/Kasım/1981

Zaman (2007). OKS iki yıl sonra kalkıyor, yerine Seviye Belirleme Sınavı geliyor.

Zaman Gazetesi,10 Mart 2007.http://www.zaman.com.tr/gundem_oks-iki-yil-sonra-kalkiyor-yerine-seviye-belirleme-sinavi-geliyor_511254.html

(19.06.2015)

Wikipedia (2015).-4+4+4 Eğitim Sistemi

https://tr.wikipedia.org/wiki/4%2B4%2B4_E%C4%9Fitim_Sistemi#.C4.B0lk okul (16.06.2015)

ÖZGEÇMİŞ

- 1. Adı Soyadı:** Yılmaz YALÇINKAYA
- 2. Doğum Tarihi:** 06/09/1975
- 3. Unvanı:** Okul Müdürü
- 4. Öğrenim Durumu:** Yüksek Lisans

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Sınıf Öğretmeni	Atatürk Üniversitesi	2001
Y. Lisans	Eğitim Yönetimi, Denetimi Planlaması ve Ekonomisi	Zirve Üniversitesi	2015